

Sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie

Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. k) a § 54 ods. 2 písm. k) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva podľa § 37 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

ZÁVEREČNÉ STANOVISKO

Číslo: 2391/2021-1.7/fr
34627/2021

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine

2. Identifikačné číslo

00 397 865

3. Sídlo

Malá Hora 4A, 036 01 Martin

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Nemocnica budúcnosti Martin

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je výstavba objektov nemocnice s potrebným technickým zázemím a parkovacími miestami.

3. Užívateľ

Užívateľom navrhovanej činnosti (zároveň budúcim poskytovateľom zdravotnej starostlivosti) bude v budúcnosti nová akciová spoločnosť, ktorej 100 % vlastníkom bude Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a občania využívajúci zdravotnú starostlivosť poskytovanú Nemocnicou budúcnosti Martin.

4. Umiestnenie

Kraj: Žilinský
Okres: Martin
Obec: Martin
Katastrálne územie: Martin, Tomčany

Parcelné čísla: Priamo dotknuté parcely (KN-C):
7684/6; 7684/2; 7685/2; 7685/9;
Dotknuté parcely dopravnými stavbami a inžinierskymi sieťami (KN-C,E):
7684/3; 7685/3; 155/1; 7690/9; 4428/2; 216/1; 216/4; 223;
4307/2; 1865; 159/14; 159/15; 153/2; 159/3; 155/3; 4428/2;
4428/4; 159/5; 4428; 4291/4; 4291/1; 151/1; 151/2; 152; 4292/1;
4291/2;
Ostatné dotknuté parcely (KN-C,E):
7684/1; 7685/5; 7685/8; 7684/5; 151/4; 151/3; 148.

Všetky parcely sa nachádzajú v katastrálnom území Martin a Tomčany, obe nachádzajúce sa v sídelnom útvare mesta Martin. V katastri nehnuteľností je uvedené umiestnenie v nezastavanom území obce. V rámci ďalšej prípravy sa predpokladá viacnásobné spracovanie nových geometrických plánov, ktorý upraví zoznam parciel (minimálne geometrický plán skutočného vyhotovenia).

Navrhovaný areál Nemocnice budúcnosti Martin je situovaný v priamej väzbe na areál Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine Univerzity Komenského v Bratislave a Výskumného centra BioMed Martin, čo vytvára podmienky na synergické využitie lokality na vybudovanie komplexného areálu určeného pre zdravotnú starostlivosť, vzdelávania a výskum. Lokalita poskytuje v okolí dostatočné množstvo zelene a plôch pre oddychové zóny.

5. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Predpokladaný termín začatia výstavby:	06/2022
Predpokladaný termín ukončenia výstavby:	06/2025
Predpokladaný termín skončenia prevádzky:	nie je určený

6. Stručný popis technického a technologického riešenia

Navrhovaná činnosť bola predkladaná v dvoch základných variantoch, odlišujúcich sa spôsobom zabezpečenia tepla.

Variantne je riešený spôsob zabezpečenia tepla:

Variant č. 1 - Horúcovod

Variant č. 2 - Plynová kotolňa

Variant č. 1 - horúcovod

Ako riešenie zdroja tepla na vykurovanie nemocnice sa ponúka horúcovodná výmenníková stanica umiestnená v technickom podlaží 2. podzemného podlažia. Zásobovanie teplom bude zaistené z horúcovodných rozvodov dodávateľa tepla (Martinské teplárne). Na vstupe do výmenníkovej stanice bude na horúcovodné rozvody napojená kompaktná horúcovodná stanica o celkovom tepelnom výkone horúcovodných výmenníkov 14 630kW. Modul výmenníkovej stanice bude navrhnutý s tromi výmenníkmi na vykurovanie (3 x 35 %). Príprava teplej vody bude riešená kompaktnou stanicou prípravy teplej vody so samostatnými výmenníkmi vo výmenníkovej stanici, prípadne podľa požiadaviek ZTI pripojením kompaktnej stanice na vhodnom mieste budovy zo sekundárneho systému vykurovania. Parametre primárneho média min. 110/65 °C, parametre sekundárneho média 85/60 °C. Vlastná výmenníková stanica bude obsahovať dopĺňanie vykurovacej vody z horúcovodu, expanzný automat a všetky náležitosti prevádzky a zabezpečenia výmenníkovej stanice. Z výmenníkovej stanice bude rozvod vykurovania vedený do jednotlivých odberných miest (strojovní vykurovania) v priestore 2. podzemného podlažia. Každé odberné miesto bude osadené rozdeľovačom a zberačom vykurovania, na ktorý budú osadené jednotlivé vetvy vykurovania, tj. vetva vzduchotechnika, vykurovacie telesá, indukčné jednotky, FCU jednotky, ohrev teplej vody. Vetva vykurovacích telies bude riadená ekvitermne. Na ohrev teplej vody budú navrhnuté kompaktné stanice prípravy teplej vody s doskovým výmenníkom a vyrovnávacou akumulácnou nádobou.

Obehové čerpadlá sú navrhnuté mokrúobežné a suchúobežné s meniteľnými otáčkami triedy A. Každá vetva bude opatrená uzatvárateľnými a meracími armatúrami, armatúrami na diagnostiku a reguláciu teploty a hlavne prietoku a ďalších potrebných veličín na nastavenie optimálnych parametrov systému vykurovania. Rozvody vykurovania budú oceľové horizontálne dvojrúrkové, protiprúdne, opatrené tepelnou izoláciou z minerálnej vlny s povrchom kaširovaným AL, upevnené pomocou typizovaných závesných prvkov a vedené pod stropom a v inštaláčnych šachtách. Dilatácia potrubia bude riešená prirodzenými záhybmi na trase, popri prípade dilatáčnými prvkami tvaru U. Každá VZT jednotka bude disponovať vlastným zmiešavacím uzlom pozostávajúcím z obehového čerpadla a vstrekovacieho dvojcestného tlakovo nezávislého regulačného ventilu s elektropohonom, ktorý zaručí efektívnu reguláciu vykurovacej vody do jednotiek VZT a tiež protimrazovú ochranu. Výmenníková stanica bude disponovať automatickou expanznou a odplyňovacou nádobou s dopĺňaním upravenej vody zo spiatočky horúcovodu a automatickou úpravňou vody s dávkovaním chemikálií, ktorá zaručí

protikoróznou ochranu. Nadradená MaR bude monitorovať a povoľovať chod výmenníkovej stanice a monitorovať chod a poruchy jednotlivých zariadení vo výmenníkovej stanici. MaR bude tiež zabezpečovať reguláciu všetkých regulačných armatúr a obehových čerpadiel jednotlivých vetví vykurovania a ďalších bezpečnostných veličín vzťahujúcich sa k výmenníkovým staniciam.

Variant č. 2 – plynová kotolňa

V tomto variante je navrhovaná plynová kotolňa so štyrmi kondenzačnými plynovými stacionárnymi kotlami o celkovom tepelnom výkone 17 000kW ako hlavný zdroj tepla (3 x 5000kW a 1 x 2000kW) a tepelnými kompresorovými čerpadlami vzduch/voda o tepelnom výkone 4000kW, ako bivalentný zdroj tepla. Plynové kotle budú slúžiť pri vyššej potrebe tepla hlavne v zimnom období. Tepelné čerpadlá budú pracovať s tepelným spádom 50/40 °C až do vonkajšej teploty asi -5 °C. Potom sa tepelné čerpadlá odpoja a budú v chode len plynové kotle s nominálnym tepelným spádom 75/50 °C. Každý plynový kotol bude disponovať vlastným trojvrstvovým nerezovým komínom s vyústením 1 m nad najvyšším bodom objektu. Základné urbanisticko – architektonické riešenie je v oboch navrhovaných variantoch v zásade rovnaké.

Architektonické, dispozično-prevádzkové riešenie

Samotná stavba nemocnice je výrazne formovaná a ovplyvnená urbanistickým kontextom. Architektonické riešenie vychádza z víťazného návrhu medzinárodnej urbanisticko-architektonickej súťaže „Nemocnica budúcnosti Martin“, ktorá prebehla v roku 2017. Od počiatočného návrhu bolo snahou koncipovať formu a jej umiestnenie tak, aby sa stala plnohodnotnou súčasťou významného kultúrno-historického a krajinného prostredia. Na princípe jasných prevádzkových vzťahov s minimalizáciou stavebného objemu, úspornou ergonomickou prevádzkou a taktiež ľudskou mierkou bol navrhnutý kompaktný objem zdravotníckeho zariadenia nemocnice. Konceptia navrhovanej nemocnice reaguje na potrebu zmeny organizácie a fungovania typológie, sledujúc západné trendy v navrhovaní zdravotníckych zariadení so silnou orientáciou na človeka a humánnym chápaním komponovania priestorovej organizácie. Objem nemá za cieľ uzatvárať sa sám do seba, ale sa s viacerými vstupmi, z ktorých jeden je hlavný, otvára do krajinného a verejného prostredia. To akosi preniká do jeho vnútra v prízemnom podlaží a stáva sa horizontálnou chrbticou verejnej časti nemocnice, na ktorú je naviazaná recepcia s hlavnými vertikálnymi trasami výťahov. Signifikantnou súčasťou konceptu sú krátke väzby jednotlivých oddelení vo vzájomnej nadväznosti vertikálnej i horizontálnej. Cieľom takéhoto usporiadania nebolo len sledovanie funkčných a prevádzkových vzťahov, ale i silná orientácia smerom k pacientovi. Preto kompaktné usporiadanie dispozičného riešenia nemocnice vypovedá o filozofii prístupu k pacientom a prostrediu, v ktorom sa pohybujú. Dispozičné riešenie a prevádzková schéma je usporiadaná tak aby pacient našiel všetko čo potrebuje pod jednou strechou a nebol nútený k pohybu v exteriéri medzi jednotlivými pavilónmi. Komprimáciu vzdialeností a správne radenia funkčných celkov tvoria väzby s krátkou vzdialenosťou, a spolu s átriami i zeleňou formujú prostredie s pozitívnym vplyvom na užívateľa (pacientov i zamestnancov) i logistiku zariadenia. Takto komprimovaná prevádzka nemocnice sa rozkladá do siedmych nadzemných a dvoch podzemných podlaží.

Vzájomné vertikálne prepojenie funkčných celkov jednotlivých podlaží formuje správne fungujúci organizmus nemocnice. Dispozičné riešenie prízemnia reflektuje napojenie na vonkajšie a širšie vzťahy, najmä blízke okolie, dopravu, pešie ťahy a prírodu, a tiež existujúcu mestskú a mestotvornú štruktúru. Väzby na objekty fakulty ako aj bezprostredný kontakt s prírodným prostredím biokoridoru spätne formovali terén a ovplyvňovali spôsob akým sa pracovalo s fasádou a distribúciou denného svetla. Prevádzky v suteréne (1. podzemné podlažie) podobne

reflektujú vzťahy s priľahlým okolím, a aj úprava a danosti terénu prináša do tohto podlažia dostatok denného svetla. Prvé podzemné podlažie disponuje nenahraditeľnými funkciami, ktoré sú potrebné pre správne fungovanie a prevádzku nemocnice. Sú tu sústredené najmä celky centrálnej sterilizácie, laboratóriá, zariadenia špecializovanej diagnostiky, ťažké diagnostické zariadenia, nemocničná lekáreň, kuchyňa a ostatné logistické a hospodárske celky nemocnice. Súčasťou technického podlažia na 2. podzemnom podlaží je aj hospodársky a zásobovací dvor, ktorý je prístupný cez obslužnú na areálovú komunikáciu a dopravnú rampu parkovacieho domu. V nadväznosti na hospodársky celok sú situované sklady a tiež odpadové hospodárstvo nemocnice. Druhé podzemné podlažie je prioritne určené pre technické a technologické zázemie nemocnice, sklady, šatne a ostatné podporné priestory bez potreby denného osvetlenia. Nie sú tu sústredené pracoviská zariadenia. Dispozícia prízemí, teda prvého nadzemného podlažia je okrem urbanistickej logiky prístupov k objektu z vonka formovaná aj požiadavkami najmä urgentného príjmu, bezpečného prístupu sanitky a pacientov, a tiež napojenia na parkovací dom s priamou väzbou na hlavný vstup do nemocnice. Prízemie je tvorené dominantným centrálnym priestorom „lobby“ prístupným z troch strán, cez autonómne vstupy. Pozícia centrálnej lobby delí dispozíciu na dvoch osiach do štyroch logických celkov, kvadrantov, v ktorých sa odohrávajú rôzne odborné časti zdravotníckeho zariadenia. V nadväznosti na urgentný príjem sú orientované pohotovostné časti, verejná lekáreň, ale najmä diagnostické a zobrazovacie centrá. Ďalšie kvadranty slúžia prevažne ambulantnému traktu s jednotlivými odbornými ambulanciami a vyšetrovnami. V nadväznosti na ambulancie a hlavný vstup je orientovaná denná-nočná lekáreň pre verejnosť, kaplnka a ostatné podporné medicínálne funkcie. Infekčné oddelenie je riešené ako samostatný celok s vlastným samostatným prístupom z vonka.

Dispozície všetkých podlaží sú navrhnuté s prihliadnutím na dva primárne parametre. Prvým je bezkolízna väzba na úzko súvisiace prevádzky, ktoré sú naviazané na vertikálne jadrá ako chrbticu vedenú od suterénu až na strechu objektu prepájajúcu urgentný príjem, operačné trakty, významné oddelenia, logistiku v suteréne a tiež heliport situovaný na streche objektu. Druhým parametrom, ktorý formoval priestor je distribúcia denného svetla do centrálnych priestorov až do úrovne 1. podzemného podlažia. Logicky komponovaná sústava svetlíkov a átrií prechádzajúcich od strechy centrálného kruhového átria 7. nadzemného podlažia až do priestorov suterénu plnia svetlom centrálné časti nemocnice. Spolu so zeleňou „prerastajúcou“ z parku do átrií vytvárajú humánne a stabilné vnútorné prostredie. Princíp pôdorysu so sústavou vnútorných átrií determinuje zvyšné podlažia, ktoré prirodzene koncepcne vychádzajú z potrieb a parametrov pre ostatné, najmä lôžkové súčasti nemocnice a ich jednotlivé oddelenia. Zároveň vytvára chránené nádvorcia, resp. smerom hore ustupujúce átria lemované funkciami, ktoré majú denné svetlo a terasy s plochami zelene, ktoré je ich neodlučiteľnou súčasťou. Princíp pôdorysu s vnútorným kruhovým traktom je využitý pre administratívne celky, či študentské centrum a zázemie pre realizáciu univerzitných a fakultných aktivít. S doplneným stredovým krížom je kruhová vnútorná dispozícia aplikovaná aj na podlažiach, ktoré slúžia ako lôžková časť pre jednotlivé oddelenia. Kruhové podlažia sú komponované ako „dispozičný trojtrakt“ a umožňujú riešenie lôžok po perimetri fasád. Izby s kruhovým usporiadaním vo vnútornom obvode disponujú priamym vizuálnym kontaktom s átriom prírodného charakteru. Na druhej strane dispozičného trojtraktu sú izby lôžkovej časti umiestnené na vonkajšom obvode budovy nemocnice s výhľadmi do okolitého prírodného prostredia Veľkej a Malej Fatry. V nárožiach dispozičného trojtraktu sú vsadené ostrovné celky, ktoré slúžia ako nevyhnutné súčasti jednotlivých oddelení. Preplávajúca dispozícia ‚kruhových‘ podlaží umožňuje istú variabilitu a zastupiteľnosť lôžkových častí, čím sleduje univerzalitu a flexibilitu v tvorbe unifikovaných a štandardizovaných priestorov, a tiež požiadavky na aplikáciu trendov západnej medicíny.

Jednoduchý objem kvadratickej figúry nemocnice je na stranách prvých troch podlaží formovaný decentným prelomením fasád v mieste vstupov navádzajúc ľudí dovnútra. Figúra fasády teda dopĺňa uniformnú tektoniku štvorca. Objekt svojou jednotnou fasádou z každej strany reaguje konzistentne na svoje bezprostredné okolie s dôrazom na kvalitu architektonického riešenia, na ktorého pozadí necháva vyniknúť krajinné významové prostredie. Jednoduché modulové delenie s podružným systémom lamiel na fasáde zjednocuje výraz nemocnice, ktorý pôsobí nerušivo v kontexte celku územia. Dizajn fasády je vonkajším prejavom konštrukčnej logiky a modulárnosti vnútorného prostredia. Fasáda preto nemá ambíciu tvoriť výrazný dizajnový element. Je primeranou odpoveďou nie len na významovo hodnotné prostredie Martinskej akropoly, ale aj na potrebu vnútorného života nemocnice. Kvalita hmotového a architektonického riešenia objektu má ambíciu maskovať výrazný areálový objem veľmi účelovým a kompaktným riešením dovnútra. Architektúra ako celok vstupuje tak do prostredia kompaktné a pokorne s ambíciou zaujať svoje „miesto“ na „martinskej akropole“.

Architektonické riešenie hlavného podzemného stavebného objektu

Okrem vlastnej budovy nemocnice je súčasťou riešeného územia aj parkovací dom vo východnej časti predmetných parciel, ktorý je umiestnený mimo budovu nemocnice v jej tesnej blízkosti ako samostatný stavebný objekt, priamo napojený komunikačným peším koridorom na hlavný objekt nemocnice. Podzemný parkovací dom je zložený z troch podzemných podlaží a povrchového parkovacieho stojiska na streche pozemného objektu. Dôvodom situovania parkovacieho domu mimo nemocnicu je okrem iného najmä hygienická, prevádzková a konštrukčná komplikácia pri integrovaní podzemných garáží a rovnako aj vlastná bezpečnosť nemocnice. Vo všeobecnosti sa odporúča statická doprava a budova nemocnice nespájať do jedného objektu. Výhodou nezávislého riešenia je rovnako eliminácia rizika pre nemocnicu v prípade požiaru v podzemnej garáži. Parkovací dom svojim dispozičným riešením umožňuje prechod suchou nohou návštevníkom cez prepojovací koridor umiestnený v poslednom podzemnom podlaží úrovňou zásobovacieho (hospodárskeho) dvora a jeho rampy. Súčasťou parkovacieho domu je aj nemocničné technické zázemie spolu s parkovaním pre vlastný vozový park nemocnice (sanitky, služobné vozidlá). samotné podzemné podlažia parkovacieho domu sú napojené na prístupovú komunikáciu – rampu orientovanú na severnej strane. Táto rampa slúži tiež ako prístupová komunikácia k hospodárskemu dvoru nemocnice na úrovni 2. podzemného podlažia objektu SO 01. Hospodársky dvor slúži pre zásobovanie nemocnice materiálom, rovnako slúži ako technický vstup do nemocnice pre zázemie vozového parku, energetického bloku a odpadového hospodárstva.

Stavebno – technické a konštrukčné riešenie stavby

Objekt nemocnice, spolu so svojimi sprievodnými objektmi, ovplyvní významným spôsobom budúci východný rozvoj mesta Martin. Objekt prinesie do územia novú základnú infraštruktúru, ktorá nie len pozitívne zhodnotí územie, ale umožní jeho ďalší rozvoj v zmysle vízií územného plánu zóny Veľká Hora. Nemocnica sa tak stane dominantným, kompozičným a mestotvorným prvkom novovznikajúcej štvrte medzi Tomčanmi a mestským centrom. Martinská akropola tak vstúpi do nového urbanistického a spoločenského kontextu. Tento model podporuje komplexné prepojenie zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a výskumu a vývoja a umožňuje budovanie silných, špičkových profesionálnych tímov zameraných na konkrétnu skupinu ochorení. Návrh stavby vychádza z najnovších poznatkov o štruktúre a o procesoch fungovania nemocničných systémov z hľadiska logistiky, interaktivity, hygieny, bezpečnosti a energetickej efektívnosti tak, aby bola zabezpečená komplexná nadštandardná/excelentná zdravotná starostlivosť o dospelého pacienta, klinický biomedicínsky výskum a vývoj a

vzdelávanie v lekárskech a nelekárskych odboroch. Nová nemocnica bude na špičkovej úrovni v oblasti materiálového spracovania a spĺňať atribúty zelenej budovy (v súlade s iniciatívou Zelená nemocnica 2020) vrátane uprednostnenia ekologických stavebných postupov, princípov recyklácie, opätovného používania materiálov či znižovania množstva odpadu. V rozsahu primeranom stupňu projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie sú všetky požiadavky podrobne riešené v grafickej aj textovej časti tejto projektovej dokumentácie.

Dopravné riešenie navrhovanej činnosti a statická doprava

Nemocnica svojim regionálnym a nadregionálnym významom ovplyvňuje potrebu dopravného napojenia v širšom kontexte. Dopravná kostra napojenia na riešené územie je tvorená západným mestským obchvatom a „centrálnym mestským okruhom“ (ďalej len „CMO“). Západný mestský obchvat tvorí I/65D s priamym napojením na cesty prvej triedy (I/18), medzinárodný ťah E50 a diaľničný úsek D1 prepájajúc mesto Žilina zo severu, Ružomberok z východnej strany a Banskú Bystricu z južnej strany (I/65). Práve napojenie Banskej Bystrice a severnej trasy diaľnice D1 je do budúca uvažované v koridore východných trás – východného mestského okruhu (ďalej len „VMO“) a rýchlostnej cesty R3 vedenej poza lokálne letisko Tomčany. Tieto trasy majú za cieľ významne pozitívne ovplyvniť súčasný tok dopravy vo vnútri sídelného útvaru mesta Martin. Primárny tok vnútromestskej dopravy je určený vnútorným, centrálnym jednosmerným mestským okruhom, ktorý obsluhuje centrálnu časť mestskej štruktúry a je napojený na vyšší hierarchický dopravný systém komunikácií prvej triedy (I/65D; I/18 – E50). Jednou z komunikácií CMO je ulica P. O. Hviezdoslava, ktorú pretínajú paralelné ulice prepájajúce centrum mesta s „Martinskou akropolou“. Niektoré z nich plnia funkciu kompozičných priečných osí mesta. Benefitom takto riešenej dopravy sú viaceré alternatívne prístupy do predmetne riešeného územia. Pozícia ulíc Viliama P. Tótha a Malej Hory umožňuje priame napojenie riešeného areálu nemocnice v nadväznosti na nadradenú komunikáciu CMO (Hviezdoslavova ul.). Prípadné alternatívy prepojenia ulice V. P. Tótha (CMO) s nástupným bodom na do navrhovanej nemocnice sú vďaka uliciam A. Kmeťa a Záborského, v prípade potreby supľujúce primárne napojenie. Vhodnosť lokality pre nové riešenie nemocnice v meste Martin potvrdzuje nie len pozícia rozvojovej zóny Veľká Hora v zmysle územného plánu, ale najmä geografická poloha v úzkej, bezprostrednej väzbe na plánované nadregionálne komunikácie (VMO, R3 – výhľadovo, D1), ktoré budú do budúca, a to najmä v dôsledku zmeny organizácie a klasifikácie nemocníc v rámci Slovenskej republiky, tvoriť významnú, širšiu nosnú dopravnú infraštruktúru pre nadregionálny význam umiestňovanej stavby. Poloha navrhovanej univerzitnej nemocnice výhľadovo umožní vzájomné prepojenia s novovzniknutou časťou mesta, s možnosťou napojenia na budúci mestom plánovaný VMO, a rovnako plánovanú zónu „Veľká Hora“ so svojou budúcou komunikačnou dopravnou infraštruktúrou. Tá je v územnom pláne zóny Veľká Hora uvažovaná ako infraštruktúra prepájajúca VMO a existujúce ulice Tomčianska a Sklabinská. V prvej fáze, v nevyhnutnom rozsahu, bude nemocnica dopravne obsluhovaná z CMO Hviezdoslavovej ul. Cez ulice Viliama P. Tótha a Malá Hora na novovybudovanú ulicu pomedzi Dekanát Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského a apartmánový dom na pozdĺžnu zbernú komunikáciu plánovanú v zmysle Zmien a doplnkov č. 2 k územnému plánu zóny Veľká Hora v regulačnom bloku 02-DP-06, z ktorej bude nemocnica primárne napájaná. Rozšírenie verejných komunikácií rieši samostatný projekt pre územné rozhodnutie „Veľká Hora – komunikácie a sieť“. Do budúca sa uvažuje rozšírenie komunikačnej siete na Veľkej hore o komunikáciu prepájajúcu VMO. V zmysle územného plánu zóny Veľká Hora sa uvažuje tiež s rozšírením o ďalšie, predmetne neriešené komunikácie, ktoré umožnia prepojenie novovybudovaných komunikácií v blízkosti nemocnice a jestvujúcich komunikácií ulíc Sklabinská a Tomčianska. Tie sa stanú zároveň lokálnym dopravným systémom

lokality Veľká Hora medzi Tomčanmi a Martinskou akropolou.

Obsluha územia MHD a VHD

Existujúci systém verejnej dopravy obsluhuje lokalitu Martinskej akropoly cez ulicu V. P. Tótha kde sa nachádzajú zastávky mestskej a prímestskej verejnej dopravy v dochádzkovej vzdialenosti. Projekt navrhovanej činnosti rieši vytvorenie nového bodu pre zastávky mestskej hromadnej dopravy (ďalej len „MHD“) na svojom území pri vstupe do objektu nemocnice z východnej strany a tým zabezpečiť mobilitu hromadnou dopravou pre obyvateľov mimo peších dochádzkových vzdialenosti. V budúcnosti uvažuje územný plán zóny Veľká Hora s vybudovaním viacerých bodov zástaviek MHD a posilnením infraštruktúry hromadnej dopravy v tomto území. Autobusová a vlaková stanica mesta Martin je na priamej pešej trase na významnej kompozičnej osi smerujúcej k Slovenskému Národnému Múzeu, ktoré je v tangenciálnej polohe na nemocnicu. Vzniknutý bod zastávky MHD podporuje výhľadové riešenie rozvoja zóny Veľká Hora a jej obsluhu verejnou dopravou.

Pešia dostupnosť

Chodníky a spevnené plochy určené prioritne peším a verejnemu životu sú navrhnuté s ohľadom na charakter lokality a jej prírodný kontext. Nakoľko sa predmetné riešené územie nemocnice nachádza v bezprostrednej blízkosti a dostupnej vzdialenosti centra mesta Martin v dotyku s parkom na Martinskej akropole, bolo v návrhu celého areálu nevyhnutné rátať aj s rozvojom peších komunikácií a pochôdznych spevnených plôch. Tie v návrhu sledujú záväzné časti územného plánu a sú navrhnuté v súlade s územným plánom zóny Veľká Hora v zmysle Zmien a doplnkov č. 2.

Cyklodoprava

Súčasťou navrhovanej pozdĺžnej zbernej komunikácie je na pravej strane komunikácie v celej dĺžke navrhnutý pás, ktorý je od komunikácie výškovo oddelený s bezpečnostnou vzdialenosťou 0,5 m. Tento pás bude slúžiť ako chodník pre peších so šírkou 1,5 m a zároveň ako obojsmerný cyklistický chodník so šírkou 2 x 1,5 m. Cyklistický chodník a chodník pre peších sú vzájomne oddelené pomocou špeciálneho varovného pásu so šírkou 0,4 m. V lokalite je navrhovaná cyklotrasa, v súlade s územným plánom zóny Veľká Hora v zmysle Zmien a doplnkov č. 2. Iné cyklotrasy v lokalite nie sú. V ostatnom území cyklistická doprava funguje v rámci existujúcej cestnej siete ako zmiešaná doprava cyklistov a automobilov.

Zásobovanie

Zásobovanie nemocnice je uvažované areálovou komunikáciou z navrhovanej verejnej zbernej komunikácie vedenej pozdĺž objektu nemocnice. Areálová komunikácia slúži zároveň ako obslužná komunikácia pre exteriérové parkovacie stojisko a ústi do rampy parkovacieho dvoru. Túto rampu zdieľa parkovací dom s hospodárskym/logistickým dvorom. Súčasťou navrhovaného dopravného riešenia sú aj krátkodobé parkovacie stojiská pred hlavným vstupom do objektu, tzv. „drop-off“. Vjazd a výjazd pre sanitky je samostatný priamo napojený na novonavrhanú zbernú komunikáciu a umožňuje odstavenie niekoľkých sanítiek súčasne.

Statická doprava

Statická doprava vyvolaná výstavbou je súčasťou riešeného objektu SO 03 Podzemný parkovací dom. Parkovanie je aj na streche v exteriéri na úrovni hlavného vstupu do nemocnice, ale hlavne v podzemných garážach. V exteriéri na streche parkovacieho domu je navrhovaných celkovo 169 parkovacích stojísk z toho 17 parkovacích stojísk pre imobilných. V podzemných

garážach je navrhnutých v troch podlažiach celkom 1 056 parkovacích stojísk z toho 87 parkovacích stojísk pre imobilné osoby. Distribúcia parkovacích miest pre imobilné osoby je rovnomerne v rámci všetkých troch podzemných podlaží. Súčasťou parkovacieho domu je zásobovací dvor na úrovni 2. podzemného podlažia hlavného objektu nemocnice a tvorí logistické centrum nemocnice. Hospodársky dvor v sebe integruje funkcie časti energobloku, zázemie vozového parku nemocnice v počte 4 parkovacích stojísk a pre potreby zásobovania skladov, logistiky a odpadového hospodárstva spolu 5 parkovacích stojísk. Prístup do hospodárskeho dvora je zdieľanou obslužnou komunikáciou – rampou, ktorá zároveň obsluhuje aj samotný parkovací dom. Prístup do samotného hospodárskeho je chránený systémom závor.

Heliport

Heliport bude slúžiť na prevoz pacientov iných zdravotníckych zariadení alebo priamo na prevoz pacientov v rámci leteckej záchranej služby. Heliport sa bude nachádzať na streche nového objektu nemocnice, ktorý sa bude nachádzať priamo v areáli komplexu Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Martine na parcelách k. ú. Martin, KN C, p. č. 7684/6, 7684/2, 7685/9 a 7685/2.

III. POPIS PRIEBEHU POSUDZOVANIA

1. Vypracovanie správy o hodnotení

Navrhovaná činnosť je podľa Prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“), zaradená do kapitoly č. 2, položka č. 14 Priemyselné zariadenia na vedenie pary, plynu a teplej vody, kapitoly č. 9. Infraštruktúra, položka 16a) Projekty rozvoja obcí vrátane – pozemných stavieb alebo ich súborov (komplexov), ak nie sú uvedené v iných položkách tejto prílohy, platia nasledovné prahové hodnoty - v zastavanom území od 10 000 m² podlahovej plochy, mimo zastavaného územia od 1 000 m² podlahovej plochy zisťovacie konanie – časť B. Statická doprava 16b) Projekty rozvoja obcí vrátane – statickej dopravy platia nasledovné prahové hodnoty - od 100 – 500 stojísk, zisťovacie konanie – časť B - od 500 stojísk, povinné hodnotenie – časť A a kapitoly č. 13 Doprava a telekomunikácie, položka č. 12 Výstavba letísk s hlavnou vzletovou a pristávacou dráhou.

Navrhovateľ predložil dňa 19. 12. 2019 na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekciu environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie (v súčasnosti Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie – ďalej len „MŽP SR“) podľa § 22 zákona o posudzovaní vplyvov zámer navrhovanej činnosti „Nemocnica budúcnosti Martin“ (ďalej len „zámer“) na posúdenie podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

MŽP SR ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a ako príslušný orgán § 3 písm. k) a § 54 ods. 2 písm. k) zákona o posudzovaní vplyvov, oznámilo, že podľa § 18 ods. 2 správneho poriadku, sa dňom doručenia zámeru navrhovateľom začalo konanie vo veci posudzovania predpokladaných vplyvov na životné prostredie. MŽP SR zároveň zaslalo zámer podľa § 23 ods.

1 zákona o posudzovaní vplyvov dotknutej obci a informáciu o zverejnení zámeru rezortnému orgánu, povoľujúcemu orgánu a dotknutým orgánom.

Dňa 10. 03. 2020 sa na MŽP SR konalo prerokovanie rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti. Po úvodnom privítaní, boli prerokované špecifické požiadavky rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti, ktoré vyplývali z pripomienok jednotlivých stanovísk doručených k zámeru.

MŽP SR po prerokovaní rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti s navrhovateľom určilo podľa § 30 zákona o posudzovaní vplyvov rozsah hodnotenia navrhovanej činnosti č. 4382/2020-1.7/fr, 15955/2020 zo dňa 11. 03. 2020 (ďalej len „rozsah hodnotenia“). Správu o hodnotení navrhovanej činnosti „Nemocnica budúcnosti Martin“ (ďalej len „správa o hodnotení“) podľa prílohy č. 11 k zákonu o posudzovaní vplyvov a na základe určeného rozsahu hodnotenia vypracovala spoločnosť IVASO, s. r. o. Pezinok v marci 2020.

2. Rozoslanie a zverejnenie správy o hodnotení

Navrhovateľ predložil správu o hodnotení podľa § 31 zákona o posudzovaní vplyvov na MŽP SR dňa 15. 12. 2020. MŽP SR zaslalo správu o hodnotení na zaujatie stanoviska podľa § 33 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov listom č. 4382/2020-1.7/fr, 66264/2020 zo dňa 17. 12. 2020 nasledovným subjektom procesu posudzovania: rezortným orgánom – Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, dotknutej obci mestu Martin, povoľujúcemu a zároveň dotknutému orgánu – mestu Martin a Okresnému úradu Martin, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie a dotknutým orgánom - Úrad Žilinského samosprávneho kraja, Dopravný úrad, Krajský pamiatkový úrad Žilina, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Okresný úrad Martin, odbor krízového riadenia, Okresný úrad Martin, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine a Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranárskeho zboru v Martine a účastníkom konania.

MŽP SR podľa § 33 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov zverejnilo správu o hodnotení dňa 18. 12. 2020 na svojom webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

Mesto Martin zverejnilo správu o hodnotení a verejnosť bola o tom informovaná v mieste obvyklým spôsobom dňa 21. 12. 2020 s možnosťou jej pripomienkovania do 20. 01. 2021. Do správy o hodnotení bolo možné nahliadnuť od 21. 12. 2020 do 20. 01. 2021 na Útvare hlavného architekta mesta Martin.

Podľa § 34 ods. 2 a s ohľadom na § 65g zákona o posudzovaní vplyvov dotknutá obec do uplynutia doby zverejnenia správy o hodnotení zabezpečí po dohode a v spolupráci s navrhovateľom verejné prerokovanie navrhovanej činnosti. Počas mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 sa verejné prerokovanie mohlo uskutočniť, len ak bolo konanie verejného prerokovania v súlade s opatreniami podľa osobitného predpisu 40aa) § 5 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 172/2011 Z. z..

Vzhľadom na epidemiologickú situáciu súvisiacu s ochorením COVID-19 Útvar hlavného architekta mesta Martin zastupujúci dotknutú obec v spolupráci s navrhovateľom nezabezpečili verejné prerokovanie (v 30 dňovej lehote od doručenia správy o hodnotení).

Dňa 29. 01. 2021 bola na úradnej tabuli a na webovej stránke mesta Martin opätovne zverejnená správa o hodnotení, ktorá bola zverejnená do dňa 31. 03. 2021. Do uplynutia lehoty jej vystavenia bolo po dohode a v spolupráci s navrhovateľom oznámené verejné prerokovanie navrhovanej činnosti dňa 01. 03. 2021 na úradnej tabuli a na webovej stránke mesta Martin, kde bola zverejnená pozvánka na verejné prerokovanie navrhovanej činnosti.

3. Prerokovanie správy o hodnotení s verejnosťou

Verejné prerokovanie navrhovanej činnosti podľa § 34 v súlade s § 65g zákona o posudzovaní vplyvov sa vzhľadom na vyhlásenú mimoriadnu situáciu v súvislosti s ochorením COVID-19 na území Slovenskej republiky uskutočnilo dňa 16. 03. 2021 o 15:00 hod. vo veľkej zasadačke Mestského úradu v Martine. Termín a miesto verejného prerokovania navrhovanej činnosti oznámila dotknutá obec mesto Martin pozvánkou na verejné prerokovanie listom č. ÚHAM/16/2021-Gáb/02A zo dňa 26. 02. 2021. Pozvánka na verejné prerokovanie bola v zmysle vyššie uvedeného listu zverejnená v mieste obvyklým dňa 01. 03. 2021. Touto pozvánkou boli na uvedené verejné prerokovanie navrhovanej činnosti pozvané aj dotknuté, rezortné, príslušné orgány a dotknutá verejnosť.

Verejné prerokovanie bolo organizované na základe zákona o posudzovaní vplyvov a v súlade s platnými hygienickými opatreniami a nariadeniami. Kontrolu dodržiavania opatrení zabezpečila pri vstupe do budovy Mestského úradu v Martine mestská polícia.

Verejné prerokovanie navrhovanej činnosti sa uskutočnilo s podmienkami, ktoré určil Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky listom č. OSIO/2711/11529 zo dňa 08. 03. 2021.

Program verejného prerokovania bol nasledovný:

- úvod + privítanie účastníkov verejného prerokovania,
- rekapitulácia doterajších krokov v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie z polohy dotknutej obce,
- prezentácia navrhovanej činnosti navrhovateľom a spracovateľom dokumentácie,
- prezentácia správy o hodnotení spracovateľom,
- diskusia,
- záver.

Riaditeľka Útvaru hlavného architekta mesta Martin Ing. arch. Zuzana Mendelová privítala účastníkov verejného prerokovania navrhovanej činnosti a uviedla základné informácie k verejnemu prerokovaniu.

Ďalej v mene navrhovateľa prezentovala investičný zámer navrhovanej činnosti Mgr. Martina Antošová, PhD., MBA., ktorá uviedla, že nová univerzitná nemocnica v Martine sa pripravuje už niekoľko rokov a dosiahol sa tak ďalší významný míľnik, ktorým je verejné prerokovanie. Zhrnula základné informácie a ideu návrhu novej nemocnice. Uviedla, že projekt bol pôvodne pripravovaný ako 4 podlažná budova, v súčasnosti má návrh budovy nemocnice 2 podzemné a 7 nadzemných podlaží, v rámci ktorých budú umiestnené všetky existujúce súčasti

nemocnice ako aj niektoré nové, špecializované oddelenia. Súčasťou areálu nemocnice bude aj podzemný parkovací dom s 3 podzemnými podlažiami. Výber alternatívy podzemného parkovania súvisel najmä s procesom územného plánovania, ale aj požiadavkami na „zelenú nemocnicu“ a to nielen v zmysle „dekarbonizácie“, ale aj v zmysle zelene ako takej. Zeleňou je prestúpená aj celá nemocnica, čím sa vytvára prostredie príjemné nielen pre pacienta, ale aj pre personál nemocnice. Celý koncept nemocnice je „zameranie sa na pacienta“ ako takého, aby pacient neblúdil v systéme, ale aby mu bola poskytnutá komplexná starostlivosť na jednom mieste. V súčasnosti má nemocnica oproti existujúcej nemocnici navrhovaných 660 lôžok, 19 operačných sál, 180 ambulancií. V podstate je rozdelená do troch funkčných celkov – ambulancie, diagnostika (vrátane laboratórnej a zobrazovacej diagnostiky), tzv. „hotfloor“ s intenzívnymi lôžkami a operačnými sálami tak pre jednodňové chirurgické a endoskopické výkony, ako aj pre komplikovanejšie, plánované operácie v celkovej anestézii a lôžkové oddelenia, ktoré boli nastavené s maximálnou flexibilitou medzi príbuznými oddeleniami v rámci chirurgických a internistických disciplín. Súčasťou je aj komplexná pediatria – od novorodeneckého veku, vrátane detskej psychiatrie a intenzívnych neonatologických a pediatrických lôžok. Nemocnica bude zároveň slúžiť ako výučbová základňa Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského pre všetky pregraduálne a vybrané postgraduálne (atestačné) odbory. Bude tiež základom klinického biomedicínskeho výskumu a vývoja. Jej výstavbou sa skvalitní nielen poskytovanie zdravotnej starostlivosti na regionálnej ale i na nadregionálnej, resp. celoslovenskej úrovni. Zástupca kolektívu pripravujúceho projektovú dokumentáciu Ing. arch. Miloš Diežka prezentoval vlastné riešenie. Uviedol, že návrh nemocnice je spracovaný na základe víťazného návrhu medzinárodnej architektonickej súťaže. Zámerom je vybudovať nemocnicu s plnofunkčným dizajnom, sofistikovanou IT infraštruktúrou (smart systém), dôrazom na riešenia s minimálnym vplyvom na životné prostredie (green hospital) zameraného na implementáciu nových štandardov v zdravotnej starostlivosti, vzdelávaní, a vo výskumno-vývojových aktivitách. Blízkosť objektov lekárskej fakulty umožňuje a umocňuje dosiahnuť ambície a ciele nemocnice s jednoznačným synergickým efektom.

Správu o hodnotení prezentoval koordinátor prác na zámere a správe o hodnotení Ing. Jozef Marko, CSc. Uviedol, že na správe o hodnotení pracovali dve desiatky odborníkov z 8 pracovísk a spracovatelia podstatných štúdií boli prítomní aj na verejnom prerokovaní navrhovanej činnosti - Dopravno-kapacitné posúdenie, Alfa 04, a. s. – Dr. Kocianová, Rozptylová štúdia, VALERON Enviro Consulting, s. r. o., Mgr. Gazdaricová a Mgr. Kováčsová, Hydrogeologické posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti, GEART, s. r. o. - Dr. Chebeň, Prieskum flóry, fauny a biotopov, BIO ECO, RNDr. Barančok, Posúdenie adaptačných a mitigačných opatrení, VALERON Enviro Consulting, s. r. o. Na záver Ing. Jozef Marko, CSc. zhrnul kroky a ďalší postup v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Ing. arch. Zuzana Mendelová, riaditeľka Útvoru hlavného architekta mesta Martin, poďakovala za prezentácie k navrhovanej činnosti, a potom otvorila diskusiu. Na viaceré výzvy na príspevky do diskusie sa nikto z prítomných neprihlásil. Preto Ing. arch. Zuzana Mendelová, riaditeľka Útvoru hlavného architekta mesta Martin tento bod ukončila a poďakovala prítomným za účasť na verejnom prerokovaní a verejné prerokovanie navrhovanej činnosti ukončila.

Z priebehu verejného prerokovania navrhovanej činnosti bol vyhotovený záznam, ktorý bol spolu s prezenčnou listinou doručený dotknutou obcou na MŽP SR dňa 12. 04. 2021.

4. Stanoviská, pripomienky a odborné posudky predložené k správe o hodnotení

Podľa § 35 zákona o posudzovaní vplyvov boli na MŽP SR doručené nasledovné písomné stanoviská k správe o hodnotení + stanovisko Ing. Kollmannovej - doručené po termíne dňa 03. 05. 2021 (*stanoviská sú uvádzané v skrátenom znení*):

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Úrad správy majetku štátu, list č. ÚSMŠ-29-4/2021 zo dňa 15. 01. 2021 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza, že nemá žiadne pripomienky.

Útvar hlavného architekta mesta Martin, list č. ÚHAM/16/2021-Gáb/02 zo dňa 01. 02. 2021 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza, že navrhovaná činnosť je v súlade s platným ÚPN-SÚ Martin. Ďalej vo svojom stanovisku uvádza, že v území je potrebné rešpektovať navrhovaný VMO a genofondovú lokalitu GL65 Silava s jej brehovými porastami.

V závere uvádza, že súhlasí s navrhovanou činnosťou v zmysle variantu č. 1 - napojenie na horúcovod a za podmienky dodržania opatrení navrhnutých na elimináciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.

Dopravný úrad, list č. 4332/2021/ROP-002-P/59289 zo dňa 27. 01. 2021 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza a upozorňuje na skutočnosť, že na strane č. 14 správy o hodnotení je pre SO 28 Heliport uvedená nadmorská výška 446,05 m n. m., pričom v dokumentácii pre vydanie súhlasu Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky so zriadením heliportu je nadmorská výška 439,35 m n. m.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, list č. PPL 2021/000309 zo dňa 15. 01. 2020 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza, že s predloženou správou o hodnotení súhlasí za predpokladu dodržania, resp. splnenia nasledovných podmienok:

- dopravné napojenie k navrhovanej stavbe vo všetkých variantoch viesť tak, aby bola hluková záťaž obyvateľov (užívateľov jestvujúcich stavieb a navrhovanej stavby) v dotknutom území zabezpečená na najnižšiu možnú mieru, minimálne na úroveň legislatívne stanovených limitov,
- umiestnenie heliportu a jeho prevádzku riešiť tak, aby bola hluková záťaž obyvateľov (užívateľov jestvujúcich stavieb a navrhovanej stavby) v dotknutom území, vrátane možných vibrácií šíriacich sa konštrukciami stavby zabezpečená na najnižšiu možnú mieru, minimálne na úroveň legislatívne stanovených limitov,
- zabezpečiť pri realizácii navrhovanej stavby všetky dostupné technologické postupy zamedzujúce znečisťovaniu ovzdušia prachovými časticami v priestore staveniska tak, aby táto činnosť nepredstavovala záťaž obyvateľstva sekundárnou prašnosťou,
- všetky navrhované priestory, resp. jednotlivé časti stavby riešiť v súlade s požiadavkami platných právnych predpisov najmä v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia a verejného zdravotníctva,
- podmienky, resp. opatrenia uložené v odbornom stanovisku Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine (list č. PPL 2020/000602 zo dňa 31. 01. 2020) k zámeru ostávajú v platnosti.

Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OÚ-MT-OSZP-2021/002183-002 zo dňa 18. 01. 2021 – vo svojom stanovisku uvádza, že Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie nemá z hľadiska ochrany ovzdušia k predloženej správe o hodnotení žiadne pripomienky.

Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OÚ-MT-OSZP-2021/002176-002 zo dňa 19. 01. 2021 - vo svojom stanovisku uvádza, že Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie nemá z hľadiska štátnej vodnej správy k predloženej správe o hodnotení žiadne pripomienky, ak budú rešpektované navrhnuté opatrenia v správe o hodnotení.

Róbert Tomčík, list zo dňa 22. 01. 2021 - vo svojom stanovisku uvádza, že nesúhlasí s výstavbou nemocnice na tomto území a s územným plánom Veľká hora. Výstavba nemocnice poškodí a zničí veľmi cenné mokraďové a slatinné biotopy, genofondové lokality Silava, zničí prameniská na Malej hore, takým spôsobom, že naruší vodný režim a dôjde k odvodneniu cenných mokraďových a slatinných biotopov. Ďalej uvádza, že pri výstavbe nemocnice sa uvažuje so zachytávaním dažďovej vody a s čerpaním veľkého množstva podzemnej vody na polievanie trávnikov, zelene v areáli nemocnice a na účely úžitkovej vody napr. na splachovanie WC a pod. Uvádza, že tak dôjde k výraznému poklesu podzemných vôd, ktoré sú kľúčové pre zachovanie mokradí, slatín a prameňov na Silave a na Malej hore. Pri výstavbe nemocnice vznikne veľká plocha nepriepustných povrchov. Predpokladá sa viac ako 30 000 m² nepriepustných povrchov a toto výrazne obmedzí dopĺňanie podzemných vôd. Pri výstavbe nemocnice je veľké riziko kontaminácie podzemných vôd ropnými látkami, posypovou soľou, ktorá zabíja viaceré rastliny a poškodzuje stromy. Ďalej namieta proti 10 m odstupu od genofondovej lokality Silava. Uvádza, že táto genofondová lokalita vyžaduje odstup aspoň 150 m a viac, aby sa zabránilo narušovaniu vodného režimu, šíreniu invázných rastlín, navážkam odpadov a ďalších vplyvov. Vyjadruje nesúhlas s navrhnutým vedením trasy kanalizácie a kanalizačného zberača DN 300 úvalinou Silavy v blízkosti toku, ktorý by narušil vodný režim a vegetáciu. Výstavba nemocnice by vážne a nenávratne poškodila a zničila významné mokraďové a lúčne spoločenstvá a ekosystémy Silavy a genofondové lokality RÚSES č. 65 interakčný prvok IP11 v MÚSES a zelené miesto Martina a Vrútok č. 25 (J. Topercer ml. 2005) Hájniková a kolektív 2012 s výskytom 1 biotopu národného významu Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a 4 biotopov európskeho významu 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 6430 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, *91EO Jasenovo jelšové podhorské lužné lesy, ktorý je prioritným biotopom európskeho významu, ďalej 7230 Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz. Tento biotop je zaradený do sústavy Natura 2000 a nachádza sa len asi 200 m od plánovanej nemocnice s pod ktorej pozemná voda prúdi do tohto biotopu. Tento biotop patrí medzi významné európske biotopy, nachádzajú sa tu silne až kriticky ohrozené slatinné druhy, ktoré sú v Turci už na pokraji vyhynutia. Sú veľmi citlivé na zmeny vodného režimu. Voda je pre toto územie kľúčová. Z ďalších biotopov sú prameniská na Malej hore. Je tu 14 pramenísk. Radia sa k biotopom národného významu. Zo živočíchov Silavy tu žijú druhy európskeho významu a to Kunka žltobruchá, Ropucha bradavičnatá, Ropucha zelená, Skokan hnedý. Z vtákov silne ohrozená Jarabica poľná a Chriaštel poľný, ktorý je druhom európskeho významu. Ďalej nesúhlasí s navrhnutou trasou Východného mestského okruhu, ktorý poškodí až zničí viaceré biotopy európskeho a národného významu, genofondové lokality, biokoridory a biocentrá a biotop európskeho významu Kapustné záhrady a prioritný biotop európskeho významu Sklabinský potok, ktoré sú zátopovými územiami a týmito územiami je naplánovaný Východný mestský okruh. V trase Východného mestského okruhu sa vyskytuje populácia

vzácných a silne ohrozených kurovitých vtákov a to Jarabica poľná (*Perdix perdix*) a Chriaštel poľný (*Crex crex*), ktorý je druhom európskeho významu, ďalej tu žijú obojživelníky - Kunka žltobruchá, Rosnička zelená, Skokan hnedý, Ropucha bradavičnatá, Ropucha zelená. Ďalšie nepriaznivé vplyvy na živočíchy a vtáky Silavy budú mať vzlety a pristávanie vrtuľníkov, ďalej obrovský stavebný bum pri výstavbe nemocnice. Ďalším veľmi negatívnym vplyvom bude svetelný smog, ktorý bude mať veľmi nepriaznivý vplyv na rastliny a živočíchy Silavy. Svetelným smogom utrpí aj hvezdáreň pri Gymnázium V. P. Totha, ktorá je vzdialená niekoľko desiatok metrov od plánovanej nemocnice. Problémom nemocnice je tiež doprava, ktorá vedie popri Národnom cintoríne a je veľmi preťažená. Cesta sa často upcháva, najmä ráno a popoludní.

Na záver vo svojom stanovisku uvádza, že táto lokalita nie je vhodné miesto na vybudovanie nemocnice. Nemocnica by sa mala vybudovať na inom vhodnejšom mieste, kde nehrozí zničenie cenných biotopov a genofondových lokalít, ktorým hrozí zmena vodného režimu, odvodnenie a zánik. Žiada preto aby sa zámer navrhovanej činnosti neuskutočnil.

Združenie domových samospráv, elektronické podanie zo dňa 18. 12. 2020 - zaslalo nasledovné pripomienky a požiadavky:

- a) Žiada podrobne rozpracovať a vyhodnotiť v textovej aj grafickej časti dopravné napojenie, ako aj celkovú organizáciu dopravy v území súvisiacom s navrhovanou činnosťou v súlade s príslušnými normami STN a Technickými podmienkami TP 09/2008, TP 10/2008. Žiada vyhodnotiť dopravno-kapacitné posúdenie v súlade s príslušnými normami STN a metodikami (STN 73 6102, STN 73 6101, Technické podmienky TP 10/2010, Metodika dopravno-kapacitného posudzovania vplyvov veľkých investičných projektov) pre existujúce križovatky ovplyvnené zvýšenou dopravou navrhovanej stavby a zohľadniť širšie vzťahy vychádzajúce z vývoja dopravnej situácie v dotknutom území, z jej súčasného stavu a aj z koncepčných materiálov mesta zaoberajúcich sa vývojom dopravy v budúcnosti (20 rokov od uvedenia stavby do prevádzky). Žiada tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku dynamickej dopravy.
- b) Žiada overiť výpočet potrebného počtu parkovacích miest v súlade s aktuálnym znením príslušnej normy STN 73 6110. Žiada tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku statickej dopravy.
- c) Žiada overiť obsluhu územia verejnou hromadnou dopravou tak, aby príslušná zastávka hromadnej dopravy bola maximálne v 5-minútovej pešej dostupnosti a preukázať tak znížovanie zaťaženia územia dopravou vytvorením predpokladov na využívanie hromadnej dopravy.
- d) Vyhodnotiť dostatočnosť opatrení v zmysle spracovaného dokumentu ochrany prírody podľa § 3 ods. 3 až ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o OPK“).
- e) Žiada vyhodnotiť súlad výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti s ochranou zelene v súlade s normou STN 83 7010 Ochrana prírody, STN 83 7015 Práca s pôdou, STN 83 7016 Rastliny a ich výsadba a STN 83 7017 Trávniky a ich zakladanie tak, aby sa preukázala ochrana krajinných zložiek v zmysle zákona o OPK; preukázať ochranu existujúcej zelene, a to počas výstavby a aj prevádzky stavby.
- f) Žiada dôsledne rešpektovať a postupovať podľa Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES; najmä vyhodnotiť vplyv na životné prostredie a jeho zložky podľa článku

4.7 Rámcovej smernice o vode, ktorá je transponovaná do národnej legislatívy a jej slovenská transpozícia je právne záväzná (<http://www.minzp.sk/oblasti/voda/implementacia-smernic-eu>). Za týmto účelom žiada vyhodnotiť primárne posúdenie vplyvov na vody príslušnými metodikami CIS pre aplikáciu Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES (http://ec.europa.eu/environment/water/waterframework/facts_figures/guidanceocs_en.htm) a tak preukázať, že v dôsledku realizácie zmeny navrhovanej činnosti nemôže byť zhoršená kvalita vôd a vodných útvarov; rovnako žiada preukázať, že realizáciou zámeru sa nenaruší prirodzený vodná bilancia ani prirodzené odtokové pomery v území.

- g) Dokumentáciu pre primárne posúdenie vplyvov na vody podľa § 16 a zákona o vodách v ďalšej projekčnej fáze žiada spracovať metodikou (<http://www.jaspersnet.org/plugins/servlet/documentRepository/downloadDocument?documentId=441>).
- h) Žiada definovať najbližšiu existujúcu obytnú, resp. inú zástavbu s dlhodobým pobytom osôb v okolí navrhovanej činnosti, vo väzbe na hlukové, rozptylové vplyvy, dendrologický posudok a svetlotechnický posudok a vyhodnotiť vplyv jednotlivých emisií a imisií na tieto oblasti s dlhodobým pobytom osôb a preukázať, že nebudú vystavené nadmernému zaťaženiu.
- i) Osobitne žiada vyhodnotiť a analyzovať čistotu ovzdušia a vplyv navrhovanej činnosti; v tejto súvislosti osobitne analyzovať vplyv pevných častíc PM₁₀, PM_{2,5}. Vplyv PM₁₀ častíc na ľudské zdravie je pritom už dlhodobo považované za jedno z najpodstatnejších kritérií a parametrov emisných štúdií s vplyvom napríklad na alergické ochorenia, ktoré majú v súčasnosti stúpajúcu tendenciu. Okrem vyššej úmrtnosti zlá kvalita ovzdušia spôsobuje aj pokles našej schopnosti sústrediť sa, pracovať či častejšie absencie v práci a škole. Zvýšeným koncentraciám drobných prachových častíc PM_{2,5} je na Slovensku vystavená pätina obyvateľov, čo je omnoho viac ako 13 % priemer v Európe. Problém máme aj s prízemným ozónom. Výsledkom je minimálne 3 800 predčasných úmrtí, strata produktivity a hrubého domáceho produktu. Zmena navrhovanej činnosti sa musí zaoberať zlepšením podmienok kvality ovzdušia.
- j) Žiada overiť statiku stavby nezávislým oponentským posudkom a preukázať, že statika nie je v dôsledku podhodnotenia nebezpečná, resp. v dôsledku nadmerného naddimenzovania príliš nezaťažuje územie a zložky životného prostredia.
- k) Žiada variantné riešenie okrem nulového variantu ešte aspoň v dvoch alternatívnych variantoch, tak aby sa naplnil účel zákona podľa § 2 písmena c zákona o posudzovaní vplyvov „objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu o navrhovanej činnosti vrátane ich variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom“.
- l) Žiada vyhodnotiť navrhovanej činnosti vo vzťahu s geológiou a hydrogeológiou v dotknutom území. Požaduje spracovať aktuálny geologický a hydrogeologický prieskum a spracovaním analýzy reálnych vplyvov a uvedené zistenia použiť ako podklad pre spracovanie analýzy vplyvov navrhovaného posudzovaného zámeru v oblasti geológie a hydrogeológie.
- m) Žiada doložiť hydraulický výpočet prietokových množstiev odľučovačov ropných látok, dažďovej a odpadovej kanalizácie a ostatných vodných stavieb a tak preukázať, že nedôjde k preťaženiu kanalizačnej siete a teda k zvýšeniu rizika záplav ako aj to, že kanalizácia bude účinná a spĺňať parametre podľa zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.

- n) Žiada skontrolovať hydraulický výpočet prietokových množstiev vodných stavieb majúci charakter dynamického výpočtu konštrukcie vodných stavieb, ktorý má vplyv napr. na určenie správneho profilu vodných stavieb (nielen veľkosť, ale aj tvar napríklad potrubí), pričom vypočítava priebeh prietoku vôd vo vodných stavbách počas relevantného času.
 - o) Žiada výpočet energetickej efektivity v zmysle vyhlášok č. 35/2020 Z. z., 324/2016 Z. z. a 364/2012 Z. z., ktorými sa vykonávajú zákony o energetickej hospodárnosti a certifikácii budov č. 318/2019 Z. z., 300/2012 Z. z. a 555/2005 Z. z. Súčasťou DSP majú byť aj výpočty ako súčasť projektového energetického hodnotenia podľa § 45 ods. 2 písm. c Stavebného zákona.
 - p) Žiada overiť návrh činnosti s územným plánom za predpokladu maximálnych intenzít predpokladaných činností aj v okolitom území. V tomto duchu následne preveriť aj všetky predchádzajúce body vyjadrenia. Pri posudzovaní hodnotení súladu s územným plánom je dôležité zohľadňovať nielen stanovené regulatívy, ktoré sa týkajú technických riešení, ale rovnako aj ďalšie atribúty sociálnej a občianskej vybavenosti a charakteru územia a navrhovaného zámeru a to z hľadiska kumulácie a súbežného pôsobenia. Žiada tak preukázať, že nedôjde k nadmernému zaťaženiu územia v rozpore s územným plánom.
 - q) Žiada preukázať spôsob plnenia povinností vyplývajúce zo zákona č. 75/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) a uviesť navrhované opatrenia Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (<https://www.enviroportal.sk/podnikatel/odpad/povinnosti-podnikatela>). Žiada zapracovať záväzné opatrenia Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (http://www.minzp.sk/files/sekcia-enviromentalnehohodnoteniariadenia/odpadyaobaly/registreazoznamy/pohsr2012020_vestnik.pdf) do zámeru a v ňom navrhovaných opatrení a preukázať tak plnenie záväzných zákonných povinností na úseku odpadového hospodárstva
 - r) Žiada preukázať dôsledne ochranu poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Žiada overiť bonitu zaberaných poľnohospodárskych pôd a predložiť odôvodnenie nevyhnutnosti takéhoto záberu. Žiada overiť, že predložené oznámenie o zmene navrhovanej činnosti nie je situované na ornej pôde najvyššej kvality príslušného katastrálneho územia.
 - s) Žiada preukázať na úrovni obce/mesta, okresu, regiónu a štátu, že nie je možné projekt zrealizovať bez ďalšieho záberu prírodných plôch napríklad revitalizáciou a obnovou nevyužívaných priemyselných areálov, brownfieldov a podobne.
2. Žiada, aby navrhovateľ obnovil prirodzenú biodiverzitu dotknutého územia, čo najviac obnovil prirodzené funkcie narušeného ekosystému, čo najviac ochránil životné prostredie a kompenzoval tak ekologickú ujmu v dôsledku navrhovaného zámeru nasledovnými opatreniami:
- i. Žiada navrhnúť opatrenia zlepšujúce kvalitu ovzdušia a znižujúce koncentráciu pevných častíc PM₁₀, PM_{2,5} ako aj koncentráciu benzénu, NO₂ a CO; v tomto smere počas prevádzky vykonávať efektívne monitorovanie.
 - ii. Žiada používať v maximálnej možnej miere materiály zo zhodnocovaných odpadov; žiada uviesť aké recykláty a ako sa v rámci zmeny navrhovanej činnosti použijú.
 - iii. Žiada, aby parkovacie miesta boli riešené formou podzemných garáží pod objektami stavieb a povrch územia upravený ako lokálny parčík, maximálne pripúšťame využitie striech parkovacích domov ako zatravnených ihrísk, či outdoorových cvičísk.

V prípade nevyhnutnosti povrchovým státi ako aj na ploché strechy a iné spevnené vodorovné plochy požadujeme použitie drenážnej dlažby, ktoré zabezpečia minimálne 80 % podiel priesakovej plochy preukázateľne zadržania minimálne 8 l vody/m² po dobu prvých 15 min. dažďa a znížia tepelné napätie v danom území (www.samospravaydomov.org/files/retencna-dlazba.pdf).

- iv. Žiada na všetkých parkovacích plochách na teréne realizovať výsadbu vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státi.
- v. Projektant projektovú dokumentáciu pre územné a stavebné povolenie spracuje tak, aby spĺňala metodiku Európskej komisie príručka na podporu výberu, projektovania a realizovania retenčných opatrení pre prírodné vody v Európe (<http://nwrn.eu/guide-sk/files/assets/basic-html/index.html#2>). Nakladanie s vodami, zabezpečenie správneho vodného režimu ako aj vysporiadanie a s klimatickými zmenami je komplexná a systematická činnosť; v zmysle § 3 ods. 4 až 5 zákona o OPK sú právnické osoby povinné zapracovávať opatrenia v oblasti životného prostredia už do projektovej dokumentácie. Spôsob ako sa daná problematika vyrieši je na rozhodnuté navrhovateľa, musí však spĺňať isté kvalitatívne aj technické parametre, viac k tejto téme, napr.: <http://www.uzemneplany.sk/zakon/nakladaniesvodamizpovrchovehoodtokuvmestach>. Vo všeobecnosti požadujeme realizáciu tzv. dažďových záhrad.
- vi. Požaduje, aby sa navrhovaná činnosť prispôbila okolitej vegetácii a environmentálnej diverzite; a to najmä vhodnými vegetačnými úpravami nezastavaných plôch, správnym nakladaním s vodami na základe výpočtov podľa Vodného zákona, realizáciou zelenej infraštruktúry podľa § 48 zákona o OPK. Táto zelená infraštruktúra by mala mať formu lokálneho parčíka, ktorý bude vhodne začlenený do okolitého územia a podľa prevádzkových možností voľne prístupný zo všetkých smerov; okrem environmentálnych funkcií bude plniť aj účel pre oddych zamestnancov a návštevníkov areálu; súčasťou parčíka je aj líniová obvodová izolačná zeleň. Z hľadiska stavebného zákona sa jedná o stavebný objekt sadových a parkových úprav, ktorý vhodne začleňuje zámer do biodiverzity okolitého územia. Sadové a parkové úpravy realizovať minimálne v rozsahu podľa príručky Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (<https://www.mindop.sk/ministerstvo1/vystavba5/uzemneplanovanie/metodickeumerneniaoznameniastanoviskapokyny/standardyminimalnejvybavenostiobcipdf-1-95-mb>) a podľa tejto metodiky spracovať dokumentáciu pre územné aj stavebné konanie.
- vii. Na horizontálne plochy (najmä strechy) žiada aplikáciu zelených strešných krytín, ktoré plnia funkciu extenzívnej vegetačnej strechy.
- viii. Na vertikálne plochy (napr. steny) žiada aplikáciu zelených stien (napr. brečtany vhodné na takúto aplikáciu) za účelom lepšieho zasadenia stavby do biodiverzity prostredia.
- ix. Na povrchy cestných komunikácií požaduje použitie vodopriepustných asfaltov a betónov s prímiesou recyklovaných plastov.
- x. Žiada vyriešiť a zabezpečiť separovaný zber odpadu; v dostatočnom množstve zabezpečiť umiestnenie zberných nádob osobitne pre zber: komunálneho zmesového odpadu označeného čiernou farbou, kovov označeného červenou farbou, papiera označeného modrou farbou, skla označeného zelenou farbou, plastov označeného žltou farbou a bio-odpadu označeného hnedou farbou. Preukázať prijatie opatrení garantujúcich zlepšenie reálnej recyklácie smerujúcej k „zero waste“ konceptu, tieto opatrenia žiada špecifikovať a počas prevádzky monitorovať a zlepšovať.

- xi. Žiada vypracovať projekt dekonštrukcie projektu po jeho dožití a preukázať možnosť zhodnotenie a recyklácie jeho jednotlivých súčastí.
- xii. Žiada, aby navrhovateľ vysadil v meste Martin 70 ks vzrastlých drevín a to na verejných priestranstvách v obývaných častiach mesta po dohode s orgánom ochrany prírody v zmysle Dokumentu starostlivosti o dreviny.
- xiii. Žiada, aby súčasťou stavby a architektonického stvárnenie verejných priestorov v podobe fasády, exteriérov a spoločných interiérových prvkov bolo aj nehnuteľné umelecké dielo neoddeliteľné od samotnej stavby (socha, plastika, reliéf, fontána a pod.). Týmto sa dosiahne budovanie sociálneho, kultúrneho a ekonomického kapitálu nielen pre danú lokalitu a mesto, ale hlavne zhodnotenie investície ekonomicky aj marketingovo.
- xiv. Žiada vyhodnotiť umiestnenie navrhovanej činnosti z hľadiska tepelnej mapy spracovanej satelitným snímkovaním (infračervené snímkovanie voľne k dispozícii zo satelitu LANDSAT-8: (https://www.usgs.gov/centers/eros/science/usgs-eros-archivelandsatarchiveslandsat8olioperationallandimagerand?qtscience_center_objects=0#qtsciencecenterobjects) a porovnať s mapou vodných útvarov (<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/wise-wfd-spatial-1>) mapami sucha (<http://www.shmu.sk/sk/?page=2166>) ako aj s mapami zrážok a teploty vzduchu (http://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=klimat_mesacnemapy) a na základe ich vyhodnotenia navrhnúť vhodné adaptačné a mitigačné opatrenia podľa strategického dokumentu Slovenskej republiky "Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy" schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 148/2014 do nasledujúcich stupňov projektovej dokumentácie projektu
- xv. Žiada vytvoriť podmienky pre kompostovanie rozložiteľného odpadu a vybudovať domácu kompostáreň slúžiacu pre potreby využitia rozložiteľného odpadu vznikajúceho pri prevádzke.

Ing. Regina Kollmannová, list zo dňa 29. 04. 2021 (doručené po termíne dňa 03. 05. 2021) - vo svojom stanovisku, resp. žiadosti uvádza, aby bol zámer realizovať nemocnicu prehodnotený vzhľadom na nepripravenosť týkajúcu sa dopravného napojenia nemocnice, vplyv na už teraz neúnosnú dopravnú situáciu v meste Martin a devastačný zásah do ekologickej stability a hodnoty zasiahnutého územia.

5. Vypracovanie odborného posudku v zmysle § 36 zákona o posudzovaní vplyvov

Odborný posudok k navrhovanej činnosti podľa § 36 zákona o posudzovaní vplyvov vypracoval na základe určenia MŽP SR, listom č. 2391/2021-1.7/fr, 18548/2021 zo dňa 06. 04. 2021 Ing. Igor Ripka, zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie pod číslom 420/2006-OPV (ďalej len „spracovateľ posudku“). Poverenie na spracovanie odborného posudku bolo doručené spracovateľovi odborného posudku dňa 15. 04. 2021.

Odborný posudok bol vypracovaný na základe zámeru, stanovísk doručených k zámeru, rozsahu hodnotenia, správy o hodnotení, stanovísk doručených k správe o hodnotení, záznamu z verejného prerokovania navrhovanej činnosti, doplňujúcich informácií poskytnutých navrhovateľom, ako aj na základe vlastných poznatkov a zistení.

Odborný posudok obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti. V odbornom posudku boli vyhodnotené najmä: úplnosť správy o hodnotení, stanoviská podľa § 35 zákona o posudzovaní vplyvov; úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov navrhovanej činnosti vrátane ich vzájomného pôsobenia, použité metódy hodnotenia a úplnosť vstupných informácií, návrh technického riešenia s ohľadom na dosiahnutý stupeň poznania, ak ide o vylúčenie alebo obmedzenie znečisťovania alebo poškodzovania životného prostredia, varianty riešenia navrhovanej činnosti a návrh opatrení a podmienok na prípravu, realizáciu navrhovanej činnosti a prípadne na ukončenie navrhovanej činnosti, ak ide o likvidáciu, sanáciu alebo rekultiváciu, vrátane opatrení na vylúčenie alebo zníženie významne nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti.

Spracovateľ posudku konštatoval, že správa o hodnotení obsahuje všetky formálne náležitosti, ktoré sú stanovené v prílohe č. 11 zákona o posudzovaní vplyvov. V správe o hodnotení a jej samostatných prílohách sú tiež rozpracované všetky špecifické požiadavky podľa stanoveného rozsahu hodnotenia. Po obsahovej stránke poskytuje postačujúci zdroj informácií na posúdenie navrhovanej činnosti a predstavuje prehľadný a vyčerpávajúci materiál k danej problematike, ktorý je doplnený dostatočným množstvom situácií, obrázkov a tabuliek. V správe o hodnotení a jej samostatných prílohách sú tiež rozpracované všetky špecifické požiadavky podľa určeného rozsahu hodnotenia.

Spracovateľ posudku ďalej konštatuje, že správa o hodnotení je spracovaná prehľadne, zrozumiteľne a z hľadiska vecného aj obsahového na dobrej úrovni, umožňuje komplexné oboznámenie s hodnotenými variantmi navrhovanej činnosti a umožňuje dostatočne posúdiť očakávané vplyvy na životné prostredie vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej činnosti v rámci hodnoteného priestoru.

Spracovateľ posudku okrem iného uvádza, že výsledok procesu posudzovania podľa zákona o posudzovaní vplyvov a úroveň spracovania príslušnej dokumentácie spĺňa požiadavky podľa zákona o posudzovaní vplyvov a dostatočne preukazuje možné pozitívne a negatívne vplyvy realizácie navrhovanej činnosti na životné prostredie, v miere dostatočnej na to, aby na jeho základe bolo možné odporučiť jej realizáciu.

Predpokladané negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie, ktoré boli identifikované v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov je možné odstrániť alebo eliminovať realizáciou opatrení a podmienok, ktoré sú uvedené v správe o hodnotení, a ktoré spracovateľ posudku odporúča premietnuť aj do záverečného stanoviska. Za podmienky zapracovania navrhovaných opatrení považuje spracovateľ posudku realizáciu navrhovanej činnosti za prijateľnú. Popis a hodnotenie kladných a záporných vplyvov navrhovanej činnosti vrátane ich vzájomného pôsobenia je úplné. V stanoviskách dotknutých orgánov nebola pripomienka, ktorá by upozorňovala na nedostatočne popísaný významný vplyv.

Predpokladané vplyvy na životné prostredie boli overené expertíznymi posudkami - dopravno-kapacitným posúdením, rozptylovou, akustickou (hlukovou) štúdiou, svetelnotechnickým posudkom, dendrologickým posudkom. Osobitne bolo hlavne na základe podnetov verejnosti spracované hydrogeologické posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti, realizovaný bol prieskum flóry, fauny a biotopov. Vzhľadom na aktuálnosť témy boli osobitne posúdené adaptačné a mitigačné opatrenia smerujúcich k ochrane klímy.

Spracovateľ posudku tiež konštatuje, že vyhodnotenie predpokladaných vplyvov je v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie kľúčové. Uvádza, že v príslušných kapitolách správy o hodnotení je definovanie predpokladaných vplyvov zhrnutím toho podstatného. V prílohách správy o hodnotení sú všetky expertízne posudky – štúdie priložené v úplnom znení. Aj preto správe o hodnotení možno vytknúť jej obsiahlosť. Na druhej strane je evidentná snaha podať čo najobsiahlejšiu informácie v úrovni súčasnej prípravy a poznania. Z vyhodnotenia predpokladaných vplyv tak vyplynuli logické návrhy na opatrenia.

Spracovateľ posudku na základe preštudovania správy o hodnotení, odborných štúdií a posudkov, ktoré sú prílohou správy o hodnotení, doplňujúcich informácií navrhovateľa a všetkých dostupných vyjadrení, zápisníc a dokumentov, ako aj preverenia procesu hodnotenia vplyvov činnosti na životné prostredie odporučil realizáciu navrhovanej činnosti. Obidva hodnotené varianty považuje za realizovateľné a prijateľné z hľadiska vplyvov na životné prostredie pri dodržaní všetkých opatrení stanovených v procese hodnotenia a platných právnych predpisov a uplatnení dôslednej kontroly, monitoringu všetkých použitých technologických procesov.

Odporúčania a závery z odborného posudku boli použité ako podklad pri spracovaní tohto záverečného stanoviska. Odborný posudok (aj na elektronickom nosiči dát) bol doručený na MŽP SR dňa 13. 05. 2021.

IV. KOMPLEXNÉ ZHODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

Celkové vplyvy navrhovanej činnosti na dotknuté územie boli na základe predložených podkladových materiálov a vyjadrení zainteresovaných strán komplexne zdokumentované a vyhodnotené. Predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie boli hodnotené z viacerých hľadísk: priame, nepriame, synergické, kumulatívne, pozitívne a negatívne vplyvy. V tomto rozsahu boli hodnotené vplyvy na obyvateľstvo, vplyvy na prírodné prostredie, vplyvy na krajinu, vplyvy na urbánny komplex a na využívanie zeme.

Celkové vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie boli vyhodnotené na základe výsledkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie nasledovne:

Vplyvy na obyvateľstvo

V etape výstavby bude v priestore stavby zvýšený pohyb stavebných mechanizmov. Tento hlukom a sprostredkovane znečistením ovzdušia prašnosťou a výfukovými plynmi lokálne ovplyvní lokalitu a tým aj časť obyvateľov. Tento dopad však bude minimálny a krátkodobý. V areáli sa nepredpokladá inštalácia zariadení, ktoré by mohli byť zdrojom vibrácií, elektromagnetického alebo rádioaktívneho žiarenia s negatívnym dopadom na obyvateľstvo. Pozitívnym vplyvom bude vytvorenie nových pracovných miest počas výstavby. Z hľadiska obyvateľstva realizáciu navrhovanej činnosti možno hodnotiť pozitívne, nakoľko sa vytvorí niekoľko nových ponúk zamestnania a najmä špecifická forma novej služby – zdravotnícke zariadenie najvyššej úrovne. Vhodnými stavebnými úpravami sa doplní priestor, ktorý je pripravený v rámci územia. Pre vypracovanie predpokladov na ovplyvňovanie obyvateľstva hlukom a predpokladov na rozptyl škodlivín do ovzdušia z automobilovej dopravy bolo dopravno-kapacitné posúdenie, ktoré je súčasťou správy o hodnotení (príloha č. 2 správy o hodnotení). Predpoklad možného ovplyvnenia obyvateľstva hlukom bol overený akustickými

(hlukovými) štúdiami a sú súčasťou správy o hodnotení (príloha č. 3 správy o hodnotení). Po realizácii navrhovanej činnosti vzniknú nové zdroje hluku, ktoré budú spojené s prevádzkou nemocnice. Plošná hluková záťaž bola stanovená matematickým modelovaním. Hluková štúdia konštatuje, že hluk z iných zdrojov (technológie klimatizovania objektov, vetranie, vyhrievanie/chladenie priestorov, vetranie podzemného parkoviska, dodávka pary, trafostanica), v najbližšom vonkajšom chránenom prostredí, nebude spôsobovať prekračovanie prípustných hodnôt daných vyhláškou. Cestná doprava, súvisiaca s činnosťou nemocnice, v dotknutom území s budovami s funkciou bývania, spôsobuje hodnoty určujúcej veličiny o 10 dB a viac decibelov nižšie ako sú prípustné hodnoty pre hluk z pozemnej a vodnej dopravy, daných vyhláškou. Na základe porovnania údajov v dotknutom území s budovami s funkciou bývania, príspevok z pôsobenia zohľadnenej cestnej dopravy súvisiacej s činnosťou nemocnice, bude mať nevýznamný vplyv na zvýšenie hlukovej záťaže spôsobovanej celkovou cestnou dopravou po zohľadnených pozemných komunikáciách v sledovanom území. Samostatná hluková štúdia sa zaoberala stanovením hlukovej záťaže z prevádzky na heliporte. Na budove nemocnice je navrhovaný heliport, ktorý bude slúžiť najmä na urgentnú prepravu pacientov v rámci Integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky. Možno predpokladať, že vrtuľníkovú záchrannú zdravotnú službu bude vykonávať spoločnosť, ktorá je súčasťou Integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky. Využívanie heliportu na budove nemocnice, bude v závislosti od potreby akútneho prevozu pacientov do a z nemocnice. Na základe štatistiky letov VZZS ATE pre rok 2019, bolo na existujúcom heliporte Univerzitnej nemocnice Martin, realizovaných celkovo 478 pohybov (239 príletov a 239 odletov). Priemerne 1.3 pohybu za deň (0,65 príletu a 0,65 odletu). Maximálny zaznamenaný počet pohybov za kalendárny deň v roku 2019 bol 6, 3 prílety a 3 odlety, v časovom intervale od 06:00 do 18:00 hod. Plošná hluková záťaž bola stanovená výpočtom, s využitím matematického modelovania. Výpočet hlukovej záťaže z leteckej prevádzky v dotknutom území sledovaného heliportu na budove NBM, bol urobený výpočtovou metodikou. Metodika uvažuje s dvoma deskriptormi (fyzikálnymi veličinami, popisujúcimi pôsobenie hluku pri prevádzke lietadiel), maximálnou hladinou A zvuku a hladinou A zvukovej expozície. Vychádza z databázy hlukových údajov pre rôzne kategórie civilných a vojenských lietadiel. Hluková štúdia v záveroch uvádza plošnú hlukovú záťaž, ktorú je možné predpokladať pri prevádzke na heliporte navrhnutom na budove nemocnice. Heliport bude využívaný výlučne vrtuľníkovou záchrannou zdravotnou službou, ktorá je súčasťou Integrovaného záchranného systému SR. Heliport bude slúžiť pre urgentný odvoz a dovoz pacientov z a do Nemocnice budúcnosti Martin. Z uvedeného dôvodu, v súlade so znením § 1 vyhlášky, legislatívnym predpisom zaoberajúcim sa objektivizáciou a hodnotením hluku vo vonkajšom a vnútornom prostredí v súlade so zákonom zaoberajúcim sa ochranou a podporou verejného zdravia, sa pre takúto leteckú prevádzku nerobí hodnotenie hlukovej záťaže spôsobovanej jej činnosťou. Predložená správa slúži ako informácia o plošnej hlukovej záťaži, ktorá môže byť spôsobená pri prevádzke vrtuľníkov. Môže byť použitá pre návrh protihlukových opatrení, ktoré zabezpečia aby vo vnútornom chránenom prostredí budovy nemocnice, boli dodržané akčné a limitné hodnoty expozície hluku, v súlade s legislatívnym predpisom zaoberajúcim sa objektivizáciou a hodnotením hluku na pracovných miestach. Zároveň je možné výsledky použiť aj pre návrh protihlukových opatrení, ktoré zabezpečia, aby vo vnútorných priestoroch Nemocnice Budúcnosti Martin, prevádzka heliportu nespôsobovala nadmerné rušenie pacientov. Pri spracovaní projektovej dokumentácie pre realizovanie výstavby nemocnice je potrebné uvedené skutočnosti zohľadniť. Možné zaťaženie obyvateľstva znečistením ovzdušia je predovšetkým z vykurovania objektov a z výfukových plynov osobných automobilov. Možno predpokladať, že najvyššie koncentrácie znečisťujúcich látok v okolí objektov budú nižšie ako sú príslušné limity. Prevádzka nesmie ovplyvniť znečistenie ovzdušia jeho okolia nad prípustnú

mieru a tým aj zdravotný stav obyvateľstva ani pri najnepriaznivejších podmienkach. Tento predpoklad bol overený rozptylovou štúdiou, ktorá je súčasťou správy o hodnotení (príloha č. 4. správy o hodnotení). Z modelácie vyplýva, že najvyššie hodnoty koncentrácií znečisťujúcich látok na výpočtovej ploche pri najnepriaznivejších rozptylových a prevádzkových podmienkach budú pri dodržaní stanovených návrhov nižšie ako sú legislatívou stanovené limitné hodnoty. Toto konštatovanie platí pre oba varianty, ale variant č. 1 – vykurovanie výmenníkovou stanicou tepla je vhodnejší, nakoľko nie je zdrojom znečisťovania ovzdušia. Pre látky PM₁₀ bol vypočítaný iba príspevok spôsobený existujúcou a novo pridanou dopravou, nakoľko pozadové hodnoty pre PM₁₀ spôsobené ostatnými zdrojmi nie sú v riešenej lokalite známe. Výsledné príspevky dopravy na koncentráciu PM₁₀ vykazujú 20 % limitnej hodnoty v prípade maximálnej dennej koncentrácie 5 % limitnej koncentrácie v prípade priemernej ročnej koncentrácie. To vytvára určitú rezervu pre prípadný kumulatívny vplyv jestvujúcich zdrojov alebo budúcich zdrojov produkujúcich tuhé častice PM₁₀. Vyhodnotenie požiadaviek na zabezpečenie dostatočných rozptylových podmienok zo stacionárnych zdrojov navrhovanej činnosti preukázalo súlad s legislatívnymi požiadavkami, tzn. vplyv na okolie nebude predstavovať prekročenie prípustných limitov. Z hľadiska obyvateľstva realizáciu navrhovanej činnosti možno hodnotiť pozitívne, nakoľko sa naplní účel územno-plánovacej dokumentácie, vytvorí niekoľko nových ponúk pracovných miest, služieb a hlavne špecifická forma novej služby – zdravotnícke zariadenie najvyššej úrovne. Vhodnými stavebnými úpravami sa vytvorí esteticky pôsobivý prvok, čo pozitívne ovplyvní krajinný obraz lokality v mestskom prostredí.

Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Reliéf záujmového územia je typický nížinný a je ovplyvnený vytvorením antropogénnych foriem reliéfu. Vzhľadom na nížinný charakter reliéfu územie nie je citlivé na geodynamické procesy a celkove reliéf záujmového územia vo vzťahu k realizácii stavby možno považovať za málo zraniteľný. Rovinný reliéf je veľmi stabilný a má malú zraniteľnosť (5. stupeň). Realizáciou navrhovanej činnosti sa vytvoria nové antropogénne formy. Nepriaznivý vplyv na reliéf bude pôsobiť počas stavby a to vytváraním depónií humusovej vrstvy a nahromadeného stavebného materiálu. Vplyv bude pôsobiť krátkodobo, nakoľko sa priestory v ďalšej fáze realizácie vyplnia stavebnými objektami. Vplyvy na horninové prostredie sa predpokladajú až v dôsledku odstránenia pokryvnej vrstvy, kedy sa zmenia podmienky pre prienik povrchovej kontaminácie. Možno očakávať zvýšené riziko kontaminácie horninového prostredia spôsobené stavbou a otvorením ciest pre vznik sekundárnych kontaminantov z povrchu. Tomuto faktoru sa už v projekčnej fáze predchádza maximálnou redukciou spaľovacích motorov. Únikom palív a olejov sa bude predchádzať dodržiavaním a kontrolou technologickej disciplíny. Pri dodržiavaní stavebných technológií a ostatných stanovených technických parametrov nehrozia v priebehu stavby žiadne významné riziká, príp. havárie. To sa týka aj dodržiavania predpisov a nariadení pre prepravu materiálov a predchádzaní únikov ropných látok do priestoru stavby a jej okolia (napr. prečerpávanie pohonných hmôt do nakladača, úniky z nákladných vozidiel pri pohybe v okolí). Extrémny prípad havarijného stavu môže byť spôsobený ich únikmi v dôsledku havárie alebo zlyhania obslužnej techniky. Opatrenia na elimináciu dôsledkov takéhoto stavu budú obsiahnuté v havarijnom pláne. Možný negatívny vplyv na územie by v takomto prípade bol eliminovaný okamžitým začatím sanačného čerpania. Určité riziko zdroja zvýšenej prašnosti a šírenia ruderalných bylín (šírenie do prirodzených biotopov v okolí, výskyt alergénov) predstavujú depónie zhrnutej humusovej vrstvy. Zabránenie prašnosti si vyžiada technické riešenie (v prípade, že sa ihneď nepoužije na rekultivačné účely, bude nevyhnutné prekrytie). V rámci prevádzkovania navrhovanej činnosti nie sú reálne priame vplyvy na horninové

prostredie. Stavba je navrhnutá tak, aby v maximálnej možnej a známej miere eliminovala možnosť kontaminácie horninového prostredia. Prijaté stavebné, konštrukčné a prevádzkové opatrenia minimalizujú možnosť kontaminácie horninového prostredia v etape výstavby, ako aj v etape prevádzky.

Vplyvy na pôdu

Realizácia navrhovanej činnosti si vyžiada záber poľnohospodárskej pôdy, no nebude mať ďalšie priame či nepriame vplyvy na poľnohospodársku pôdu alebo lesné pozemky. Zaberaná poľnohospodárska pôda nie je chránená. Podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky je zaradená do 6. a 9 skupiny kvality (z 9-tich možných) podľa prílohy č. 9 vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na základe navrhovaných bezpečnostných, technicko-stavebných a organizačných opatrení brániacim úniku škodlivých látok do pôdneho prostredia počas prevádzky a výstavby navrhovanej činnosti sa nepredpokladá kontaminácia pôd nachádzajúcich sa v riešenom území a jeho širšom okolí. Vplyv navrhovanej činnosti na pôdu pri zohľadnení platného územného plánu je akceptovateľný.

Vplyvy na ovzdušie

Podľa odborného odhadu sa hodnoty špičkových maximálnych krátkodobých imisných príspevkov zo súvisiacej dopravy pohybujú v blízkom okolí cestného ťahu pri bežných rozptylových podmienkach pre NO_x na úrovni desiatín µg.m⁻³ a pre CO na úrovni niekoľkých jednotiek µg.m⁻³. Hodnoty imisných prírastkov zo súvisiacej dopravy budú pod stanovenými limitnými hodnotami. Imisné prírastky plyných škodlivín zo súvisiacej nákladnej automobilovej dopravy je možné považovať za zanedbateľné. Príspevky dopravných frekvencií nákladnou automobilovou dopravou sú nízke, preto sa nepredpokladá ani záťaž obytných území pozdĺž prístupových komunikácií. Navrhovaná činnosť významne nezaťaží imisné pomery dotknutej existujúcej najbližšej obytnej zóny. Stavebné práce pri výstavbe však budú vplyvať na kvalitu ovzdušia v bezprostrednom okolí stavby v podobe zvýšenej prašnosti a generovaných emisií z pohybu stavebných mechanizmov a nákladných automobilov. Tieto vplyvy musia byť časovo obmedzené na dobu trvania stavebných prác a so zachovaním nočného kľudu. Vplyv výstavby bude však krátkodobý, nepredpokladá sa dlhodobá záťaž stavebným ruchom v dotknutom území. Vplyvy na chod klimatických charakteristík so širším dopadom nie je reálny. Určité riziko zdroja zvýšenej prašnosti a šírenia ruderálnych bylín (šírenie do prirodzených biotopov v okolí, výskyt alergénov) predstavujú depónie zhrnutej humusovej vrstvy. Zabránenie prašnosti si vyžiada technické riešenie (v prípade, že sa ihneď nepoužije na rekultivačné účely, bude nevyhnutné prikrytie). Lokálne zmeny mikroklimatických podmienok by mohli súvisieť so zmenami prúdenia vzduchu, ktoré bude ovplyvnené prekážkami stavieb. Z hľadiska kvality ovzdušia budú objekty v území emitovať znečisťujúce látky do ovzdušia predovšetkým v dôsledku a pohybom automobilov. Vo variante č. 1 vykurovanie objektu nebude priamym zdrojom znečisťovania ovzdušia. Vo variante č. 2 odvod spalín od plynových kotlov bude zabezpečený tak, aby boli splnené podmienky technickej prevádzky zariadenia a rozptylu škodlivín do ovzdušia. Možno predpokladať, že vplyv na ovzdušie a miestnu klímu bude len lokálny. Tento predpoklad bol overený rozptylovou štúdiou, ktorá je súčasťou správy o hodnotení (príloha č. 4. správy o hodnotení). Najvyššie hodnoty koncentrácií znečisťujúcich látok na výpočtovej ploche pri najnepriaznivejších rozptylových a prevádzkových podmienkach budú pri dodržaní stanovených návrhov nižšie ako sú legislatívou stanovené limitné hodnoty. Toto konštatovanie platí pre oba

predkladané varianty, avšak variant č. 1 – vykurovanie výmenníkovou stanicou tepla je vhodnejší, nakoľko nie je zdrojom znečisťovania ovzdušia. Vyhodnotenie požiadaviek na zabezpečenie dostatočných rozptylových podmienok zo stacionárnych zdrojov navrhovanej činnosti preukázalo súlad s legislatívnymi požiadavkami, tzn. vplyv na okolie nebude predstavovať prekročenie prípustných limitov. Uvedenie objektu do prevádzky ovplyvní znečistenie ovzdušia len najbližšieho okolia objektu. Výška vypúšťania znečisťujúcich látok musí zabezpečovať ich dostatočný rozptyl v atmosfére. Najvyššie hodnoty koncentrácie znečisťujúcich látok v okolí budú nižšie ako sú príslušné imisné limity. Osobitným problémom je však znečisťovanie ovzdušia z dopravy. Navrhovaná činnosť je situovaná v exponovanom území. Nie je však reálny predpoklad, že by vlastná prevádzka objektov negatívne ovplyvnila znečistenie ovzdušia širšieho okolia nad prípustnú mieru. Prírastok emisií z automobilovej dopravy v dotknutom území nebude tak významný, aby výrazne ovplyvnil kvalitu jeho ovzdušia nad rámce dané legislatívou. Vplyv navrhovanej činnosti v celkovom kontexte možno charakterizovať ako málo významný.

Vplyvy na povrchové a podzemné vody

Priamym vplyvom na podzemné vody bude ich odkrytie pri hĺbení stavebných jám a v prípade potreby aj čerpanie zo stavebnej jamy. V území bola hladina podzemnej vody v mieste SO 01 zistená v úrovni 398,59 - 399,86 m n. m., v mieste SO 03 v úrovni 399,75 – 399,9 m n. m.. Úroveň 0,00 plánovanej stavby je 412,25 m n. m.. SO 01 má plánované 2 podzemné podlažia, ktoré budú zasahovať 12,7 m pod úroveň 0,00, t. j. dno základovej jamy bude v úrovni 399,55 m n. m. Podzemný parkovací dom napriek trom podzemným podlažiam bude založený plytšie, len 10 m pod úroveň 0,00, t. j. do nadmorskej výšky 402,25 m n. m., takže stavba SO 03 nebude vôbec v kontakte s podzemnou vodou. Z vyššie uvedených informácií vyplýva, že počas výstavby dôjde len k veľmi malému, ovplyvneniu režimu a prúdenia podzemnej vody. V stavebnej jame SO 01 bude potrebné znížiť hladinu podzemnej vody len o asi 0,12 – 0,31 m, čo takmer neovplyvní smer jej prúdenia. Vplyv na režim a prúdenie podzemnej vody počas výstavby možno hodnotiť ako málo významný, krátkodobý, dočasný a vratný. Vplyv je možné eliminovať zvýšením dna základovej jamy SO 01 o asi 0,35 m. V takom prípade vplyvy na režim a prúdenie podzemnej vody počas výstavby budú nulové. Počas výstavby môže byť ovplyvnená kvalita podzemnej vody. Podobne ako je uvedené vyššie, možnosť ovplyvnenia závisí od hĺbky zakladania, t. j. od vzdialenosti dna základovej jamy od hladiny podzemnej vody. K priamemu kontaktu mechanizmov s podzemnou vodou nebude dochádzať – buď bude dno jamy nad hladinou, alebo bude hladina znížená čerpaním stavebnej jamy. Ovplyvnenie kvality je možné prakticky len pri havarijnom úniku kvapalín (nafta, olej, hydraulický olej) zo stavebných mechanizmov). Takýto únik je možné efektívne zlikvidovať v krátkom čase a únikom vzniknuté znečistenie nebude transportované mimo stavebnú jamu. Stavebník musí zabezpečiť dobrý technický stav používaných mechanizmov, mať vypracovaný havarijný plán pre prípad mimoriadneho zhoršenia vôd a mať pripravené prostriedky na odstránenie uniknutých ropných látok. Pokiaľ nedôjde k vplyvom na podzemnú vodu priamo v stavebných jamách, nevzniknú ani vplyvy na podzemné vody v okolí stavby. Výstavba nepočíta s manipuláciou s látkami škodiacimi vodám. Kvalita podzemných vôd nebude priamo ovplyvnená. Negatívne ovplyvnenie kvality podzemných vôd môže byť len pri neopatrnnej manipulácii s pohonnými hmotami, alebo mazadlami pri údržbe mechanizmov. Najväčším rizikom je priamy únik pohonných hmôt – nafty. Z hľadiska vodných zdrojov realizácia navrhovanej činnosti nepredpokladá výraznejšie zásahy do kvalitatívnych ani kvantitatívnych parametrov. Predmetné územie sa nenachádza v území významných zdrojov podzemných vôd. Pri zakladaní stavieb v predmetnej lokalite sa v technickom riešení uvažuje, že stavba nezasiahne hladinu podzemnej vody a sú navrhnuté

opatrenia na zamedzenie negatívneho ovplyvnenia kvality podzemných vôd. Na zásobovanie vodou bude používaná voda z verejného vodovodu. Odvod splaškových vôd a vôd z povrchového odtoku (dažďových vôd) bude zabezpečený do kanalizačného systému. Možný sprostredkovaný vplyv na kvalitu vôd je prostredníctvom odpadových vôd, ktoré budú vznikať v súvislosti s hygienickými potrebami obyvateľov a návštevníkov a odtok vody z povrchového odtoku. V areáli bude vybudovaná kanalizácia, ktorá bezpečne odvedie vody z povrchového odtoku a splaškové vody tak, že tieto nesmú predstavovať nebezpečie zhoršenia kvality povrchových a podzemných vôd. Vypúšťanie splaškových odpadových vôd bude do verejnej kanalizácie a následne čistené v čistiarni odpadových vôd. Úžitkový vodovod bude využívaný pre polievanie zelene a ochladzovanie spevnených plôch. Tento bude zásobovaný vodou zachytenou z povrchového odtoku. Ako je uvedené, pri hodnotení vplyvov počas výstavby, stavebné objekty budú pod hladinu podzemnej vody zasahovať minimálne. Podľa súčasného stupňa projektovej dokumentácie bude len objekt SO 01 založený 0,12 - 0,31 m pod hladinou podzemnej vody overenou v čase prieskumu. Podľa úrovni hladiny podzemnej vody overených vrtmi v čase prieskumu, sklon hladiny podzemnej vody v priestore plánovanej stavby je minimálny a prakticky nie je možné určiť smer sklonu, t. j. smer prúdenia podzemnej vody. Generálny smer prúdenia podzemných vôd terasových sedimentov je smerom k hlavnému recipientu, ktorým je rieka Turiec, t. j. od VJV k ZSZ, resp. od V k Z. Pri nejednoznačnom sklone hladiny podzemnej vody a teda pri minimálnej rýchlosti jej prúdenia objekt založený asi 0,3 m pod hladinu podzemnej vody nevyvolá žiadne zmeny jej prúdenia, t. j. založenie stavby nebude mať vplyv na smer a rýchlosť prúdenia podzemnej vody, režim podzemnej vody v lokalite výstavby a teda ani v jej okolí. Základy budú zo železobetónu, s izoláciou proti účinkom podzemnej vody, takže nebudú mať vplyv na kvalitu podzemnej vody. Vytvorenie spevnených plôch vyvoláva skôr zmenu povrchového odtoku, než zmeny v prúde a režime podzemných vôd. Celková plocha pozemku je 56 141 m², zastavaná bude plocha asi 30 000 m². V súčasnosti je celý pozemok tvorený trávnatou plochou, t. j. za rok z neho povrchovým odtokom odtečie 56 141 x 0,816 x 0,4 = 18 325 m³ vody povrchovým odtokom, zvyšných 27 486 m³ (zodpovedá 489 mm/m²) sa odparí a evapotranspiruje a len zanedbateľná časť zrážok vsiakne do horninového prostredia, pričom pri hĺbke hladiny podzemnej vody viac ako 10 m a 3 – 4 m hrubej vrstve ílovitých hĺn na povrchu terénu, nie je predpoklad dotácie podzemnej vody priamou infiltráciou zrážok cez povrch hodnotenej lokality. Samotný vznik spevnených plôch bude mať zanedbateľný vplyv na podzemné vody lokality, nebude mať vplyv na zmenu smeru a rýchlosti ich prúdenia a bude mať nevýznamný vplyv na režim podzemnej vody v lokalite. Rovnako možno hodnotiť aj vplyv na podzemné vody okolia. Vplyv budú mať následné opatrenia – novovytvorený vsak vôd z povrchového odtoku do horninového prostredia. Bilančné údaje o odtoku zrážkových vôd z areálu sú sumarizované nasledovne - celkový ročný úhrn zrážok: $Q_{ru} = 48\,640,0 \text{ m}^3/\text{r}$. Z toho - odtok do podlažia – vsak: $Q_{r-vsak} = 12\,390,0 \text{ m}^3/\text{rok}$. - odtok do verejnej kanalizácie vo forme splaškových odpadových vôd : $Q_{r-spl} = 3\,500,0 \text{ m}^3/\text{rok}$ - prirodzený povrchový odtok do vodného toku: $Q_{r-spl} = 5\,660,0 \text{ m}^3/\text{rok}$. Predpokladané zadržané množstvo zrážkových vôd na povrchu územia areálu (spotreba pre zeleň + odpar do ovzdušia) je 27 090 m³/r, t. j. asi 56 % z celkového ročného úhrnu zrážok. Celkové predpokladané zadržané množstvo zrážkových vôd v území areálu (spotreba pre zeleň + odpar do ovzdušia + vsak) je 40 290 m³/r, t. j. asi 83 % z celkového ročného úhrnu zrážok. Z vyššie uvedených hodnotení je zrejmé, že množstvo zrážkovej vody (12 390,0 m³/rok), ktorá bude vsakovacími objektmi vedená do horninového prostredia a následne do podzemnej vody, je väčšie ako množstvo vody ktorá infiltruje do horninového prostredia a podzemnej vody na ploche hodnotenej lokality v jej prirodzenom stave. Voda bude infiltrovaná bezprostredne po zrážkach a tým bude ovplyvňovať režim podzemnej vody v lokalite – spôsobí krátkodobé zvyšovanie jej hladiny v okolí vsakovacích objektov. Tie je

preto potrebné situovať tak, aby infiltrovaná voda mohla z lokality voľne odtekať a čo najmenej prichádzala do kontaktu s podzemnými časťami stavieb. Vsakovacie šachty a ryhy musia byť osadené do najpriepustnejšej vrstvy, t. j. do vrstvy štrkov. Horná hranica štrkov je v nadmorskej výške 405,78 (vrt 1) až 409,16 (vrt 4) - vsakovacia časť vsakovacích objektov musí byť v úrovni asi 405 – 407 m n. m. (podľa umiestenia), čo znamená, že bude asi 5 – 7 m pod terénom a 5 – 7 m nad hladinou podzemnej vody. V takom prípade navrhnutý vsakovací systém zabezpečí infiltráciu celého projektovaného množstva zrážkových vôd. Vplyv vsakovacieho systému zrážkových vôd na smer a rýchlosť prúdenia a režim podzemných vôd lokality navrhovanej stavby hodnotiť ako mierne významný, trvalý - opakujúci sa, vratný. Vzhľadom na to, že do podzemnej vody bude vsakovať viac zrážkovej vody ako vsakuje v prirodzenom stave, vplyv bude kladný. Z miesta výstavby tak bude do okolia prúdiť viac podzemnej vody. Negatívny efekt by mohol nastať v prípade významného zvýšenia hladiny a jej následného kontaktu s budovami v okolí. Vzhľadom na hĺbku hladiny podzemnej vody pod terénom a vzdialenosť budov v okolí od plánovanej stavby, sa takýto negatívny vplyv nepredpokladá. Okrem režimu a prúdenia podzemnej vody bude vsakovanie zrážkových vôd mať vplyv aj na kvalitu podzemnej vody. Zdrojom možného negatívneho vplyvu budú vody z plochy parkovísk a komunikácií. Ich ročné množstvo bude predstavovať asi 1/3 z celkového množstva vsakovaných vôd $12\,390,0:3 = 4\,130\text{ m}^3/\text{rok}$. Vody budú prečistené v odlučovači ropných látok na úroveň 0,1 mg/l v ukazovateli NEL (nepolárne extrahovateľné látky). Pretože vody budú vo vsakovacom systéme zmiešavané s čistými vodami zo striech v pomere 1 : 2, koncentrácia nepolárnych extrahovateľných látok „ďalej len „NEL““) vo vsakovanej vode bude $0,1 \times 0,3 = 0,03\text{ mg/l}$. Hodnota 0,03 je nižšia ako bola limitná hodnota NEL pre pitnú vodu v ČSN 75 7111 (0,05 mg/l), takže takúto koncentráciu je možné považovať za prijateľnú pre podzemné vody. Aj bilančné množstvo NEL infiltrované uvedeným spôsobom do horninového prostredia je prijateľné – 413 gramov. Vypúšťanie vôd s koncentráciou NEL = 0,1 mg/l nepredstavuje žiadne riziko pre kvalitu podzemných vôd v mieste, ani okolí plánovanej stavby. Plánovaný je odber podzemnej vody zo studne s výdatnosťou 5 – 8 l/s. Podzemná voda má byť odoberaná zo studne vybudovanej na území plánovanej stavby. Vplyv odberu môže byť relevantne vyhodnotený až po vykonaní poloprevádzkovej hydrodynamickej skúšky v trvaní najmenej 21 dní. Následne musia byť schválené využiteľné množstvá podzemnej vody v kategórii B (v zmysle Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon). Predpokladaná spotreba úžitkovej vody je $7\,000\text{ m}^3/\text{rok}$. Toto množstvo zodpovedá trvalému odberu 0,22 l/s, čo je podstatne menej ako očakávané množstvo 5 – 8 l/s. Zodpovedá to však predpokladu, že voda bude zo studne odoberaná nárazovo a sezónne, nie kontinuálne. Vsakovaných bude $12\,390,0\text{ m}^3$ vody ročne, čo je takmer dvojnásobok ročného odoberaného množstva. Vsakovanie a odber vody zo studne sú dva protichodné vplyvy, ktoré sa navzájom – v ročnej bilancii – negujú. V skutočnosti však nebude súčasne prebiehať čerpanie vody zo studne aj vsakovanie. V období sucha bude deficit vody pokrývaný čerpaním zo studne a v zrážkovo bohatom období bude hladina podzemnej vody zvyšovaná infiltráciou. Odber nebude mať vplyv na kvalitu podzemnej vody. Lokalitami v okolí navrhovanej stavby, v ktorých je potrebné hodnotiť možnosť negatívneho vplyvu (pokles hladiny podzemnej vody, resp. pokles výdatnosti prameňov) sú lokalita Silava, nachádzajúca sa na pravej strane chodníka vedúceho do Slovenskej národnej knižnice. Jedná sa o slatinu (podsvahové pramenisko so slatinnou vegetáciou) s malou rozlohou, ktorej najcennejšia časť zaberá asi 400 m^2 (Vantarová, 2017) a pramene v parku pod Malou horou. V oboch prípadoch ide zrejme o vrstvené pramene, vyvierajúce na styku terasových štrkov s pokryvnými hlinami alúvia, t. j. na päte svahu. Trvalé zníženie hladiny podzemnej vody v mieste plánovanej stavby nemocnice by mohlo spôsobiť zníženie výdatnosti týchto výverov. Ako je však uvedené vyššie, trvalý pokles hladiny podzemnej vody sa neočakáva, naopak,

vsakovanie vôd z povrchového odtoku spôsobí jej lokálne a časovo obmedzené zvýšenie. Napriek tomu, je pre ochrany týchto cenných lokalít usmerniť navrhované opatrenia tak, aby prípadné negatívne vplyvy boli eliminované. Vhodnými opatreniami je už navrhované zvýšenie dna stavebnej jamy o asi 0,3 m a najmä vhodné situovanie infiltračných objektov – pre dažďové vody zo striech na severnom okraji stavby a pre vody z parkovísk na južnej strane stavby.

Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz

Realizáciou navrhovanej činnosti sa zmení štruktúra prvkov súčasnej krajinnej štruktúry v priamo dotknutom území. Priamo dotknuté územie je situované do okrajových častí mesta Martin, kde bude zaberat' plochu využívanú v súčasnosti ako poľnohospodárska pôda – ako intenzifikovaná kosná lúka. Do priestoru s poľnohospodárskym využitím a prírodnými prvkami poľnohospodárskej krajiny prenikne nový urbánny prvok. Zmení sa celkový charakter súčasnej krajiny užšie vnímaného priestoru. Nová zástavba však bude priamo naviazaná na existujúcu zástavbu s podobným charakterom a využitím. Je predpoklad, že na navrhované objekty budú v budúcnosti nadväzovať aj ďalšie prvky urbanizovanej krajiny a tak sa postupne bude meniť celkový ráz krajiny v súčasnom priestore medzi zastavaným územím mesta Martin a obcou Tomčany. Vizualne zmeny tak nastanú v pohľadoch na dotknuté územie aj širšie územie. Sadovými úpravami bude stavba začlenená do existujúcej krajiny. Sadovnícke úpravy budú neoddeliteľnou súčasťou stavby. V súčasnosti tvorí väčšinu riešeného územia poľnohospodársky obhospodarovaná pôda s fragmentami ruderálnej zelene najmä popri južnej hranici pozemku. Významným prvkom v území je potok Silava, ktorý vytvára hranicu riešeného územia zo severovýchodnej strany a jeho koryto z časti prechádza aj riešeným územím. Jedným z hlavných cieľov pri riešení sadovníckych úprav areálu nemocnice bude preto ochrana tohto vzácneho biokoridoru, minimalizácia nepriaznivých zásahov do jeho vodného režimu a vytvorenie „nárazníkovej zóny“, ktorá jednak zmierni dopady z intenzívne využívanej plochy areálu nemocnice a zároveň poskytne priestor pre prípadné rozšírenie prirodzeného ekosystému Silavy. Sadovnícke úpravy zohľadňujú všetky požiadavky, ktoré sú na ne kladené (charakteristiky a prírodné pomery daného územia, estetické požiadavky, možnosti údržby a pod..) s cieľom maximálneho začlenenia diela do okolitej mestskej krajiny. Zámerom sadovníckych úprav je vhodné začlenenie budovy nemocnice do okolitej krajiny a tiež vytvorenie vhodného prostredia pre pobyt pacientov a návštevníkov nemocnice. Ďalším z cieľov je vyššie uvedené citlivé napojenie na genofondovú lokalitu RÚSES č. 65 Silava. Plocha zelene biokoridoru Silava, ktorá zasahuje do riešeného územia bude preto ponechaná bez zásahov, prípadne v nej budú navrhnuté také opatrenia, ktoré podporia rozvoj pôvodného ekosystému a revitalizáciu vegetácie s ohľadom na prirodzenú pôvodnú vegetáciu (odstránenie invázných nepôvodných druhov, obnova vegetácie vodného toku dosadbou vhodných taxónov drevín podľa prirodzenej potenciálnej vegetácie, príp. ponechanie plochy na prirodzenú sukcesiu, kedy by sa po odstránení invázných drevín viac prejavili prirodzene sa vyskytujúce druhy typické pre túto lokalitu, opatrenia pre zadržiavanie vody v krajine – jazierka, mokrade, dažďové záhrady a zlepšenie manažmentu vody pri nadbytku, resp. nedostatku). Prepojením medzi areálom nemocnice a Silavou bude už spomínaná nárazníková zóna zaberajúca priestor medzi Silavou a objektmi nemocnice a podzemného parkovacieho domu. Na tejto ploche budú riešené sadovnícke úpravy prírode blízkeho charakteru s použitím domácich druhov drevín typických pre túto lokalitu, vysokou rozmanitosťou rastlinných druhov poskytujúcich potravu a úkryt pre vtáctvo, taktiež druhov medonosných s ohľadom na minimalizáciu následných údržbových vstupov, používanie priemyselných herbicídov, pesticídov a hnojív. Charakter výsadiel v celom areáli riešeného objektu bude prírodný. Druhové zloženie drevitej, krovitej aj bylinnej etáže bude vychádzať z prirodzenej potenciálnej vegetácie daného územia, teda vegetácie dubovo – brestovo – jaseňových lesov

v povodiach riek a dubovo-hrabových lesov karpatských, čo prispeje k revitalizácii lesov podľa prirodzenej potenciálnej vegetácie ako jedno z opatrení na zvýšenie adaptačnej schopnosti na nepriaznivé dôsledky klimatickej zmeny. Keďže zeleň má okrem estetickú funkciu predovšetkým hygienickú a mikroklimatickú funkciu, sadovnícke úpravy budú zohľadňovať aj tieto funkcie (znižovanie prašnosti, viazanie CO₂, pritielenie parkovacích plôch stromami ako ochrana proti prehrievaniu spevnených plôch, dažďové záhrady/záhony - filtrácia dažďovej vody koreňmi rastlín, zadržiavanie vody v krajine, zvýšenie evapotranspirácie a zlepšenie lokálnej mikroklímy). Zeleň sa nachádza na prírodnom teréne, na konštrukcii podzemného parkovacieho domu, pričom je zámerom tieto prepojiť a minimalizovať vnímateľnosť hranice medzi týmito dvomi terénmi a konfigurovať terén tak, aby bolo možné založiť stromové vegetačné prvky aj na strešných konštrukciách. V rámci úprav budú v maximálnej možnej miere zapojené aj pôvodné dreviny (okrem invázných druhov), ktoré nebude nutné odstrániť, a ktoré budú spĺňať kvalitatívne požiadavky, resp. ich zdravotný stav bude umožňovať ich dlhodobú existenciu a nebudú ohrozovať prevádzku v danom mieste.

Vplyvy na biodiverzitu, chránené územia a ich ochranné pásma

Na priamo dotknutých lokalitách sa významne pozmení druhové zloženie flóry, kde sa druhy lúk, intenzifikovaných lúk, lúk so zastúpením druhov ruderálnej vegetácie a krovín zamenia za druhy parkovo upravených plôch. Zmení sa jednak druhové zloženie bylín a tráv a jednak aj drevinovej vegetácie, nakoľko pôvodné druhy budú zamenené na parkovo upravených plochách za druhy využívané v záhradníctve (zväčša rôzne kultivary drevín a rôzne trávne zmesi parkových trávnikov). Rovnako sa následne zmení aj druhové spektrum živočíchov, nakoľko z územia sa budú musieť vysťahovať druhy viazané na niektoré rastlinné druhy pôvodnej vegetácie. Do nových priestorov budú zachádzať alebo zalietajú len druhy s vyššou toleranciou k stanovištným podmienkam a potravnjej báze. Na priamo dotknutých plochách sa nenachádza také zloženie rastlinných druhov, ktoré by bolo jedinečné v danom území a je ho možné nahradiť na okolitých lokalitách. Z toho dôvodu, vzhľadom na biodiverzitu územia, daná činnosť nepredstavuje pre biodiverzitu územia činnosť s významným negatívnym vplyvom. Rovnako to platí aj o dotknutých druhoch živočíchov. Bezstavovce, ktoré tu žijú, sa tu vyskytujú bežne a sú prispôsobené okolitým vplyvom, resp. sú to dokonca druhy, ktoré sú „škodcami“ a do územia sa dostali práve činnosťou človeka alebo ich šírenie nepriamo podporuje. V území síce boli zistené aj chránené alebo ohrozené druhy, ktoré sa však skôr pravidelne zdržujú alebo sú viazané na prirodzené alebo prírode blízke biotopy v okolí. Do dotknutého územia môžu zachádzať alebo zalietavať za potravou alebo pri migráciách. Podobne aj stavovce, ktoré v súčasnosti obývajú dané územie, sú dostatočne mobilné, aby v prípade ohrozenia dokázali opustiť priestor (napr. vtáky) a po skončení vplyvov sa sem vrátili alebo sa trvale presunuli do okolitého priestoru. Nepriame vplyvy sú spojené s vlastnou stavebnou činnosťou, predovšetkým s hlukom a prašnosťou pri stavebných prácach. Počas prevádzky sú vplyvy spojené so zvýšenou frekvenciou dopravy (hluk, emisie), so znečisťovaním ovzdušia (vykurovanie objektu) so znečisťovaním vôd (splaškové vody z povrchového odtoku – dažďové vody) a s nakladaním s odpadmi. Tieto vplyvy budú technickými opatreniami znížené do úrovne stanovenej príslušnými legislatívnymi normami. Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať významný negatívny vplyv na genofond a biodiverzitu širšie chápaného územia len v tom prípade, ak nedôjde k priamemu a ani nepriamemu narušeniu významných lokalít v okolí s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny a významných biotopov (najmä lokalít genofondovej lokality Malá Hora – Silava a biokoridoru Silava). Najdôležitejšou otázkou je zachovanie, prípadne zlepšenie, stanovištných podmienok lokalít a zvlášť ich vodného režimu. Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti, pri dodržaní všetkých navrhovaných opatrení, nie je predpoklad priameho či nepriameho

negatívneho ovplyvnenia genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia. Navrhovaná činnosť nezasahuje do žiadneho chráneného územia národnej siete chránených území a ani do žiadneho územia európskeho významu, chráneného vtáčieho územia alebo iného územia medzinárodnej siete chránených území. Všetky významné územia z hľadiska záujmov ochrany príroda sa nachádzajú vo väčšej vzdialenosti od dotknutého územia. Preto sa na ich území nebudú prejavovať ani priame a ani nepriame vplyvy vyplývajúce s realizácie navrhovanej činnosti. Realizácia navrhovanej činnosti sa chránené územia priamo neovplyvní. Predpokladané nepriame vplyvy na chránené územia tiež možno hodnotiť ako akceptovateľné, za podmienky dodržania legislatívnych noriem v oblasti ochrany ovzdušia, ochrany vôd, hlukovej záťaže a nakladania s odpadmi. Územia európskeho významu, chránené vtáčie územia a ostatné chránené územia a ich ochranné pásma a zóny sú súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území. Priamo do sledovaného územia nezasahuje žiadne územie zaradené do Natura 2000. Ani jedno z týchto chránených území nebude výstavbou ani prevádzkou ovplyvnené. Nakoľko do riešenej lokality nezasahuje žiadne chránené územie, v súlade so zákonom o OPK platí v dotknutom území prvý stupeň ochrany. Náhradu budú tvoriť nové sadové úpravy, či už súkromných pozemkov, ale aj verejných priestranstiev. Realizáciou sadových úprav je možné negatívne vplyvy na biodiverzitu významne znížiť.

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Realizáciou navrhovanej činnosti budú priamo zabraté plochy poľnohospodársky využívanej pôdy, ktorá v súčasnosti predstavuje intenzívne využívané rekultivované lúky s dominanciou produkčných druhov tráv a bylín a okolité plochy s ruderalizovanými lúkami. Na týchto plochách nebol zaznamenaný výskyt žiadneho chráneného alebo ohrozeného druhu flóry a dané biotopy nepredstavujú biotop európskeho alebo národného významu. Na daných lokalitách sa môžu vyskytovať chránené a ohrozené druhy bezstavovcov ako slimák záhradný (*Helix pomatia*), bystruška medená (*Carabus cancellatus*), všetky druhy čmeľov (*Bombus* sp.), vidlochvost ovocný (*Iphiclides podalirius*) a ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*), ojedinele sem môžu zalietavať zo širšieho okolia aj druhy šidlo obrovské (*Anax imperator*), vážka pásavá (*Sympetrum pedemontanum*) alebo modlivka zelená (*Mantis religiosa*). Daná lokalita však spravidla nie je domovským biotopom týchto druhov a na ploche sa väčšinou vyskytujú pri hľadaní potravy alebo pri migráciách. Pravidelnejšie, resp. trvalejšie sa v danom biotope vyskytuje bystruška medená (*Carabus cancellatus*) a niektoré druhy čmeľov (*Bombus* sp.). Z chránených a ohrozených druhov stavovcov do lokality zachádzajú ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), všetky druhy plazov, za potravou sem zalietavajú takmer všetky druhy vtákov hniezdiace v okolí, za potravou sem zalietava aj veľká časť netopierov vyskytujúcich sa v území a príležitostne sem môžu zachádzať alebo ním prelietať takmer všetky druhy vtákov a cicavcov. Trvalejšie sa tu však nezdržiavajú. Na danej lokalite bolo potvrdené len hniezdenie škovránka poľného (*Alauda arvensis*). Potenciálne môže byť zasiahnuté trvalým alebo dočasným záberom aj do ďalších lokalít s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry, fauny, biotopov ich výskytu a biotopov európskeho alebo národného významu. Je to hlavne pri zriaďovaní prístupových ciest, budovaní prípojok sietí a kanalizácie a pri pohybe stavebných mechanizmov medzi jednotlivými časťami staveniska. Z tohto hľadiska môžu byť najviac ohrozené lokality na svahoch zvažujúcich sa k potoku Silava, na nive potoka Silava a v lokalite Malá Hora – Silava s výskytom mokradných biotopov, ktoré tu predstavujú najvýznamnejšie lokality sledovaného územia. Počas výstavby môžu byť potenciálne najviac ohrozené lokality genofondovej lokality GL65 Silava, brehový porast a biokoridor potoka Silava. Navrhovaná činnosť je situovaná do bezprostredného kontaktu s časťami genofondovej lokality, resp. biokoridora a svojim severovýchodným okrajom dokonca zasahuje priamo do ich okrajových častí. Navrhovaná činnosť priamo nezasahuje do

najvýznamnejšej časti, ktorú predstavuje fragment lužného lesa s charakterom biotopu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (prioritný biotop európskeho významu) alebo biotopy Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz (biotop európskeho významu), Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (biotop európskeho významu) a Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (biotop národného významu). Všetky tieto biotopy sa nachádzajú v lokalite Malej hory a nebudú priamo dotknuté navrhovanou činnosťou. Môžu byť však dotknuté nepriamo zmenou vodného režimu lokality. Na plochách lužného lesa a mokradňných biotopov sa vyskytuje väčšina chránených a ohrozených druhov flóry a veľké množstvo chránených a ohrozených druhov fauny. Je preto potrebné jednoznačne deklarovať, že pri realizácii navrhovanej činnosti nedôjde k priamemu narušeniu lokalít a nedôjde tu ani k nepriamemu ovplyvneniu prostredníctvom zmien stanovištných podmienok, hlavne zmien vodného režimu lokalít a celého širšieho okolia týchto lokalít. Priamo a aj nepriamo môžu byť zabraté hlavne biotopy biokoridora Silava na svahu nad ľavým brehom potoka Silava, kde sa síce nevyskytujú najvýznamnejšie biotopy sledovaného územia, no toto územie patrí k významným plochám alebo líniam pre prechodný výskyt a migráciou druhov fauny. Zároveň tieto lokality predstavujú aj významnú potravnú bázu pre viaceré druhy živočíchov. Na dotknutých plochách biokoridora nebol počas prieskumov zaznamenaný výskyt žiadneho chráneného alebo ohrozeného druhu flóry. Táto lokalita predstavuje mozaiku biotopov, kde sú zastúpené biotopy Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd (vyskytujúce sa tu len bodovo a väčšinou v nepriaznivom stave), biotopov národného významu Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd a Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek (kde tieto biotopy predstavujú len fragmenty typických biotopov vo veľmi nepriaznivom stave), krovínového biotopu Kr7 Trnkové a lieskové kroviny (tvoriaci len malé plochy alebo krovité lemy po okraji porastov stromov), lúčneho biotopu s charakterom Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, ktorý je však v súčasnosti nevyužívaný s množstvom ruderálnych a aj invázných druhov a aj s prvkami ruderálnej vegetácie. Na lokality biokoridora sú viazané všetky zaznamenané chránené a ohrozené druhy bezstavovcov, všetky zistené druhy obojživelníkov a plazov, hniezdi tu viacero druhov vtákov a trvale alebo prechodne tu žije aj pomerne veľký počet zástupcov cicavcov. Nepriamo prostredníctvom zmien stanovištných pomerov môže byť negatívne ovplyvnený vlastný tok potoka Silava, vrátane kvality a množstva vody, ktorá sa do toku v súčasnosti dostáva. Na vodné prostredie potoka sú viazané hlavne obojživelníky, hlavne kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ktorá sa tu trvale vyskytuje. Vplyvom stavebnej činnosti a narušením existujúcich súvislých travinno-bylinných porastov vzniknú obnažené pôdy, na ktorých sa budú potenciálne šíriť invázne druhy rastlín, hlavne zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*). Následne sa potom môžu šíriť aj do pôvodných biotopov v okolí. V súčasnosti je najväčšia koncentrácia invázných druhov lokalizovaná na svahy nad ľavým brehom potoka Silava, kde sa v trávnatých porastoch invázne šíria. V brehových porastoch potoka Silava sa ojedinele vyskytuje aj javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*). Záberom plôch travinno-bylinnej a drevinovej vegetácie dôjde k zmenšeniu plochy potenciálnych potravných a domovských biotopov pre vybrané druhy živočíchov, hlavne bezstavovcov, vtáctva, prípadne aj iných druhov živočíchov. Realizácia navrhovanej činnosti pravdepodobne bude predstavovať aj zásah do plôch, na ktorých bude nevyhnutný výrub drevín. Potrebný nevyhnutný výrub drevín, rozsah výrubu a spoločenská hodnota drevín bude vyhodnotená v zmysle zákona o OPK a Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o OPK. Zberač DN300 je vedený v koridore koryta vodného toku Silava pozdĺž jeho ľavobrežnej strany. V prípade napojenia v tomto priestore na existujúcu sieť bude potrebné zasiahnuť do brehového porastu potoka Silava. Snahou bude minimalizácia tohto nevyhnutného zásahu a náhradná výsadba bude navrhnutá tak, aby sa zachovali alebo revitalizovali prvky biokoridoru Silavy prírodného alebo prirodzeného

význam. Ostatná vegetácia bude stavebnou činnosťou, kladenými prípojkami inžinierskych sietí, realizáciou spevnených plôch a novonavrhovaným dopravným systémom rešpektovaná. V období výstavby bude krátkodobým zdrojom znečistenia ovzdušia prašnosť zo stavebných prác a pohybu dopravných mechanizmov. Znečistenie ovzdušia a prachové časti môžu negatívne ovplyvniť zdravotný stav rastlín a aj živočíchov a to jednak priamym dopadom na jedince, alebo aj nepriamo prostredníctvom jednotlivých potravných reťazcov. Tento vplyv však bude lokalizovaný len na oblasť staveniska. Tieto vplyvy nedosiahnu takú intenzitu, aby mohli pôsobiť na prírodné prostredie mimo areálu stavby. Počas prevádzky už nebudú pôsobiť vplyvy spojené s priamym záberom pôdy a tým aj plôch vegetácie rôzneho druhového zloženia, resp. priamy zásah do biotopov sledovaného územia. Bude tu pretrvávajúci vplyv vyplývajúci z trvalého záberu plôch biotopov a ich nahradením za zastavané plochy alebo plochy parkovej vegetácie. Na tieto plochy sa nebudú môcť vrátiť pôvodné druhy flóry a fauny a nebude sa tu môcť obnoviť pôvodná vegetačná pokrývka či biotopy. Budú trvale pretrvávajúce vplyvy vyplývajúce zo záberu plôch travinno-bylinnej a drevinovej vegetácie, ktorá by mohlo slúžiť ako potenciálny potravný alebo aj domovský biotop pre vybrané druhy živočíchov. Medzi najvýznamnejšie zásahy a vplyvy na flóru sledovaného územia počas prevádzky môže byť považovaná trvalá zmena podmienok pre existenciu druhov – zastavaním územia a plánovanými parkovými úpravami sa podstatne menia podmienky pre existenciu pôvodných rastlinných druhov a pôvodných biotopov územia. Väčšinu týchto vplyvov v etape prevádzky vzhľadom na živočíchov možno považovať za nepriame, len menšiu časť za priame. V dotknutom území budú pretrvávajúce zmeny v biodiverzite, ktorá vyplýva zo zmeny biodiverzity územia v prospech druhov parkovo upravených plôch a verejnej zelene. Potenciálne pri narušení stanovištných pomerov a hlavne pri narušení vodného režimu územia sa môžu postupne prejavovať zmeny vegetácie v procese sukcesných zmien – následne aj zmeny v druhovom zložení flóry a fauny – v prospech suchomilnejších a teplomilnejších druhov. Tým by sa narušil stav existujúcich najvýznamnejších biotopov územia viazaných na genofondovú lokalitu Malá Hora – Silava a biokoridor toku Silava. Návrh zelene bude rešpektovať reguláciu územia podľa ÚPD mesta Martin. V zmysle tejto regulácie je na všetkých rozvojových plochách územia zabezpečený stanovený minimálny podiel zelene na teréne s cieľom vytvorenia kvalitného mestského prostredia zodpovedajúceho významu lokality.

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Realizácia navrhovanej činnosti nebude zasahovať do prvkov územného systému ekologickej stability (ďalej len „ÚSES“) – biocentier a biokoridorov – vyčlenených v rámci dokumentácie RÚSES okresu Martin (Hajniková a kol., 2012). Je však situovaná do dotyku s plochou genofondovej lokality GL65 Silava (vyčlenenej a definovanej v dokumentácii RÚSES okresu Martin, Hajniková a kol., 2012). Zároveň tok Silava s brehovými porastami je definovaný ako biokoridor na lokálnej úrovni – biokoridor potoka Silava. Samostatné hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti na brehový genofondový porast a biokoridor potoka Silava (príloha č. 8 správy o hodnotení) vyplýva z rozsahu hodnotenia vydaného MŽP SR č. 4382/2020-1.7/fr, 15955/2020 zo dňa 11. 03. 2020, kde sa medzi špecifickými požiadavkami v bode 2.2.7. nachádzala požiadavka „Vyhodnotiť vplyvy navrhovanej činnosti na brehový genofondový porast a biokoridor potoka Silava a navrhnúť tiež opatrenia na zníženie negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.“ Navrhovaná činnosť je situovaná do bezprostredného kontaktu s časťami genofondovej lokality (ďalej len „GL“), resp. biokoridora a svojim severovýchodným okrajom dokonca zasahuje priamo do ich okrajových častí. Navrhovaná činnosť priamo nezasahuje do najvýznamnejšej časti, ktorú predstavuje fragment lužného lesa s charakterom biotopu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (prioritný biotop európskeho významu). Zabraté budú hlavne biotopy na svahu nad ľavým brehom potoka

Silava, kde sa tento biotop už nenachádza. Na priamo dotknutých plochách GL a biokoridora nebol počas prieskumov zaznamenaný výskyt žiadneho chráneného alebo ohrozeného druhu flóry. Táto lokalita predstavuje mozaiku biotopov, kde sú zastúpené biotopy Br8 Bylinné brehové porasty tečúcich vôd (vyskytujúce sa tu len bodovo a väčšinou v nepriaznivom stave), biotopov národného významu Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd a Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek (kde tieto biotopy predstavujú len fragmenty typických biotopov vo veľmi nepriaznivom stave), krovínového biotopu Kr7 Trnkové a lieskové kroviny (tvoriaci len malé plochy alebo krovité lemy po okraji porastov stromov), lúčneho biotopu s charakterom Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, ktorý je však v súčasnosti nevyužívaný s množstvom ruderalných a aj invázných druhov a aj s prvkami ruderalnej vegetácie. Na lokality GL a biokoridora sú viazané všetky chránené a ohrozené druhy bezstavovcov zistené v sledovanom území, všetky zistené druhy obojživelníkov a plazov, hniezdi tu viacero druhov vtákov a trvale alebo prechodne tu žije aj pomerne veľký počet zástupcov cicavcov. Nepriamo prostredníctvom zmien stanovištných pomerov môže byť negatívne ovplyvnený vlastný tok potoka Silava, vrátane kvality a množstva vody, ktorá sa do toku v súčasnosti dostáva. Podobne zmenami stanovištných pomerov – hlavne zmenami vodného režimu územia môžu byť negatívne ovplyvnené najvýznamnejšie časti genofondovej lokality Malá Hora – Silava, (resp. GL65 Silava vyčlenenej v RÚSES okrese Martin). Počas prevádzky môžu trvalo negatívne pôsobiť vplyvy existencie zastavaného územia v susedstve s prvkami ÚSES. Ak dôjde k ovplyvneniu stanovištných pomerov významných lokalít, tieto zmeny sa následne odrazia na predmete – druhoch flóry a fauny, pre ktoré boli tieto prvky ÚSES vyčlenené. Vplyvy na prvky ÚSES počas prevádzky možno hodnotiť ako málo významné v prípade, že nedôjde k zmenám stanovištných pomerov vzhľadom na najvýznamnejšie časti prvkov ÚSES.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Vplyvy na urbánny komplex v priebehu výstavby budú spoločné pre obidva varianty riešenia. V priebehu výstavby dôjde k zmene funkčného využitia územia. V súčasnej dobe toto územie predstavuje poľnohospodársky využívanú plochu. Ovplyvnené môžu byť príľahlé zastavané územia zvýšeným hlukom a prašnosťou počas výstavby. Tento vplyv je však lokálny a krátkodobý. Výstavba dopravných stavieb môže spôsobiť dočasné dopravné obmedzenia na príľahlých komunikáciách. Navrhovaná činnosť bude v priamej väzbe na areál Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine Univerzity Komenského v Bratislave a Výskumného centra BioMed Martin. To vytvára podmienky na synergické využitie lokality na vybudovanie komplexného areálu určeného pre zdravotnú starostlivosť, vzdelávania a výskum. Lokalita poskytuje v okolí dostatočné množstvo zelene a plôch pre oddychové zóny. Navrhovaná činnosť plne rešpektuje rozvojové zámery mesta, je v súlade s územným plánom mesta Martin ako aj s územným plánom zóny Veľká Hora.

Synergické a kumulatívne vplyvy

Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti a jej bilančné parametre, riešenie dopravy a výsledky hodnotenia jednotlivých vplyvov na životné prostredie vyhodnotených kumulatívne s existujúcim zaťažením prostredia pri realizácii príslušných opatrení za účelom dodržania platných hygienických limitov sa nepredpokladá taký nárast kumulatívnych a synergických vplyvov, ktorý by generoval vznik preťažených lokalít v hodnotenom území navrhovanej činnosti s následkom významného zhoršenia zdravia obyvateľstva, resp. stavu životného prostredia. Výsledné komplexné pôsobenie navrhovanej činnosti je dané zaťažením prostredia antropogénneho charakteru a pozitívnym dopadom na obyvateľstvo v oblasti jeho socioekonomických aktivít (zamestnanosť, budovanie novej infraštruktúry v regióne a s tým

súvisiaci aj samotný rozvoj mesta Martin).

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská

Na posudzovanom území ani v jeho širšom okolí sa nenachádzajú žiadne známe kultúrne a historické pamiatky, prípadne známe archeologické náleziská.

Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Na území realizovanej navrhovanej činnosti sa nenachádzajú paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Iné vplyvy

Pri realizácii navrhovanej činnosti v dotknutom území nie sú očakávané žiadne ďalšie, ako vyššie uvedené vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť pohodu a kvalitu života obyvateľov dotknutej lokality, prírodné prostredie či dotknutú krajinu.

Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Vplyvy presahujúce štátne hranice sa vzhľadom na charakter, rozsah a umiestnenie navrhovanej činnosti nepredpokladajú.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na veľkoplošné a maloplošné chránené územia sa nepredpokladajú, nakoľko ich navrhovaná činnosť nezasahuje a zároveň v jej bližšom okolí sa takéto chránené územia ani nenachádzajú. Na ploche riešeného územia platí 1. stupeň územnej ochrany prírody a krajiny podľa zákona OPK. Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na chránené územia a ich ochranné pásma neboli identifikované. Navrhovaná činnosť nezasahuje do lokalít Natura 2000 a zároveň sa žiadne lokality Natura 2000 nenachádzajú ani v širšom okolí navrhovanej činnosti. Vplyvy na tieto chránené územia neboli identifikované.

Navrhovaná činnosť samostatne a ani v kombinácii s inou činnosťou nebude mať negatívny vplyv na územie patriace do súvislej európskej sústavy chránených území alebo na územie európskeho významu a na ich priaznivý stav z hľadiska ich ochrany.

VI. ROZHODNUTIE VO VECI

1. Záverečné stanovisko

MŽP SR na základe komplexného posúdenia navrhovanej činnosti podľa zákona o posudzovaní vplyvov, pri ktorom bol zohľadnený stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, po vyhodnotení predložených stanovísk a pripomienok, výsledku verejného prerokovania a záverov odborného posudku a za súčasného stavu poznania

s ú h l a s í

s realizáciou navrhovanej činnosti „Nemocnica budúcnosti Martin“ za predpokladu dodržania príslušných platných právnych predpisov a splnenia podmienok a realizácie opatrení uvedených v kapitole VI.3. tohto záverečného stanoviska.

Platnosť záverečného stanoviska je sedem rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti. Záverečné stanovisko nestráca platnosť, ak sa počas jeho platnosti začne konanie o umiestnení alebo povolení činnosti podľa osobitných predpisov.

2. Odsúhlasený variant

Na základe záverov komplexného posúdenia navrhovanej činnosti podľa zákona príslušný orgán **súhlasí s realizáciou navrhovanej činnosti podľa variantu č. 1 uvedeného v správe o hodnotení** a popísaného v bode II.6. tohto záverečného stanoviska.

3. Opatrenia a podmienky na prípravu, realizáciu a prípadne na ukončenie navrhovanej činnosti alebo jej zmeny, ak je spojené s likvidáciou, sanáciou alebo rekultiváciou vrátane opatrení na vylúčenie alebo zníženie významne nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti alebo jej zmeny

Na základe charakteru navrhovanej činnosti, celkových výsledkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, na základe správy o hodnotení, doplňujúcich informácií navrhovateľa a odborného posudku, s prihliadnutím na stanoviská zainteresovaných subjektov, sa pre etapu prípravy, realizácie a prevádzky navrhovanej činnosti určujú nasledovné opatrenia a podmienky:

1. Podľa úrovne a charakteru všetkých faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu ovplyvniť zdravie zamestnancov, zhodnotiť zdravotné riziká a zabezpečiť opatrenia na zníženie expozície zamestnancov na najnižšiu dosiahnuteľnú úroveň v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v platnom znení a s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku.
2. Zabezpečiť optimálnu mikroklímu mestského priestoru, dôraz klásť na urbanistický detail a prvky drobnej architektúry (použiť kvalitné materiály mestského mobiliáru). Pri riešení materiálovej skladby a vzhľadom na orientáciu riešenia k svetovým stranám zohľadniť prehrievanie územia. Uplatniť budovanie vodných prvkov, fontán, jazierok ako aj fontánok na pitie, ktoré sú nevyhnutné kvôli narastajúcim periódam horúčav a sucha. Za najvýhodnejšie sa považujú vodné prvky, ktoré slúžia zároveň na zachytávanie dažďovej vody/extrémnych zrážok.
3. Minimalizovať plochy spevnených plôch, realizovať len ak sú z technických dôvodov nevyhnutné a tým znižovať rozlohu v lete prehrievaných plôch; vytváranie vhodnej mikroklímy pre chodcov a cyklistov, dostatočného tieňa. Výber zelene prispôbiť vhodným stanovištným podmienkam jednotlivých druhov a očakávaným dopadom zmeny klímy.

4. Zaviazať zhotoviteľa stavby na dodržanie systému kontroly stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov na prijatie opatrení na zamedzenie úniku škodlivých látok do pôdy, podzemných a povrchových vôd, zabezpečiť ich pravidelnú údržbu a kontrolu.
5. Zabezpečiť, aby koncentrácia emisií tuhých znečisťujúcich látok neprekročila pri všetkých stavebných činnostiach stanovenú hodnotu, eliminovať zdroje prašnosti. Pri činnostiach, pri ktorých môžu vzniknúť prašné emisie (napr. práce zabezpečujúce uvoľnenie riešeného územia a zemné práce) je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie vzniku týchto prašných emisií.
6. Umiestnenie heliportu a jeho prevádzku riešiť tak, aby bola hluková záťaž obyvateľov (užívateľov jestvujúcich stavieb a navrhovanej stavby) v dotknutom území, vrátane možných vibrácií šíriacich sa konštrukciami stavby zabezpečená na najnižšiu možnú mieru, minimálne na úroveň legislatívne stanovených limitov.
7. Počas realizácie udržiavať dostatočnú vlhkosť povrchov manipulačných plôch na zabránenie prašnosti alebo obmedzenie rozprašovania.
8. Pravidelne čistiť dopravné cesty a manipulačné plochy.
9. Zabezpečiť dobrý technický stav pracovných mechanizmov a dopravných prostriedkov, aby nedošlo k únikom ropných látok.
10. Zaisťovať odvod dažďových vôd zo staveniska a zamedziť znečisteniu vôd (ropné látky, blato, umývanie vozidiel).
11. Skladovanie prašných stavebných materiálov, v hraniciach navrhovaného staveniska, minimalizovať, resp. ich skladovať v uzatvárateľných plechových skladoch a stavebných silách.
12. Nakladanie s odpadmi zabezpečovať v súlade s právnymi požiadavkami platnými v oblasti odpadového hospodárstva.
13. Stavenisko a stavebný dvor zabezpečiť vhodnými kontajnermi na zhromažďovanie odpadov.
14. Zabezpečiť separáciu a čo možno najväčšie zhodnotenie odpadov, ktoré vzniknú pri výstavbe.
15. Po ukončení zemných prác vzhľadom k zamedzeniu prašnosti z nezatrávnených plôch realizovať technickú a biologickú rekultiváciu predmetného územia.
16. Pred plánovanými stavebnými prácami s predpokladanými vysokými hladinami A zvuku (viac ako 70 dB vo vonkajšom chránenom priestore), informovať obyvateľov o plánovanom čase ich uskutočňovania.
17. Uprednostniť riešenia zakladania stavby nad hladinou podzemnej vody, resp. minimalizovať zásahy zakladania stavby pod hladinu podzemnej vody.
18. Dôsledne dodržiavať ochrannú vzdialenosť stavby od brehov toku Silava.
19. Zabezpečiť a zvážiť uloženie infiltračných objektov do dostatočnej hĺbky, vhodne situovať infiltračné objekty (na severnú a južnú strany pozemku) a vhodne situovať studne (na juhovýchodnú stranu pozemku).
20. Na SZ a JZ okraj pozemku situovať po jednom monitorovacom vrte na sledovanie hladín podzemnej vody. Sledovanie začať a zabezpečiť už pred výstavbou, pokračovať počas výstavby a prevádzky.
21. Vo vyššom stupni dokumentácie predkladanej na následné povoloňovacie konanie do dokumentácie rekultivácie a revitalizácie dotknutého územia po výstavbe, zahrnúť aj revitalizáciu danej GL a biokoridora; v rámci revitalizácie navrhnúť dotvorenie lesných porastov a porastov krovitých vrb, ktoré by sa približovali svojim druhovým zložením k biotopom Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd a Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek.

22. V rámci dokumentácií predkladaných na následné povoľovacie konania hľadať riešenia, ktoré by napomohli vytvoriť podmienky pre trvalú existenciu vody vo vodnom toku Silavy potrebnej kvality (počas teplého a suchého obdobia sa voda v strednej časti toku pretekajúceho práve dotknutým územím pravidelne strácala), ktorá by dosahovala vhodné parametre pre život obojživelníkov a ostatných druhov viazaných na vodné prostredie.
23. Pre vyššiu účinnosť opatrení zvážiť použitie svetlých farieb na fasády a ďalšie povrchy stavebných objektov, komunikácie, parkoviská a chodníky. Zvýšenie odrazivosti povrchov (albedo) prispeje k nižšej akumulácii tepelnej energie zo slnečného žiarenia a čiastočne na vhodných miestach aplikovať zelené fasády.
24. Vegetačnú strechu realizovať s kvalitným návrhom sadových úprav, vhodne štruktúrovanou zeleňou s dôrazom na prirodzené tienenie a prevádzku heliportu.
25. V riešení uprednostniť centrálnu rekuperáciu, ktorá aj v pasívnom variante zabezpečí energetickú úsporu pri kúrení alebo chladení a predĺži sezónu nízkej spotreby energie.
26. V prípade, že by projekt v ďalšom štádiu rozpracovanosti uvažoval s aktívnym chladením, uprednostniť centralizovaný variant pred individuálnymi riešeniami. Centralizované chladenie/vykurovanie v moderne riešených budovách môže zabezpečiť aj redistribúciu tepla v rámci budovy, najmä v prechodných obdobiach, čo vedie tiež k energetickej úspore a väčšej odolnosti budovy k budúcim očakávaným klimatickým zmenám.
27. V rámci projektu sadových úprav navrhovať stromy primeranej výšky so širokou korunou, ktorá poskytuje prirodzené tienenie. Pokiaľ možno vyhnúť sa vysokým kultivárom s vretenovitou korunou. Stromy na príľahlých parcelách zabezpečia zatienenie častí trávnik a ďalších povrchov, čím prispejú k vytvoreniu zatienených miest pre odpočinok, resp. pobyt a pohyb ľudí.
28. Zvážiť dodatočné tienenie umiestnené nad slnkom exponovanými časťami pozemku, resp. nádvorí, napríklad sezónnymi textilnými tieniacimi prvkami.
29. Osobitnú pozornosť venovať tieneniu parkoviska na streche parkovacieho domu. Navrhnuté riešenia prvkov fasád a striech preveriť vo vyššom stupni prípravy projektovej dokumentácie z hľadiska ochrany pred mimoriadnymi udalosťami. Príkladom môže byť Veterná analýza, ktorá využitím modelovacích nástrojov a meteorologických údajov namodeluje prevažujúce prúdenia a rýchlosti vetra v záujmovom území, určí vetrom exponované časti fasád a navrhne opatrenia na ochranu fasádnych prvkov.
30. Staveniskovú dopravu realizovať prioritne v časoch poklesu intenzity dopravy, v období medzi 8:00 – 15:00.
31. Organizáciu dopravy počas výstavby prispôbiť navrhnutým trasám príjazdov a odjazdov staveniskovej dopravy, v prípade potreby usmerniť dopravným značením. V prípade extrémneho zahltenia existujúcich nevyhovujúcich križovatiek na miestnej komunikácii Č. armády (križovatky 9 a 10) je možné prehodnotiť trasu odjazdov staveniskovej dopravy a presmerovať ju po miestnej komunikácii Šoltésovej južne, na Sklabinskú, Kohútovu a Bernolákovu.
32. Stavebné práce vyznačujúce sa vyššími hladinami A zvuku vykonávať prednostne v pracovných dňoch v čase od 7:00 hod do 21:00 hod.
33. Pri stavebných činnostiach, pri vykonávaní ktorých dochádza k prenosu vibrácií do podlažia a šíreniu štruktúrneho hluku do okolitého prostredia (napr. narážanie pilót a pod.), uprednostniť iné technologické postupy.
34. Vykonávať priebežné merania hluku zo stavebnej činnosti v najbližšom dotknutom chránenom vonkajšom priestore; v prípade prekročovania prípustných hodnôt určujúcej veľičiny v zmysle platnej legislatívy, operatívne navrhnuť možné technicko-organizačné opatrenia na zníženie hlukovej záťaže v sledovanom chránenom vonkajšom priestore.

35. Stavebný dvor a dvor stavebných mechanizmov umiestniť čo najďalej od územia s funkciou bývania.
36. Zemné práce, dovoz materiálu a technológie riešiť len dopravnými mechanizmami, ktoré vyhovujú prevádzkovým a bezpečnostným predpisom.
37. Parkovanie mechanizmov a dopravných zariadení riešiť na parkoviskách resp. odstavných plochách na to určených.
38. V prípade vytečenia znečisťujúcich látok je nutné kontaminovanú zeminu vyviezť na vhodné úložisko (skládku).
39. Doba výstavby by mala byť čo najkratšia, vykopané ryhy a okolie poškodené výstavbou je nevyhnutné ihneď po zasypaní zabezpečiť proti erózii a zatrávniť – vykonať technickú a biologickú rekultiváciu poškodených plôch, zabrániť splachu sedimentov do povrchového toku.
40. Pred začiatkom stavebných prác realizovať prieskum lokality za účelom zistenia výskytu chránených a ohrozených druhov s cieľom zistiť potrebu realizácie ich transferu na vhodné lokality, ktoré nebudú dotknuté navrhovanou činnosťou.
41. Začiatok stavebných prác spojených so skrývkou pôdy a odstránením vegetačného krytu situovať do mimo hniezdneho obdobia, t. j. realizovať ju v období október až február, aby sa predišlo ohrozeniu druhov hniezdiacich na zemi v travinno-bylinnom alebo krovinovom poraste.
42. Na výrub drevín vyžiadať súhlas podľa § 47 ods. 3 zákona o OPK.
43. Náhradnú výsadbu za nevyhnutný výrub drevín realizovať priamo na lokalite navrhovanej činnosti s preferenciou výsadby vzrastlých stromov a pre výsadbu použiť najmä odolné druhy domácich drevín.
44. Pre ochranu hniezdiacich druhov vtákov na stromoch a v krovinách realizovať opatrenie, pri ktorom bude drevinová vegetácia v území vyrúbaná v mimohniezdnom období, aby sa zabránilo prípadným likvidáciám hniezd so znáškou vajec alebo s mladými nelietajúcimi jedincami.
45. Pri stavebných prácach vylúčiť zásah do plôch genofondovej lokality a významne minimalizovať zásah do biotopov lokalít spadajúcich do biokoridora Silava, nevytvárať tu ani plochy dočasného záberu.
46. Eliminovať znečistenie prostredia mechanickým odpadom, neznečisťovať prostredie ani s odstránenou povrchovou vrstvou pôdy, a hlavne úplne vylúčiť znečistenie nebezpečnými látkami poškodzujúcimi vodné prostredie a vodné organizmy.
47. Počas výstavby realizovať v lokalite odstránenie invázných druhov rastlín medzi ktorými dominujú zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), po výstavbe realizovať monitoring šírenia sa invázných druhov a pravidelne realizovať práce na ich likvidácii.
48. Zabezpečiť, aby zeleň v dotyku riešeného územia bola počas výstavby rešpektovaná v plnom rozsahu (odstupom, ochranou, odborným ošetrovaním).
49. Po ukončení stavebných prác na dotknutých plochách realizovať novú výsadbu drevín – pri terénnych a sadových úpravách objektov v maximálnej miere realizovať výsadbu stromov a kríkov, pre revitalizáciu lokalít v dotyku s plochami biokoridora Silava a genofondovej lokality využiť výlučne pôvodné druhy drevín pre tu existujúce biotopy a ich fragmenty.
50. V rámci revitalizácie dotvoriť porasty krovitých vŕb, ktoré by sa približovali svojim druhovým zložením k biotopom Kr8 Vŕbové kroviny stojatých vôd a Kr9 Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek.

51. Počas výstavby zabrániť znečisteniu prostredia GL, obzvlášť počas nepriaznivých klimatických situácií – privalové dažde – kde by sa toto znečistenie mohlo preniesť aj na ostatné významné biotopy územia situované v nižších polohách – Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz.
52. Po ukončení stavebnej činnosti plochy v dotyku s lúčnymi biotopmi revitalizovať trávnymi zmesami s druhovým zložením veľmi blízkym pôvodným biotopom, prípadne zabezpečiť transfer typických druhov (hlavne ich semien) z okolitých biotopov na obnovované lokality.
53. Pri úpravách parkových plôch vo vnútornom priestore nemocnice uprednostňovať trávne zmesi tvorené domácimi druhmi tráv a bylín, uprednostniť medonosné rastliny, pri výsadbe okrasných drevín preferovať domáce kultivary drevín. Jednoznačne v bylinnej aj drevinovej skladbe treba vylúčiť výsadbu invazívnych, resp. invázne sa správajúcich druhov.
54. Všetky chránené a ohrozené druhy flóry, ktoré boli zistené v sledovanom území, sa vyskytujú v biotopoch mokradnej vegetácie v lokalite na Malej hore – hoci sa táto lokalita nachádza mimo priamych zásahov navrhovanej činnosti postupovať tak, aby realizácia navrhovanej činnosti žiadnou svojou aktivitou nezasahovala priamo či nepriamo do uvedenej lokality na Malej hore (GL Malá hora – Silava).
55. Sústrediť sa na zachovanie vodného režimu územia a nenarušenie stanovištných podmienok nevyhnutných pre existenciu mokradnej vegetácie na plochách genofondovej lokality.
56. Počas stavebnej činnosti eliminovať priame zásahy do porastov lúk mimo trvalých záberov, nevytvárať tu objekty dočasného záberu a eliminovať aj prechod stavebnej techniky cez tieto územia.
57. Dôsledne zabezpečovať prevádzku a údržbu odlučovača ropných látok a tým zabezpečiť jeho účinnosť.
58. Zabezpečiť kvalitatívne parametre vypúšťaných vôd tak, aby dosahovali vhodné parametre pre život obojživelníkov a ostatných druhov viazaných na vodné prostredie.
59. Pri údržbe a prípadných obmenách parkovo upravených plôch využívať štandardné postupy s významným obmedzením až úplným vylúčením používania pesticídov (herbicídov, fungicídov, insekticídov a pod.), aby nedochádzalo k ich úniku do stekajúcich vôd a znečisteniu povrchových a podzemných vôd územia a aby nedochádzalo k ohrozeniu „užitočného hmyzu“ a ostatných vzácnych a ohrozených druhov flóry a fauny dotknutého územia.
60. Na obnovených lúčnych porastoch (neintenzifikované, s prírodným druhovým zložením podhorských kosných lúk) v okolí areálu nemocnice realizovať ekologické hospodárenie s kosením dvakrát do roka, využívať mozaikovitú formu kosenia, pri kosení využívať ľahšiu techniku a seno po skosení a vysušení odstraňovať z plôch lúk a neponechávať ho na plochách dlhšiu dobu.
61. Na obnovených lúčnych porastoch hospodáriť so zreteľom na ochranu hmyzu a ostatných živočíšnych druhov, hlavne na zemi hniezdiacich druhov vtákov. Kosenie lúk s ohľadom na ochranu na zemi hniezdiaceho vtáctva znamená, že lúky sú kosené mimo času ich hniezdenia, t. j. keď je v hniezde znáška vajec alebo malé nelietavé jedince. Mozaikovú kosbu realizovať s dostatočným odstupom, aby sa tu žijúca fauna dokázala presunúť medzi jednotlivými časťami lúky – pokosenými a nepokosenými plôškami. Pre ochranu hmyzu a ostatných drobných druhov fauny lúk je potrebné ponechávanie pokosenej trávy krátku dobu (1 - 3 dni) bez ďalšieho zásahu, aby sa jednotlivé druhy a ich vývinové štádiá

presunuli so skosených častí bylín a tráv do spodnej nezasiahnutej vrstvy alebo na nepokosené plochy.

62. V ďalších stupňoch projektovej dokumentácie rešpektovať navrhovaný VMO mesta Martin.
63. V rámci prípravy územia pre realizáciu navrhovanej činnosti iniciovať a apelovať, aby boli v čo najväčšej miere brané do úvahy odporúčania vychádzajúce z dopravno-kapacitného posúdenia (Alfa 04, a. s., Bratislava 07/202).
64. Pre zlepšenie celkového stavu biotopu Ls1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy na lokalite Malá Hora - Silava vykonať revitalizačné opatrenia spojené s odstránením existujúcich záťaží v podobe nelegálnych skládok odpadu, odstránenia nepôvodných druhov drevín (napr. jedince javorovca jaseňolistého), odstránenia druhov ruderalnej vegetácie a doplnenia okrajových častí vhodnými drevinami lužných lesov.

4. Požadovaný rozsah poprojektovej analýzy

Na základe ustanovení § 39 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov je ten, kto bude navrhovanú činnosť realizovať, povinný zabezpečiť súlad s týmto zákonom, s rozhodnutiami vydanými podľa tohto zákona a ich podmienkami, a to počas celej prípravy, realizácie a ukončenia činnosti.

Predmetom záujmu monitorovacieho systému sú tie zložky životného prostredia, pri ktorých výstavba a prevádzka navrhovanej činnosti spôsobí kvantifikovateľnú zmenu charakteristík. Účelom monitorovacieho a informačného systému je vlastným sledovaním (monitoringom) a preberaním z jestvujúcich informačných zdrojov získavať údaje o vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie a získané údaje spracovávať. Cieľom monitorovania je sledovanie a porovnanie reálnych vplyvov výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia, ako aj overenie zapracovania a funkčnosti navrhnutých opatrení a v prípade nutnosti tvorbou dodatočných opatrení.

Zmyslom monitorovania je zachovať environmentálny vplyv na navrhovanú činnosť aj v rámci jej povoľovania podľa osobitných predpisov a počas jej prevádzky.

V rámci environmentálneho monitoringu výstavby navrhovanej činnosti sa odporúča sledovať správnu realizáciu opatrení na minimalizáciu nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie obyvateľstva, ktoré by mali vykonávať príslušní odborní špecialisti, špecializované organizácie a orgány štátnej správy, ako je to stanovené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch v danej oblasti. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť na dodržiavanie podmienok ochrany zdravia pri práci, požiaro-bezpečnostných predpisov a podobne.

Navrhované opatrenia by sa mali stať logickou súčasťou následného procesu povoľovania navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov a ich realizácia a funkčnosť by mala byť overená povoľujúcim orgánom pred kolaudačným rozhodnutím, resp. pred uvedením navrhovanej činnosti do prevádzky.

Podľa § 39 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov je navrhovateľ povinný zabezpečiť vykonávanie poprojektovej analýzy, ktorá pozostáva najmä zo:

- systematického sledovania a merania vplyvov navrhovanej činnosti,

- kontroly plnenia a vyhodnocovania účinnosti požiadaviek uvedených v odseku 1 a v povolení činnosti,
- zabezpečenia odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení so skutočným stavom.

Na základe výsledkov posudzovania predpokladaných vplyvov na životné prostredie pre účely monitorovania jednotlivých zložiek životného prostredia a vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti je potrebné:

- overenie zapracovania a funkčnosti navrhnutých opatrení a v prípade nutnosti tiež tvorba dodatočných opatrení,
- v rámci skúšobnej prevádzky vykonať meranie hladiny hluku v pracovnom a vonkajšom prostredí za účelom preukázania dodržania prípustných hodnôt expozičných limitov,
- dodržiavanie opatrení na eliminovanie prachu a hluku z prevádzky navrhovanej činnosti a dopravy,
- monitorovanie, sledovanie a porovnanie reálnych vplyvov navrhovanej činnosti na ostatné zložky životného prostredia.

Ako súčasť sledovania zmien vyvolaných realizáciou a prevádzkou navrhovanej činnosti:

- na SZ a JZ okraj pozemku situovať po jednom monitorovacom vrte na sledovanie hladín podzemnej vody a sledovanie začať už pred výstavbou a pokračovať počas výstavby a prevádzky,
- spracovať návrh monitoringu vplyvov na genofondovú lokalitu a biokoridor Silava.

Rozsah a lehotu sledovania a vyhodnocovania vplyvov určí povoľujúci orgán, v súlade s týmto záverečným stanoviskom vydaným podľa § 37 zákona o posudzovaní vplyvov.

Na základe operatívneho vyhodnocovania výsledkov monitorovania je podľa § 39 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov ten, kto realizuje navrhovanú činnosť povinný v prípade, ak sa zistí, že skutočné vplyvy navrhovanej činnosti posudzovanej podľa zákona sú nepriaznivejšie, než uvádza správa o hodnotení, zabezpečiť opatrenia na zosúladenie skutočného vplyvu s vplyvom uvedeným v správe o hodnotení, v súlade s požiadavkami uvedenými v záverečnom stanovisku a v povolení navrhovanej činnosti.

5. Rozhodnutie o akceptovaní alebo neakceptovaní predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení doručených podľa § 35 zákona o posudzovaní vplyvov vrátane odôvodnených písomných pripomienok, ktoré boli doručené verejnosťou

K správe o hodnotení bolo doručených celkovo 8 stanovísk. A to stanoviská od Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Útvaru hlavného architekta mesta Martin, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, 2 stanoviská Okresného úradu v Martine, stanovisko Dopravného úradu a stanoviská od p. Róberta Tomčíka a Združenia domových samospráv.

Relevantné pripomienky, podmienky a požiadavky zo stanovísk doručených k správe o hodnotení sú akceptované a vyhodnotené v kapitole VII.2. tohto záverečného stanoviska, opodstatnené podmienky a požiadavky sú zapracované aj do kapitoly VI.3. tohto záverečného stanoviska.

Pripomienky k navrhovanej činnosti, ktoré boli doručené ešte k zámeru, boli MŽP SR vyhodnotené v rámci určovania rozsahu hodnotenia a následne boli aj navrhovateľom vyhodnotené v správe o hodnotení (príloha č. 10 správy o hodnotení).

VII. ODÔVODNENIE ZÁVEREČNÉHO STANOVISKA

1. Odôvodnenie rozhodnutia vo veci

Záverečné stanovisko pre navrhovanú činnosť bolo vypracované podľa § 37 zákona o posudzovaní vplyvov na základe správy o hodnotení, stanovísk doručených k správe o hodnotení, záznamu z verejného prerokovania navrhovanej činnosti, doplňujúcich informácií navrhovateľa a odborného posudku vypracovaného podľa § 36 zákona o posudzovaní vplyvov. O podkladoch rozhodnutia a o možnosti sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním vyjadriť a navrhnúť jeho doplnenie boli informovaní účastníci konania listom č. 2391/2021-1.7/fr, 26096/2021 zo dňa 14. 05. 2021.

Pri hodnotení podkladov a vypracúvaní záverečného stanoviska MŽP SR postupovalo podľa ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov. MŽP SR dôsledne analyzovalo každú pripomienku a stanoviská od zainteresovaných subjektov. Celkovo bolo k správe o hodnotení doručených 8 písomných stanovísk + stanovisko Ing. Kollmannovej (doručené po termíne).

Pri posudzovaní navrhovanej činnosti boli zvážené a zhodnotené všetky predpokladané vplyvy na obyvateľstvo a jeho zdravie, na socioekonomické podmienky a na prírodné prostredie v lokalite realizácie navrhovanej činnosti.

V priebehu procesu posudzovania, vychádzajúc zo súčasného stavu poznania sa nezistili také skutočnosti, ktoré by po realizácii opatrení navrhovaných v správe o hodnotení a v tomto záverečnom stanovisku závažným spôsobom ohrozovali niektorú zo zložiek životného prostredia, alebo zdravie obyvateľov dotknutej obce.

Z výsledkov posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie vyplýva, že realizačný variant č. 1 po zohľadnení podmienok a opatrení uvedených v kapitole VI.3. tohto záverečného stanoviska, je prijateľný z hľadiska celkových (negatívnych i pozitívnych) vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.

Na základe uvedeného, MŽP SR súhlasí s realizáciou navrhovanej činnosti vo variante č. 1 uvedenom v správe o hodnotení pri splnení podmienok uvedených v kapitole VI.3. tohto záverečného stanoviska.

V rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona boli zhodnotené tie vplyvy na životné prostredie, ktoré bolo možné v tomto štádiu poznania predpokladať.

2. Odôvodnenie akceptovania alebo neakceptovania predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení doručených podľa § 35 zákona

Celkovo bolo k správe o hodnotení na MŽP SR doručených 8 písomných stanovísk od zainteresovaných orgánov štátnej správy a samosprávy a verejnosti + stanovisko Ing. Kollmannovej (doručené po termíne).

Zo stanovísk k správe o hodnotení, ktoré boli doručené na MŽP SR, vyplynulo niekoľko konkrétnych pripomienok a požiadaviek.

Podľa § 35 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov MŽP SR požiadalo listom č. 2391/2021-1.7/fr, 6480/2021 zo dňa 28. 01. 2021 navrhovateľa o poskytnutie doplňujúcich informácií na objasnenie pripomienok vyplývajúcich zo stanovísk doručených k správe o hodnotení. Dňa 01. 03. 2021 doručil navrhovateľ listom č. GIII/0002/OVOIaM/2021 zo dňa 22. 02. 2021 na MŽP SR požadované doplňujúce informácie.

K pripomienkam a požiadavkám zo stanovísk zaslaných k správe o hodnotení MŽP SR uvádza na základe súčasného stavu poznania, vychádzajúc aj z odborného posudku podľa § 36 zákona o posudzovaní vplyvov a doplňujúcich informácií navrhovateľa nasledovné:

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Úrad správy majetku štátu, list č. ÚSMŠ-29-4/2021 zo dňa 15. 01. 2021 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza, že nemá žiadne pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Úradu správy majetku štátu na vedomie.

Útvar hlavného architekta mesta Martin, list č. ÚHAM/16/2021-Gáb/02 zo dňa 01. 02. 2021 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza, že navrhovaná činnosť je v súlade s platným ÚPN-SÚ Martin. Ďalej vo svojom stanovisku uvádza, že v území je potrebné rešpektovať navrhovaný VMO a genofondovú lokalitu GL65 Silava s jej brehovými porastami.

V závere uvádza, že súhlasí s navrhovanou činnosťou v zmysle variantu č. 1 - napojenie na horúcovod a za podmienky dodržania opatrení navrhnutých na elimináciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.

Vyjadrenie MŽP SR: Správa o hodnotení definuje predpokladané vplyvy na GL65 Silava a navrhuje príslušné opatrenia. MŽP SR relevantné požiadavky v plnej miere akceptovalo a premietlo ich do kapitoly VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Dopravný úrad, list č. 4332/2021/ROP-002-P/59289 zo dňa 27. 01. 2021 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza a upozorňuje na skutočnosť, že na strane č. 14 správy o hodnotení je pre SO 28 Heliport uvedená nadmorská výška 446,05 m n. m., pričom v dokumentácii pre vydanie súhlasu Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky so zriadením heliportu je nadmorská výška 439,35 m n. m.

Vyjadrenie MŽP SR: Tak ako bolo uvedené v stanovisku Dopravného úradu zo dňa 17. 02. 2020 č. 04509/2020/RLET-0002/06952 v bode 1., prekážkové roviny heliportu Nemocnice budúcnosti Martin, budú v ďalšom stupni dokumentácie spracované na aktuálny stav stredu heliportu a jeho nadmorskú výšku. Takto upravená dokumentácia bude predložená aj Dopravnému úradu spolu s ďalšími požadovanými podkladmi v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie. MŽP SR relevantnú požiadavku v plnej miere akceptovalo a premietlo ju do kapitoly VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, list č. PPL 2021/000309 zo dňa 15. 01. 2020 - vo svojom stanovisku k predloženej správe o hodnotení uvádza, že s predloženou správou o hodnotení súhlasí za predpokladu dodržania, resp. splnenia nasledovných podmienok:

- dopravné napojenie k navrhovanej stavbe vo všetkých variantoch viesť tak, aby bola hluková záťaž obyvateľov (užívateľov jestvujúcich stavieb a navrhovanej stavby) v dotknutom území zabezpečená na najnižšiu možnú mieru, minimálne na úroveň legislatívne stanovených limitov,
- umiestnenie heliportu a jeho prevádzku riešiť tak, aby bola hluková záťaž obyvateľov (užívateľov jestvujúcich stavieb a navrhovanej stavby) v dotknutom území, vrátane možných vibrácií šíriacich sa konštrukciami stavby zabezpečená na najnižšiu možnú mieru, minimálne na úroveň legislatívne stanovených limitov,
- zabezpečiť pri realizácii navrhovanej stavby všetky dostupné technologické postupy zamedzujúce znečisťovaniu ovzdušia prachovými časticami v priestore staveniska tak, aby táto činnosť nepredstavovala záťaž obyvateľstva sekundárnou prašnosťou,
- všetky navrhované priestory, resp. jednotlivé časti stavby riešiť v súlade s požiadavkami platných právnych predpisov najmä v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia a verejného zdravotníctva,
- podmienky, resp. opatrenia uložené v odbornom stanovisku Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine (list č. PPL 2020/000602 zo dňa 31. 01. 2020) k zámeru ostávajú v platnosti.

Vyjadrenie MŽP SR: V rámci správy o hodnotení boli spracované dve hlukové štúdie. Prvá štúdia hodnotí zmeny hlukových pomerov spôsobovaných novými zdrojmi hluku vlastnej prevádzky nemocnice. Po realizácii navrhovanej činnosti vzniknú nové zdroje hluku, ktoré budú spojené s prevádzkou nemocnice. Plošná hluková záťaž bola stanovená matematickým modelovaním. Hluková štúdia konštatuje, že hluk z iných zdrojov (technológie klimatizovania objektov, vetranie, vyhrievanie/chladenie priestorov, vetranie podzemného parkoviska, dodávka pary, trafostanica), v najbližšom vonkajšom chránenom prostredí, nebude spôsobovať prekračovanie prípustných hodnôt daných vyhláškou. Cestná doprava, súvisiaca s činnosťou nemocnice, v dotknutom území s budovami s funkciou bývania, spôsobuje hodnoty určujúcej veličiny o 10 dB a viac decibelov nižšie ako sú prípustné hodnoty pre hluk z pozemnej a vodnej dopravy, daných vyhláškou. Na základe porovnania údajov v dotknutom území s budovami s funkciou bývania, príspevok z pôsobenia zohľadnenej cestnej dopravy súvisiacej s činnosťou nemocnice, bude mať nevýznamný vplyv na zvýšenie hlukovej záťaže spôsobovanej celkovou cestnou dopravou po zohľadnených pozemných komunikáciách v sledovanom území. Osobitná štúdia hodnotí predpokladanú hlukovú záťaž z prevádzky heliportu. Využívanie heliportu na budove nemocnice bude v závislosti od potreby akútneho prevozu pacientov do/z nemocnice. Hluková štúdia v záveroch uvádza plošnú hlukovú záťaž, ktorú je možné predpokladať pri prevádzke na heliporte navrhnutom na budove nemocnice. Heliport bude využívaný výlučne vrtuľníkovou záchrannou zdravotnou službou, ktorá je súčasťou Integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky. Heliport bude slúžiť len pre urgentný odvoz a dovoz pacientov z a do nemocnice. Samostatná rozptylová štúdia sa zaoberá predpokladom vzniku a šírenia škodlivín z prevádzky nemocnice a ich rozptylom v ovzduší. Zistenia a odporúčania týchto štúdií a platné legislatívne podmienky budú podkladom pre dopracovanie dokumentácií predkladaných na následné povoloňacie konania. MŽP SR relevantné požiadavky v plnej miere akceptovalo a premietlo ich do kapitoly VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OÚ-MT-OSZP-2021/002183-002 zo dňa 18. 01. 2021 – vo svojom stanovisku uvádza, že Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie nemá z hľadiska ochrany ovzdušia k predloženej správe o hodnotení žiadne pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Martin, Odboru starostlivosti o životné prostredie na vedomie.

Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OÚ-MT-OSZP-2021/002176-002 zo dňa 19. 01. 2021 - vo svojom stanovisku uvádza, že Okresný úrad Martin, Odbor starostlivosti o životné prostredie nemá z hľadiska štátnej vodnej správy k predloženej správe o hodnotení žiadne pripomienky, ak budú rešpektované navrhnuté opatrenia v správe o hodnotení.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Martin, Odboru starostlivosti o životné prostredie na vedomie.

Róbert Tomčík, list zo dňa 22. 01. 2021 - vo svojom stanovisku uvádza, že nesúhlasí s výstavbou nemocnice na tomto území a s územným plánom Veľká hora. Výstavba nemocnice poškodí a zničí veľmi cenné mokraďové a slatinné biotopy, genofondové lokality Silava, zničí prameniská na Malej hore, takým spôsobom, že naruší vodný režim a dôjde k odvodneniu cenných mokraďových a slatinných biotopov. Ďalej uvádza, že pri výstavbe nemocnice sa uvažuje so zachytávaním dažďovej vody a s čerpaním veľkého množstva podzemnej vody na polievanie trávnikov, zelene v areáli nemocnice a na účely úžitkovej vody napr. na splachovanie WC a pod. Uvádza, že tak dôjde k výraznému poklesu podzemných vôd, ktoré sú kľúčové pre zachovanie mokradí, slatín a prameňov na Silave a na Malej hore. Pri výstavbe nemocnice vznikne veľká plocha nepriepustných povrchov. Predpokladá sa viac ako 30 000 m² nepriepustných povrchov a toto výrazne obmedzí dopĺňanie podzemných vôd. Pri výstavbe nemocnice je veľké riziko kontaminácie podzemných vôd ropnými látkami, posypovou soľou, ktorá zabíja viaceré rastliny a poškodzuje stromy. Ďalej namieta proti 10 m odstupu od genofondovej lokality Silava. Uvádza, že táto genofondová lokalita vyžaduje odstup aspoň 150 m a viac, aby sa zabránilo narušovaniu vodného režimu, šíreniu invázií rastlín, navážkam odpadov a ďalších vplyvov. Vyjadruje nesúhlas s navrhnutým vedením trasy kanalizácie a kanalizačného zberača DN 300 úvalinou Silavy v blízkosti toku, ktorý by narušil vodný režim a vegetáciu. Výstavba nemocnice by vážne a nenávratne poškodila a zničila významné mokraďové a lúčne spoločenstvá a ekosystémy Silavy a genofondové lokality R-USES č. 65 interakčný prvok IP11 v M-USES a zelené miesto Martina a Vrútok č. 25 (J. Topercer ml. 2005) Hájniková a Kolektív 2012 s výskytom 1 biotopu národného významu Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a 4 biotopov európskeho významu 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 6430 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, *91EO Jasenovo jelšové podhorské lužné lesy, ktorý je prioritným biotopom európskeho významu, ďalej 7230 Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz. Tento biotop je zaradený do sústavy NATURA 2000 a nachádza sa len asi 200 m od plánovanej nemocnice s pod ktorej pozemná voda prúdi do tohto biotopu. Tento biotop patrí medzi významné európske biotopy, nachádzajú sa tu silne až kriticky ohrozené slatinné druhy, ktoré sú v Turci už na pokraji vyhynutia. Sú veľmi citlivé na zmeny vodného režimu. Voda je pre toto územie kľúčová. Z ďalších biotopov sú prameniská na Malej hore. Je tu 14 pramenísk. Radia sa k biotopom národného významu. Zo živočíchov Silavy tu žijú druhy európskeho významu a to Kunka žltobruchá, Ropucha bradavičnatá, Ropucha zelená,

Skokan hnedý. Z vtákov silne ohrozená Jarabica poľná a Chriaštel' poľný, ktorý je druhom európskeho významu. Ďalej nesúhlasí s navrhnutou trasou Východného mestského okruhu, ktorý poškodí až zničí viaceré biotopy európskeho a národného významu, genofondové lokality, biokoridory a biocentrá a biotop európskeho významu Kapustné záhrady a prioritný biotop európskeho významu Sklabinský potok, ktoré sú zátopovými územiaми a týmito územiaми je naplánovaný Východný mestský okruh. V trase Východného mestského okruhu sa vyskytuje populácia vzácných a silne ohrozených kurovitých vtákov a to Jarabica poľná (*Perdix perdix*) a Chriaštel' poľný (*Crex crex*), ktorý je druhom európskeho významu, ďalej tu žijú obojživelníky - Kunka žltobruchá, Rosnička zelená, Skokan hnedý, Ropucha bradavičnatá, Ropucha zelená. Ďalšie nepriaznivé vplyvy na živočíchy a vtáky Silavy budú mať vzlety a pristávanie vrtníkov, ďalej obrovský stavebný bum pri výstavbe nemocnice. Ďalším veľmi negatívnym vplyvom bude svetelný smog, ktorý bude mať veľmi nepriaznivý vplyv na rastliny a živočíchy Silavy. Svetelným smogom utrpí aj hvezdáreň pri Gymnáziu V. P. Totha, ktorá je vzdialená niekoľko desiatok metrov od plánovanej nemocnice. Problémom nemocnice je tiež doprava, ktorá vedie popri Národnom cintoríne a je veľmi preťažená. Cesta sa často upcháva, najmä ráno a popoludní.

Na záver vo svojom stanovisku uvádza, že táto lokalita nie je vhodné miesto na vybudovanie nemocnice. Nemocnica by sa mala vybudovať na inom vhodnejšom mieste, kde nehrozí zničenie cenných biotopov a genofondových lokalít, ktorým hrozí zmena vodného režimu, odvodnenie a zánik. Žiada preto aby sa zámer navrhovanej činnosti neuskutočnil.

Vyjadrenie MŽP SR: *Útvar hlavného architekta mesta Martin, v liste č. ÚHAM/ 16/2021-Gáb/02 zo dňa 01. 02. 2021 konštatoval, že navrhovaná činnosť „Nemocnica budúcnosti Martin“, je v súlade s platným ÚPN-SÚ Martin. Zmena ÚP a ÚPN-Z však nie je predmetom tohto posudzovania. Pomerne obsiahle vysvetlenie ku všetkým bodom stanoviska je tiež v prílohe č. 10 správy o hodnotení. Režim podzemných vôd v kvartérnych uloženinách poriečnej nivy je v podstatnej miere závislý na dotácii z atmosférických zrážok. Dlhodobý všeobecný trend však ukazuje na vysokú pravdepodobnosť, že hladina podzemnej vody v dotknutom území i jeho širokom okolí bude postupne klesať. To spôsobí postupný zánik malých lokálnych prameňov a zamokrených území. Hydrogeologické posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti, ktoré je súčasťou správy o hodnotení (príloha č. 7 správy o hodnotení) potvrdzuje, že sa zachová režim podzemných vôd a nebudú ohrozené prameniská. Riešenie zadržiavania vsakovania vôd z povrchového odtoku môže dokonca mierne napomôcť režimu podzemných vôd v lokalite. Množstvo zrážkovej vody, ktorá bude vsakovacími objektmi vedená do horninového prostredia a následne do podzemnej vody, je väčšie ako množstvo vody, ktorá infiltruje do horninového prostredia a do podzemnej vody na ploche hodnotenej lokality v jej prirodzenom stave. Vplyv vsakovacieho systému zrážkových vôd na smer a rýchlosť prúdenia a režim podzemných vôd lokality navrhovanej stavby vzhľadom na to, že do podzemnej vody bude vsakovať viac zrážkovej vody ako vsakuje v prirodzenom stave bude kladný. V rámci navrhovanej činnosti je navrhované zadržiavanie všetkých vôd z povrchového odtoku (dažďových vôd) v území (teda bez ohľadu na veľkosť nepriepustných povrchov). Dažďové vody nebudú odvádzané do splaškovej kanalizácie, čomu zodpovedajú aj podmienky spol. Turvod. Spevnené plochy boli minimalizované navrhnutím podzemného parkovacieho domu a umiestnením nadzemného parkoviska na streche podzemnej stavby, tak aby bol záber rastlého terénu čo najmenší. Podrobné hospodárenie s dažďovými vodami bude popísané v projektovej dokumentácii (jedná sa o kombináciu odparovacích jazierok, podzemných vsakov navrhnutých kapacitne aj lokalitne podľa hydrogeologických posudkov a akumulácii dažďovej vody, ktorá bude vrátená do územia v podobe závlahy zelene alebo regulovanej dotácie biotopu v okolí). Všetka dažďová voda z ciest a parkovacích plôch je*

napojená na odlučovač ropných látok. Všetky dažďové vody (teda aj zo striech) sú systémovo filtrované. Vzhľadom k navrhovanému hospodáreniu s dažďovou vodou je v záujme správcu, aby zimná údržba prebiehala bez agresívnych látok a zabezpečoval dostatočné čistenie dažďových vôd pri ich akumulácii (napr. aktívna údržba odlučovačov ropných látok). Rozpracovaná dokumentácia uvažuje osádzanie stavebných objektov v zmysle § 49 vodného zákona pobrežný pozemok pri vodohospodársky významnom vodnom toku je do 10 m a pri drobnom vodnom toku do 5 m od brehovej čiary. Tieto odstupy, ako aj vlastná plocha geofondovej lokality, vymedzenej v územnom pláne sídla a zóny, a tiež v RÚSES a MÚSES, sú a budú projektom rešpektované v plnom rozsahu. Uvažované napojenie kanalizácie si vyžiada len v nevyhnutnej miere minimálny zásah do územia, ktoré už beztak v minulosti bolo zasiahnuté nepriaznivými stavebnými úpravami. V rámci prieskumov flóry, fauny a biotopov realizovaných v marci až júni 2018 a v marci až auguste 2020 (Barančok, 2020) bolo v sledovanom území zaznamenaných 332 druhov vyšších rastlín, viac ako 90 druhov bezstavovcov (prieskum sa sústredil hlavne na chránené a ohrozené druhy), zo stavovcov tu boli zistené 3 druhy obojživelníkov, 4 druhy plazov, 70 druhov vtákov a 41 druhov cicavcov (zo stavovcov bolo 27 druhov, hlavne cicavcov, zaznamenaných len v okolí alebo sa výskyt evidoval len na základe literárnych údajov). Pre upresnenie, v zmysle platnej legislatívy – Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., v znení neskorších zmien a doplnkov, kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ropucha zelená (*Bufo viridis*) a rosnička zelená (*Hyla arborea*) sú druhmi európskeho významu a ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*) a skokan hnedý (*Rana temporaria*) sú druhmi národného významu. Z vtákov patrí chriaštel poľný (*Crex crex*) k druhom európskeho významu a jarabica poľná (*Perdix perdix*) k druhom národného významu. Celkovo bolo v dotknutom území zmapovaných 16 typov biotopov, z biotopov európskeho významu sa tu vyskytujú 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1), 6430 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (Lk5), 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz (Ra6) a prioritný biotop 91E0* Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (Ls1.3). Z biotopov národného významu tu boli zaznamenané Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí a vo fragmentoch aj Kr8 Vřbové kroviny stojatých vôd a Kr9 Vřbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek. Za najhodnotnejší biotop sledovaného územia možno považovať slatiny s vysokým obsahom báz s výskytom viacerých chránených a ohrozených druhov flóry. Navrhovaná činnosť priamo nezasahuje do plôch s výskytom vyššie uvedených biotopov a v rámci navrhovaných opatrení bola stanovená podmienka nezasahovania do genofondovej lokality a biokoridoru uvedených v rámci správy o hodnotení a aj v opatreniach uvedených v rámci štúdie prieskumu bioty. Stavebno-technické riešenie bolo upravované aj na základe výsledkov prieskumov flóry, fauny a biotopov realizovaných v marci až júni 2018 a v marci až auguste 2020 (Barančok, 2020). V rámci opatrení je navrhované aj dotvorenie pufrovacieho pásu vegetácie medzi hlavnou časťou biokoridoru Silava a vlastným zastavaným územím, ktorý bude tvoriť vegetácia totožná s prirodzeným druhovým zložením travinno-bylinných a krovínových biotopov územia, budú sa tu monitorovať a odstraňovať potenciálne sa šíriace druhy invázií rastlín a priamo v okolí toku Silava je návrh na zväčšenie plochy biotopov lužného lesa (Ls1.3) a vřbových krovínových biotopov (Kr8 a Kr9). Vytvorením vlastnému riešeniu nárazníkovej zóny prirodzených biotopov v severnej a severovýchodnej časti pozemku bezprostredne v blízkosti vlastnej stavby nemocnice sa bude podrobne venovať časť krajinej a parkovej architektúry v dokumentácií predkladaných na následné povoľovacie konania. V rámci projektu je navrhované zadržiavanie dažďovej vody v území formu dažďových záhrad, vsakov a časť dažďovej vodu bude slúžiť na závlahu zelene, aby sa minimalizovalo využívanie podzemných vôd. V širšom okolí sledovaného územia je viacero genofondových lokalít a prvkov ÚSES s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny – nie je však predpoklad, že by boli dotknuté navrhovanou činnosťou. Východný mestský okruh, ktorý tieto územia zasahuje, nie je predmetom skúmania v rámci tejto navrhovanej činnosti.

Návrh východného mestského okruhu je samostatným projektom a nie je súčasťou návrhu nemocnice. Samostatná hluková štúdia sa zaoberala stanovením hlukovej záťaže z prevádzky na heliporte. Využívanie heliportu na budove nemocnice, bude v závislosti od potreby akútneho prevozu pacientov do/z nemocnice. Hluková štúdia v záveroch uvádza plošnú hlučnosť, ktorú je možné predpokladať pri prevádzke na heliporte navrhnutom na budove nemocnice. Heliport bude využívaný výlučne vrtuľníkovou záchrannou zdravotnou službou, ktorá je súčasťou Integrovaného záchranného systému Slovenskej republiky. Heliport bude slúžiť len pre urgentný odvoz a dovoz pacientov z a do nemocnice. V rámci navrhovanej činnosti boli zohľadnené aj vplyvy na okolie vrátane svetelného smogu. Dispozičné riešenie objektu je navrhované tak, aby 24 hodinové prevádzky boli umiestnené v nižších podlažiach. Vo vyšších podlažiach sú umiestnené kancelárske priestory (denná práca) a lôžkové časti, kde budú kvôli intímite prostredia zatemňovacie závesy. Zároveň átiovým riešením objektu je veľká časť fasády orientovaná dovnútra objektu. V rámci exteriérov nie je navrhované osvetlenie nad rámec verejného alebo areálového osvetlenia verejných plôch (teda nie je navrhované fasádne alebo iné dizajnové osvetlenie). Doprava bola podrobne analyzovaná v rámci Dopravno-kapacitného posúdenia, ktoré je samostatnou prílohou správy o hodnotení (príloha č. 2 správy o hodnotení). Spomínaná križovatka pri Národnom cintoríne (Jesenského – Bernolákova - J. Kráľa) bola vyhodnotená ako problémová a jej návrh bude súčasťou ďalšieho stupňa projektovej dokumentácie ako vyvolaná investícia. V rámci navrhovanej lokality je ako pozitívum brané potencionálne napojenie na navrhovaný východný mestský okruh (VMO). Aj z tohto dôvodu je navrhovaná poloha priamo pri VMO lepšia, ako zachovanie nemocnice v Martine v širšom centre mesta. V rámci výberu lokality boli preskúmané hlavne možnosti umiestnenia navrhovanej činnosti prednostne do lokalít, ktoré by navrhovaná činnosť zlepšila (tzv. „brownfield“) alebo adaptáciou do už existujúceho objektu. Vzhľadom k charakteru objektu s vysokým dôrazom na technologickú, dispozično-prevádzkovú a hygienickú úroveň (nemocnica) nie je možné adaptovať funkciu do žiadneho existujúceho objektu na Slovensku. V meste Martin, ani v regióne nie je „brownfield“, v ktorom by boli vhodné podmienky na vybudovanie nemocnice vrátane nemocničného areálu. Vzhľadom k náročnosti navrhovanej činnosti na plochu, majetko-právne vysporiadanie, infraštruktúru (cestné napojenie pre IAD, MHD, cyklodopravu a pešiu dopravu, napojenie na vodohospodárske siete, energetické siete, dátové siete a pod.) a blízkosť súvisiaceho vzdelávacieho zariadenia (lekárskej fakulty) bola lokalita zvolená ako najvhodnejšia pre danú činnosť. Prírodné prostredie je významným pozitívnym faktorom pre danú činnosť (liečenie a zotavenie pacientov) a bude v maximálnej miere zachované a podporené, či už formou odstránenia invazívnej zelene alebo podporou lokality blízkej fauny a flóry. MŽP SR vzhľadom na uvedené a vzhľadom na predmet konania považuje predložené údaje za postačujúce, pričom túto skutočnosť možno potvrdiť aj vyhodnotením predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti v rámci tohto záverečného stanoviska. Relevantné požiadavky a opatrenia vyplývajúce z jednotlivých štúdií v plnej miere akceptovalo a premietlo ich do kapitoly VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Združenie domových samospráv, elektronické podanie zo dňa 18. 12. 2020 - zaslalo nasledovné pripomienky a požiadavky:

- a) Žiada podrobne rozpracovať a vyhodnotiť v textovej aj grafickej časti dopravné napojenie, ako aj celkovú organizáciu dopravy v území súvisiacom s navrhovanou činnosťou v súlade s príslušnými normami STN a Technickými podmienkami TP 09/2008, TP 10/2008. Žiada vyhodnotiť dopravno-kapacitné posúdenie v súlade s príslušnými normami STN a metodikami (STN 73 6102, STN 73 6101, Technické podmienky TP 10/2010, Metodika dopravno-kapacitného posudzovania vplyvov

- veľkých investičných projektov) pre existujúce križovatky ovplyvnené zvýšenou dopravou navrhovanej stavby a zohľadniť širšie vzťahy vychádzajúce z vývoja dopravnej situácie v dotknutom území, z jej súčasného stavu a aj z koncepčných materiálov mesta zaoberajúcich sa vývojom dopravy v budúcnosti (20 rokov od uvedenia stavby do prevádzky). Žiada tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku dynamickej dopravy.
- b) Žiada overiť výpočet potrebného počtu parkovacích miest v súlade s aktuálnym znením príslušnej normy STN 73 6110. Žiada tak preukázať, že nie je potreba realizovať vynútené investície a zároveň, že nedochádza k nadmernému zaťaženiu územia v dôsledku statickej dopravy.
 - c) Žiada overiť obsluhu územia verejnou hromadnou dopravou tak, aby príslušná zastávka hromadnej dopravy bola maximálne v 5-minútovej pešej dostupnosti a preukázať tak znižovanie zaťaženia územia dopravou vytvorením predpokladov na využívanie hromadnej dopravy.
 - d) Vyhodnotiť dostatočnosť opatrení v zmysle spracovaného dokumentu ochrany prírody podľa § 3 ods. 3 až ods. 5 zákona o OPK.
 - e) Žiada vyhodnotiť súlad výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti s ochranou zelene v súlade s normou STN 83 7010 Ochrana prírody, STN 83 7015 Práca s pôdou, STN 83 7016 Rastliny a ich výsadba a STN 83 7017 Trávniky a ich zakladanie tak, aby sa preukázala ochrana krajinných zložiek v zmysle zákona o OPK; preukázať ochranu existujúcej zelene, a to počas výstavby a aj prevádzky stavby.
 - f) Žiada dôsledne rešpektovať a postupovať podľa Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES; najmä vyhodnotiť vplyv na životné prostredie a jeho zložky podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode, ktorá je transponovaná do národnej legislatívy a jej slovenská transpozícia je právne záväzná (<http://www.minzp.sk/oblasti/voda/implementacia-smernic-eu/>). Za týmto účelom žiada vyhodnotiť primárne posúdenie vplyvov na vody príslušnými metodikami CIS pre aplikáciu Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES (http://ec.europa.eu/environment/water/waterframework/facts_figures/guidanceocs_en.htm) a tak preukázať, že v dôsledku realizácie zmeny navrhovanej činnosti nemôže byť zhoršená kvalita vôd a vodných útvarov; rovnako žiada preukázať, že realizáciou zámeru sa nenaruší prirodzená vodná bilancia ani prirodzené odtokové pomery v území.
 - g) Dokumentáciu pre primárne posúdenie vplyvov na vody podľa § 16 a zákona o vodách v ďalšej projekčnej fáze žiada spracovať metodikou (<http://www.jaspersnetwork.org/plugins/servlet/documentRepository/downloadDocument?documentId=441>).
 - h) Žiada definovať najbližšiu existujúcu obytnú, resp. inú zástavbu s dlhodobým pobytom osôb v okolí navrhovanej činnosti, vo väzbe na hlukové, rozptylové vplyvy, dendrologický posudok a svetlotechnický posudok a vyhodnotiť vplyv jednotlivých emisií a imisií na tieto oblasti s dlhodobým pobytom osôb a preukázať, že nebudú vystavené nadmernému zaťaženiu.
 - i) Osobitne žiada vyhodnotiť a analyzovať čistotu ovzdušia a vplyv navrhovanej činnosti; v tejto súvislosti osobitne analyzovať vplyv pevných častíc PM₁₀, PM_{2,5}. Vplyv PM₁₀ častíc na ľudské zdravie je pritom už dlhodobo považované za jedno z najpodstatnejších kritérií a parametrov emisných štúdií s vplyvom napríklad na alergické ochorenia, ktoré majú v súčasnosti stúpajúcu tendenciu. Okrem vyššej

úmrtnosti zlá kvalita ovzdušia spôsobuje aj pokles našej schopnosti sústrediť sa, pracovať či častejšie absencie v práci a škole. Zvýšeným koncentráciám drobných prachových častíc PM_{2,5} je na Slovensku vystavená pätina obyvateľov, čo je omnoho viac ako 13 % priemer v Európe. Problém máme aj s prízemným ozónom. Výsledkom je minimálne 3 800 predčasných úmrtí, strata produktivity a hrubého domáceho produktu. Zmena navrhovanej činnosti sa musí zaoberať zlepšením podmienok kvality ovzdušia.

- j) Žiada overiť statiku stavby nezávislým oponentským posudkom a preukázať, že statika nie je v dôsledku podhodnotenia nebezpečná, resp. v dôsledku nadmerného naddimenzovania príliš nezaťažuje územie a zložky životného prostredia.
- k) Žiada variantné riešenie okrem nulového variantu ešte aspoň v dvoch alternatívnych variantoch, tak aby sa naplnil účel zákona podľa § 2 písmena c zákona o posudzovaní vplyvov „objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu o navrhovanej činnosti vrátane ich variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom“.
- l) Žiada vyhodnotiť navrhovanej činnosti vo vzťahu s geológiou a hydrogeológiou v dotknutom území. Požaduje spracovať aktuálny geologický a hydrogeologický prieskum a spracovaním analýzy reálnych vplyvov a uvedené zistenia použiť ako podklad pre spracovanie analýzy vplyvov navrhovaného posudzovaného zámeru v oblasti geológie a hydrogeológie.
- m) Žiada doložiť hydraulický výpočet prietokových množstiev odlučovačov ropných látok, dažďovej a odpadovej kanalizácie a ostatných vodných stavieb a tak preukázať, že nedôjde k preťaženiu kanalizačnej siete a teda k zvýšeniu rizika záplav ako aj to, že kanalizácia bude účinná a spĺňať parametre podľa zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.
- n) Žiada skontrolovať hydraulický výpočet prietokových množstiev vodných stavieb majúci charakter dynamického výpočtu konštrukcie vodných stavieb, ktorý má vplyv napr. na určenie správneho profilu vodných stavieb (nielen veľkosť, ale aj tvar napríklad potrubí), pričom vypočítava priebeh prietoku vôd vo vodných stavbách počas relevantného času.
- o) Žiada výpočet energetickej efektivity v zmysle vyhlášok č. 35/2020 Z. z., 324/2016 Z. z. a 364/2012 Z. z., ktorými sa vykonávajú zákony o energetickej hospodárnosti a certifikácii budov č. 318/2019 Z. z., 300/2012 Z. z. a 555/2005 Z. z. Súčasťou DSP majú byť aj výpočty ako súčasť projektového energetického hodnotenia podľa § 45 ods. 2 písm. c Stavebného zákona.
- p) Žiada overiť návrh činnosti s územným plánom za predpokladu maximálnych intenzít predpokladaných činností aj v okolitom území. V tomto duchu následne preveriť aj všetky predchádzajúce body vyjadrenia. Pri posudzovaní hodnotení súladu s územným plánom je dôležité zohľadňovať nielen stanovené regulatívy, ktoré sa týkajú technických riešení, ale rovnako aj ďalšie atribúty sociálnej a občianskej vybavenosti a charakteru územia a navrhovaného zámeru a to z hľadiska kumulácie a súbežného pôsobenia. Žiada tak preukázať, že nedôjde k nadmernému zaťaženiu územia v rozpore s územným plánom.
- q) Žiada preukázať spôsob plnenia povinností vyplývajúce zo zákona o odpadoch a uviesť navrhované opatrenia Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (<https://www.enviroportal.sk/podnikatel/odpad/povinnosti-podnikatela>). Žiada zapracovať záväzné opatrenia Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (<http://www.minzp.sk/files/sekcia-enviromentalnehohodnoteniariadenia/>

[odpadyobaly/registreazoznamy/pohsr2012020_vestnik.pdf](#)) do zámeru a v ňom navrhovaných opatrení a preukázať tak plnenie záväzných zákonných povinností na úseku odpadového hospodárstva

- r) Žiada preukázať dôsledne ochranu poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Žiada overiť bonitu zaberaných poľnohospodárskych pôd a predložiť odôvodnenie nevyhnutnosti takéhoto záberu. Žiada overiť, že predložené oznámenie o zmene navrhovanej činnosti nie je situované na ornej pôde najvyššej kvality príslušného katastrálneho územia.
 - s) Žiada preukázať na úrovni obce/mesta, okresu, regiónu a štátu, že nie je možné projekt zrealizovať bez ďalšieho záberu prírodných plôch napríklad revitalizáciou a obnovou nevyužívaných priemyselných areálov, brownfieldov a podobne.
2. Žiada, aby navrhovateľ obnovil prirodzenú biodiverzitu dotknutého územia, čo najviac obnovil prirodzené funkcie narušeného ekosystému, čo najviac ochránil životné prostredie a kompenzoval tak ekologickú ujmu v dôsledku navrhovaného zámeru nasledovnými opatreniami:
- i. Žiada navrhnúť opatrenia zlepšujúce kvalitu ovzdušia a znižujúce koncentráciu pevných častíc PM₁₀, PM_{2,5} ako aj koncentráciu benzénu, NO² a CO; v tomto smere počas prevádzky vykonávať efektívne monitorovanie.
 - ii. Žiada používať v maximálnej možnej miere materiály zo zhodnocovaných odpadov; žiada uviesť aké recykláty a ako sa v rámci zmeny navrhovanej činnosti použijú.
 - iii. Žiada, aby parkovacie miesta boli riešené formou podzemných garáží pod objektami stavieb a povrch územia upravený ako lokálny parčík, maximálne pripúšťame využitie striech parkovacích domov ako zatravnených ihrísk, či outdoorových cvičísk. V prípade nevyhnutnosti povrchovým státi ako aj na ploché strechy a iné spevnené vodorovné plochy požadujeme použitie drenážnej dlažby, ktoré zabezpečia minimálne 80 % podiel priesakovej plochy preukázateľne zadržania minimálne 8 l vody/m² po dobu prvých 15 min. dažďa a znížia tepelné napätie v danom území (www.samospravdomov.org/files/retencna-dlazba.pdf).
 - iv. Žiada na všetkých parkovacích plochách na teréne realizovať výsadbu vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státi.
 - v. Projektant projektovú dokumentáciu pre územné a stavebné povolenie spracuje tak, aby spĺňala metodiku Európskej komisie príručka na podporu výberu, projektovania a realizovania retenčných opatrení pre prírodné vody v Európe (<http://nwrn.eu/guide-sk/files/assets/basic-html/index.html#2>). Nakladanie s vodami, zabezpečenie správneho vodného režimu ako aj vysporiadanie a s klimatickými zmenami je komplexná a systematická činnosť; v zmysle § 3 ods. 4 až 5 zákona o OPK sú právnické osoby povinné zapracovávať opatrenia v oblasti životného prostredia už do projektovej dokumentácie. Spôsob ako sa daná problematika vyrieši je na rozhodnuté navrhovateľa, musí však spĺňať isté kvalitatívne aj technické parametre, viac k tejto téme, napr.: http://www.uzemneplany.sk/zakon/nakladaniesvodamizpovrchovehoodtok_uzmestach. Vo všeobecnosti požadujeme realizáciu tzv. dažďových záhrad.
 - vi. Požaduje, aby sa navrhovaná činnosť prispôbila okolitej vegetácii a environmentálnej diverzite; a to najmä vhodnými vegetačnými úpravami nezastavaných plôch, správnym nakladaním s vodami na základe výpočtov podľa Vodného zákona, realizáciou zelenej infraštruktúry podľa § 48 zákona o OPK. Táto zelená infraštruktúra by mala mať formu lokálneho parčíka, ktorý bude vhodne začlenený do okolitého územia a podľa prevádzkových možnosti voľne prístupný zo

všetkých smerov; okrem environmentálnych funkcií bude plniť aj účel pre oddych zamestnancov a návštevníkov areálu; súčasťou parčíka je aj líniová obvodová izolačná zeleň. Z hľadiska stavebného zákona sa jedná o stavebný objekt sadových a parkových úprav, ktorý vhodne začleňuje zámer do biodiverzity okolitého územia. Sadové a parkové úpravy realizovať minimálne v rozsahu podľa príručky Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (<https://www.mindop.sk/ministerstvo1/vystavba5/uzemneplanovanie/metodickeumerneniaoznameniastanoviskapokyny/standardyminimalnejvybavenostiobcipdf-1-95-mb>) a podľa tejto metodiky spracovať dokumentáciu pre územné aj stavebné konanie.

- vii. Na horizontálne plochy (najmä strechy) žiada aplikáciu zelených strešných krytín, ktoré plnia funkciu extenzívnej vegetačnej strechy.
- viii. Na vertikálne plochy (napr. steny) žiada aplikáciu zelených stien (napr. brečtany vhodné na takúto aplikáciu) za účelom lepšieho zasadenia stavby do biodiverzity prostredia.
- ix. Na povrchy cestných komunikácií požaduje použitie vodopriepustných asfaltov a betónov s prímiesou recyklovaných plastov.
- x. Žiada vyriešiť a zabezpečiť separovaný zber odpadu; v dostatočnom množstve zabezpečiť umiestnenie zberných nádob osobitne pre zber: komunálneho zmesového odpadu označeného čiernou farbou, kovov označeného červenou farbou, papiera označeného modrou farbou, skla označeného zelenou farbou, plastov označeného žltou farbou a bio-odpadu označeného hnedou farbou. Preukázať prijatie opatrení garantujúcich zlepšenie reálnej recyklácie smerujúcej k „zero waste“ konceptu, Tieto opatrenia žiada špecifikovať a počas prevádzky monitorovať a zlepšovať.
- xi. Žiada vypracovať projekt dekonštrukcie projektu po jeho dožití a preukázať možnosť zhodnotenie a recyklácie jeho jednotlivých súčastí.
- xii. Žiada, aby navrhovateľ vysadil v meste Martin 70 ks vzrastlých drevín a to na verejných priestranstvách v obývaných častiach mesta po dohode s orgánom ochrany prírody v zmysle Dokumentu starostlivosti o dreviny.
- xiii. Žiada, aby súčasťou stavby a architektonického stvárnenie verejných priestorov v podobe fasády, exteriérov a spoločných interiérových prvkov bolo aj nehnuteľné umelecké dielo neoddeliteľné od samotnej stavby (socha, plastika, reliéf, fontána a pod.). Týmto sa dosiahne budovanie sociálneho, kultúrneho a ekonomického kapitálu nielen pre danú lokalitu a mesto, ale hlavne zhodnotenie investície ekonomicky aj marketingovo.
- xiv. Žiada vyhodnotiť umiestnenie navrhovanej činnosti z hľadiska tepelnej mapy spracovanej satelitným snímkovaním (infračervené snímkovanie voľne k dispozícii zo satelitu LANDSAT-8: (https://www.usgs.gov/centers/eros/science/usgs-eros-archivelandsatarchiveslandsat8olioperationallandimagerand?qtscience_center_objects=0#qtsciencecenterobjects) a porovnať s mapou vodných útvarov (<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/wise-wfd-spatial-1>) mapami sucha (<http://www.shmu.sk/sk/?page=2166>) ako aj s mapami zrážok a teploty vzduchu (http://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=klimat_mesacnemapy) a na základe ich vyhodnotenia navrhnúť vhodné adaptačné a mitigačné opatrenia podľa strategického dokumentu Slovenskej republiky "Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy" schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 148/2014 do nasledujúcich stupňov projektovej dokumentácie projektu

- xv. Žiada vytvoriť podmienky pre kompostovanie rozložiteľného odpadu a vybudovať domácu kompostáreň slúžiacu pre potreby využitia rozložiteľného odpadu vznikajúceho pri prevádzke.

Vyjadrenie MŽP SR k bodom (a až e):

Navrhovanou činnosťou je výstavba nemocnice s príslušnou technickou vybavenosťou s potrebným počtom parkovacích miest. V podrobnosti primeranej súčasnej etape prípravy je riešenie v zmysle STN 73 6102, STN 736110 a TP 04/2004 i jej dodatku č. 1/20015 opísané v príslušných kapitolách zámeru. Dopravné riešenie je v zámere opísané v kapitole II.8.2.2 Dopravné riešenie. V správe o hodnotení je opis spodrobnený v kapitole B.I.5 a v rámci grafických príloh vychádza z podrobnosti prislúchajúcej dokumentácii pre územné konanie o umiestnení stavby. V ďalšom povoľovacom procese, sa k riešeniu bude vyjadrovať Krajské riaditeľstvo policajného zboru v Bratislave – Krajský dopravný inšpektorát. Jeho stanovisko bude nevyhnutným predpokladom pre vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby. Dopravno-kapacitné posúdenie je samostatnou prílohou správy o hodnotení. V kapitole II.8.2.2 zámeru je posúdenie statickej dopravy podľa STN 6110/Z2. V správe o hodnotení je výpočet statickej dopravy uvedený v kapitole B.I.5. V rámci dokumentácií predkladaných na následné povoľovacie konania bude pred vstupom do objektu navrhovaná zastávka MHD, dimenzovaná pre 2 vozidlá MHD, vrátane otočiska pre autobusy. Zastávka bude slúžiť ako koncová stanica, teda bude slúžiť na nástup aj výstup. Podľa § 3 ods. 3 zákona o OPK vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnuť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu. Podľa § 3 ods. 4 zákona o OPK podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia. Podľa § 3 ods. 5 zákona o OPK podnikatelia a právnické osoby sú povinní opatrenia podľa odsekov 3 a 4 zahrnúť už do návrhov projektov, programov, plánov a ostatnej dokumentácie vypracúvanej podľa osobitných predpisov. Ustanovenia § 3 ods. 3 až 5 zákona o OPK hovoria o povinnostiach podnikateľov a právnických osôb vytvárať a udržiavať územný systém ekologickej stability už pri spracovávaní dokumentácie potrebnej pre realizáciu zámerov ich činnosti. V rámci zámeru sú vplyvy na jednotlivé prvky územného systému ekologickej stability a prírodné prostredie vyhodnotené v príslušných kapitolách. V rámci opisu objektu je načrtnuté riešenie sadových úprav. V rámci správy o hodnotení bol realizovaný prieskum flóry, fauny a biotopov a navrhnuté boli taktiež opatrenia. V následných dokumentáciách predkladaných na povoľovacie konania predmetu zmeny navrhovanej činnosti budú spracovávané dokumentácie podľa príslušných požiadaviek zákona o ochrane prírody a krajiny a usmernenia príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny. Realizáciou navrhovanej činnosti bude zasiahnuté do porastov drevín. Na dotknutej lokalite bude potrebný ich výrub. Dendrologický posudok je prílohou č. 6 správy o hodnotení. Ostatná zeleň bude stavebnou činnosťou, kladenými prípojkami inžinierskych sietí, realizáciou spevnených plôch a novonavrhovaným dopravným systémom rešpektovaná. Pri návrhoch a tiež pri následnej realizácii musia byť rešpektované príslušné technické normy. Základná informácia o riešení sadových a parkových úprav je v uvedenej kapitole IV.3.2.2. V správe o hodnotení je opísaný prvotný návrh sadových úprav - kapitola C.III.3.2 a C.III.8. V následných dokumentáciách, predkladaných na povoľovacie konania bude tento ideový návrh spodrobňovaný. MŽP SR vzhľadom na uvedené a vzhľadom na predmet konania považuje predložené údaje za postačujúce, pričom túto skutočnosť možno potvrdiť aj vyhodnotením predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti v rámci tohto

záverečného stanoviska.

Vyjadrenie MŽP SR k bodom (f, g, h):

V ďalších stupňoch prípravy bude predložená na povoloňacie konanie dokumentácia, ktorá bude rešpektovať požiadavky Rámcovej smernice o vode a bude predložená na posúdenie vplyvov na vody v zmysle §16 a) vodného zákona. Všetky požadované posúdenia sú spracované v hydrogeologickom posúdení a sú navrhnuté opatrenia na zmiernenie a elimináciu vplyvov. Súčasťou správy o hodnotení sú tiež štúdie, v ktorých je vždy s ohľadom na okruh hodnotenia definovaná aj existujúca obytná a iná zástavba s dlhodobým pobytom osôb v okolí navrhovanej činnosti.

Vyjadrenie MŽP SR k bodom (i, j, k):

Súčasťou správy o hodnotení je taktiež rozptylová štúdia – príloha č. 4. správy o hodnotení. Je záujmom navrhovateľa realizovať nosné konštrukcie v súlade s pravidlami efektivity a hospodárnosti, tak z dôvodu finančnej úspory ako aj z dôvodu ochrany zložiek životného prostredia. Opis statických konštrukcií objektov je primeraný podrobnosti prislúchajúcej rozpracovanej dokumentácii pre územné rozhodnutie v texte správy o hodnotení v kapitole A.II.9.2.2 V projektových dokumentáciách, ktoré budú predkladané na následné povoloňacie konania, bude návrh nosných konštrukcií spracovaný za účasti autorizovaného statika. Rozbor zaťaženi, návrh prierezoŖ nosných prvkov a návrh základových konštrukcií bude predmetom dokumentácie vyššieho stupňa, v tomto prípade dokumentácie pre stavebné povolenie. V dokumentácii pre stavebné povolenie v časti statika bude kladený dôraz na zachovanie stability stavby v zmysle platnej legislatívy, aby bola garantovaná bezpečnosť návštevníkom a zamestnancom a zároveň bude dôraz kladený na to, aby konštrukcie neboli zbytočne predimenzované, aby nedochádzalo k plytvaniu prírodnými zdrojmi. Autorom tejto časti dokumentácie bude v zmysle platnej legislatívy osoba autorizovaná v odbore statika stavieb. Zámer bol predkladaný v dvoch variantoch odlišujúcich sa spôsobom zabezpečenia tepla. Navrhované varianty sú porovnávané s nulovým variantom. Urbanistická a architektonická koncepcia komplexu pozemných stavieb je v obidvoch navrhovaných variantoch rovnaká. V príslušných častiach zámeru, kde je možné definovať rozdiely vo variantoch sú opísané taktiež predpokladané vplyvy, resp. návrh opatrení. Podrobnejšie zhodnotenie a porovnanie variantov je aj predmetom správy o hodnotení v kapitole C.V. MŽP SR vzhľadom na uvedené a vzhľadom na predmet konania považuje predložené údaje za postačujúce, pričom túto skutočnosť možno potvrdiť aj vyhodnotením predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti v rámci tohto záverečného stanoviska.

Vyjadrenie MŽP SR k bodom (l až s):

V rámci prípravy navrhovanej činnosti boli realizované prieskumné práce na úlohe: Cigánik J., a kol., 2019: „Hydrogeologický a inžinierskogeologický prieskum pre Nemocnicu budúcnosti, Malá hora, Martin“, podrobný prieskum (GEART, s. r. o., Žilina, 09/2020). Hydrogeologické posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti je tiež súčasťou správy o hodnotení (konkrétne príloha č. 7 správy o hodnotení). Návrh kapacít je v podrobnosti prislúchajúcej stupňu prípravy navrhovanej činnosti. V ďalšom stupni projektovej dokumentácie bude výpočet kapacít spodrobnený a opätovne preverený a prípadne upravený so zreteľom na funkčnú efektivitu a finančnú a ekologickú hospodárnosť. Dokumentácie, ktoré budú predkladané na následné povoloňacie konania, budú spracované autorizovanými osobami a v zmysle platných STN a technických predpisov. V rámci povoloňacieho procesu vodných stavieb budú v podrobnosti prislúchajúcej jednotlivým stupňom povoloňovania predkladané dokumentácie príslušnému

špecializovanému povoľujúcemu orgánu. Pri realizácii objektov vodných stavieb budú rešpektované požiadavky a podmienky povolenia. Energetická hospodárnosť budov je podľa § 4 ods. 3 zákona č. 300/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov súčasťou projektovej dokumentácie na stavebné povolenie a v rámci navrhovanej činnosti bude vypracovaná podľa legislatívy platnej v rámci vypracovania dokumentácie pre stavebné povolenie. Predmetom povinného hodnotenia je navrhovaná činnosť, ktorú pripravuje navrhovateľ v rámci limitov stanovených územným plánom. Posúdenie súladu činnosti s územno-plánovacou dokumentáciou je uvedené v kapitole IV.2 predmetného zámeru. Súlad s ÚPN je v správe o hodnotení vyhodnotený tiež v kapitole C.II.19. Problematika odpadového hospodárstva je opísaná v zámere v kapitolách IV.2.1. Údaje o výstupoch počas výstavby a IV.2.2 Údaje o výstupoch počas prevádzky. V správe o hodnotení je problematika odpadového hospodárstva opísaná v kapitole B.II.3. Dokumentácie, ktoré budú predkladané na následné povoľovacie konania budú rešpektovať podmienky zákona o odpadoch. Bude sa k nim vyjadrovať príslušný orgán štátnej správy v oblasti odpadov. V zmysle územno-plánovacej dokumentácie v časti Zhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy sa konštatuje, že v riešených zmenách a doplnkoch ÚPN-Z Veľká hora ZaD č. 2, nedôjde k novým záberom poľnohospodárskej pôdy, ide len o zmenu funkčného využitia už povolených záberov poľnohospodárskej pôdy. Riešené územie ÚPN-Z Veľká hora ZaD č. 2 vychádza z ÚPN – SÚ Martin ako nadradenej dokumentácie v znení ZaD č. 1 – 7. Pre ÚPN – SÚ Martin z roku 1998, podľa rozhodnutia Okresného úradu Martin, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. OPPLH-C-99/01052-Š zo dňa 18. 09. 1999, podľa § 7 ods. 3 zákona č. 307/1992 Zb. Slovenskej národnej rady o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, bol udelený súhlas k použitiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely pre lokality č. 48a, 48b, 48c, 48d, 48e, 49a, 49b, 50, ktoré sa dotýkajú riešeného územia ÚPN-Z Veľká hora ZaD č. 2. Vzhľadom k charakteru objektu s vysokým dôrazom na technologickú, dispozično-prevádzkovú a hygienickú úroveň (nemocnica) nie je možné adaptovať funkciu do žiadneho existujúceho objektu na Slovensku. V meste Martin, ani v regióne nie je „brownfield“, v ktorom by boli vhodné podmienky na vybudovanie nemocnice vrátane nemocničného areálu. MŽP SR vzhľadom na uvedené a vzhľadom na predmet konania považuje predložené údaje za postačujúce, pričom túto skutočnosť možno potvrdiť aj vyhodnotením predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti v rámci tohto záverečného stanoviska. MŽP SR taktiež uvádza, že súlad s územným plánom má v rámci konania len informatívny charakter a nemá kompetenciu záväzne ho vykladať.

Vyjadrenie MŽP SR k bodom (i. až ix.):

V rámci podkladových materiálov pre správu o hodnotení boli spracované expertízne posudky – štúdie, z ktorých vyplývajú konkrétne návrhy opatrení. V dokumentáciách predkladaných na následné povoľovacie konania budú pri návrhoch materiálov navrhované aj materiály zo zhodnocovaných odpadov. Objekt podzemných garáží je navrhovaný mimo vlastného objektu nemocnice, ktorého strecha bude využívaná na povrchové parkovanie minimálne a to v nevyhnutnom rozsahu vyplývajúcom z požiadaviek statickej dopravy. Spevnené povrchy, ako na konštrukciách, tak aj na teréne sú uvažované ako priepustné. Povrchové vody budú odvádzané do odlučovača ropných látok odkiaľ budú vedené do vsakov s cieľom udržania prirodzenej vlahy v území s ohľadom na mikroklimu riešenej lokality. Dažďové vody budú zadržované v lokalite, čiastočne využívané ako úžitková voda na zavlažovanie, čiastočne vsakované cez vsakovacie systémy a zdržiavané aj vo forme dažďových záhrad. Navrhovaná zeleň a jej vplyv na existujúcu

vegetáciu sú podrobne popísané v časti Sadové a parkové úpravy. Návrh rešpektuje pôvodnú vegetáciu. V rámci návrhu sa počíta s ponechaním plochy pre možné rozšírenie pôvodnej vegetácie a zamedzeniu šírenia invazívnej vegetácie. V rámci sadových úprav vo „vnútri objektu“ sa bude postupovať v zmysle príslušných nariadení, legislatívy, noriem a pod. Vo vonkajšom priestore, na lokalitách v dotyku s prírodnými prvkami budú preferované také úpravy, ktoré sú v súlade s prírodnými danosťami územia a s okolitými biotopmi, lokalitami výskytu významných druhov flóry a fauny a pod. Pri rekultivácii a revitalizácii narušeného územia sa budú využívať pôvodné druhy a bude sa vytvárať vegetácia prírodných lúk, krovín, brehových porastov a lesov. Na nich sa potom prirodzenou cestou obnoví aj pôvodná fauna. V štúdiu prieskumu flóry, fauny a biotopov je okrem iného aj návrh na zachovanie významných lokalít biodiverzity a krajinnej diverzity a návrhy na celkovú revitalizáciu okolia navrhovanej činnosti, s dôrazom na revitalizáciu a „dotvorenie“ siete biotopov v lokalitách genofondovej lokality Malá hora – Silava a biokoridora Silava. V dokumentáciách predkladaných na následné povoľovacie konania sa predpokladá pokryv horizontálnych konštrukcií zelenými strechami a vegetačnými plochami v maximálnej možnej miere. Návrh charakteru povrchov cestných komunikácií (použitie vodopriepustných asfaltov a betónov s prímiesou recyklovaných plastov) bude predmetom riešenia ďalších stupňov projektovej dokumentácie predkladaných na následné povoľovacie konania. MŽP SR vzhľadom na uvedené a vzhľadom na predmet konania považuje predložené údaje za postačujúce, pričom túto skutočnosť možno potvrdiť aj vyhodnotením predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti v rámci tohto záverečného stanoviska.

Vyjadrenie MŽP SR k bodom (x. až xv.)

V zmysle zákona o odpadoch bude pri výstavbe aj prevádzke navrhovanej činnosti preferovaný separovaný zber odpadov. Farebné označovanie zberných nádob bude predmetom spodrobnejšieho riešenia, v následných etapách povoľovacích konaní. Navrhovateľ v doplňujúcich informáciách uviedol, že nakladanie s odpadmi bude riešiť zrejme na zmluvnom základe s oprávnenými subjektmi. Odpady vhodné na kompostovanie budú v plnej miere zhodnocované. V rámci doplňujúcich informácií sa navrhovateľ taktiež vyjadril, že v prípade záujmu mesta Martin, bude reagovať ústretovo v rámci výsadby vzrastlých drevín v meste Martin. Životnosť stavby určuje projekt. Stavba je navrhovaná s ohľadom na životné prostredie variabilne tak, aby bola možná jej flexibilná prestavba, rekonštrukcia v čase, prípadne aj zmena funkčného využitia ak súčasne navrhované funkčné využitie – nemocnica – nebude ďalej v predmetnej lokalite potrebné. Variabilita je možná samotným konštrukčným riešením – skeletom, ktorý umožňuje rýchlu prestavbu nenosných častí a dispozícií objektu. V prípade vynútenej dekonštrukcie sa však navrhovateľ musí riadiť § 88 stavebného zákona (odstraňovanie stavieb) a druhotným zhodnotením jej konštrukcií v maximálnej možnej miere. Ako už bolo vyššie spomenuté navrhovaná činnosť je v súlade s územným plánom. Preukázanie súladu je taktiež súčasťou predloženej správy o hodnotení. V štúdiu prieskumu flóry, fauny a biotopov je návrh na zachovanie významných lokalít biodiverzity a krajinnej diverzity a návrhy na celkovú revitalizáciu okolia navrhovanej činnosti – revitalizáciu a „dotvorenie“ siete biotopov v lokalitách genofondovej lokality Malá hora – Silava a biokoridora Silava. Je to síce na plochách mimo navrhovanej činnosti, ale celkovo by sa tak zlepšil stav krajiny a prírodných prvkov územia. V podrobnosti prislúchajúcej stupňu prípravy a v miere riešenia sú navrhnuté reálne prvky smerujúce k zníženiu dopadov zmeny klímy v lokálnom meradle. Podrobnejšie riešenie a špecifikácia prvkov drobnej architektúry bude riešená v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie. MŽP SR vzhľadom na uvedené a vzhľadom na predmet konania považuje predložené údaje za postačujúce, pričom túto skutočnosť možno potvrdiť aj vyhodnotením predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti v rámci tohto

záverečného stanoviska. MŽP SR taktiež uvádza, že súlad s územným plánom má v rámci konania len informatívny charakter a nemá kompetenciu záväzne ho vykladať.

Ing. Regina Kollmannová, list zo dňa 29. 04. 2021 (doručené po termíne dňa 03. 05. 2021) - vo svojom stanovisku, resp. žiadosti uvádza, aby bol zámer realizovať nemocnicu prehodnotený vzhľadom na nepripravenosť týkajúcu sa dopravného napojenia nemocnice, vplyv na už teraz neúnosnú dopravnú situáciu v meste Martin a devastačný zásah do ekologickej stability a hodnoty zasiahnutého územia.

Vyjadrenie MŽP SR: Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského v Bratislave v roku 2016 začala s prípravou stavby „Nemocnica budúcnosti Martin“ architektonickou súťažou návrhov, ktorej cieľom bolo navrhnuť a následne projekčne pripraviť a zrealizovať nemocnicu, ktorá by mal vychádzať z najnovších poznatkov o štruktúre a o procesoch fungovania nemocničných systémov z hľadiska logistiky, interaktivity, hygieny, bezpečnosti a energetickej efektívnosti tak, aby bola zabezpečená komplexná nadštandardná - excelentná zdravotná starostlivosť pacienta, klinický biomedicínsky výskum a vývoj a vzdelávanie v lekárskejších a nelekárskych odboroch. Nemocnica je už v súčasnosti projektovaná tak, aby spĺňala požiadavky na špičkovej úrovni v oblasti materiálového spracovania a spĺňala atribúty zelenej budovy vrátane uprednostnenia ekologických stavebných postupov, princípov recyklácie, opätovného používania materiálov či znižovania množstva odpadu. Nemocnica bude situovaná východne od centra mesta Martin na území Veľká hora, vo väzbe na areál Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského, ktorý sa nachádza na vyvýšenej terase nad mestom nazývanej aj „Martinská akropola“. Podľa platného územného plánu má táto časť urbanistického okrsku 02 a plochy pre výstavbu nemocnice funkciu nadregionálnej občianskej vybavenosti viažucej sa k existujúcim ustanovizniám a funkciám na Martinskej akropole. V súčasnosti je využitie posudzovaného územia zadefinované v platnom Územnom pláne mesta Martin, schválenom uznesením Mestského zastupiteľstva mesta Martin č. 105 zo dňa 23. 09. 1999. Všeobecne záväzné nariadenie mesta Martin číslo 38 o záväzných častiach Územného plánu sídelného útvaru Martin v znení zmien a doplnkov č. 1 - 7 schválené uznesením Mestského zastupiteľstva v Martine č. 48/16 písm. b) zo dňa 22. 04. 2016 a Územného plánu zóny Martin - Veľká Hora, Zmeny a doplnky č. 2, ktorý bol schválený uznesením MsZ č. 147/2020 zo dňa 27. 08. 2020. Dodatok č. 2 k Všeobecne záväznému nariadeniu č. 28 o záväzných častiach Územného plánu zóny IBV Martin - Veľká Hora nadobudol účinnosť dňa 19. 09. 2020. Jedná sa o územie slúžiace pre umiestnenie objektov vyššej občianskej vybavenosti. Regulácia územia 02 OV 06 definuje využiteľnosť územia funkčnou a priestorovou reguláciou ÚPN-Z Veľká Hora v zmysle zmien a doplnkov č. 02 nasledovne: zariadenia občianskej vybavenosti sú umiestňované najmä ako individuálne solitérne stavby v zmysle maximálnej zastavanej a spevnenej plochy do 75 %. Zvyšné územie využiť na dotvorenie prírodného charakteru územia. Uvažované objekty nemocnice, svojím funkčným využitím i hmotovou koncepciou sledujú reguláciu danú územným plánom. Možno konštatovať, že investičný zámer je v súlade s územným plánom mesta Martin v zmysle jeho zmien a doplnkov a rovnako spĺňa reguláciu danú územným plánom zóny - ÚPN-Z Veľká Hora v zmysle aktuálnych Zmien a doplnkov č. 2. Túto skutočnosť deklaruje vo svojom stanovisku Útvary hlavného architekta mesta Martin v liste č. ÚHAM/ 16/2021-Gáb/02 zo dňa 01. 02. 2021. MŽP SR taktiež uvádza, že súlad s územným plánom má v rámci konania len informatívny charakter a nemá kompetenciu záväzne ho vykladať. Pre posúdenie vplyvu dopravy počas výstavby, dopravno-kapacitné posúdenie napojenia na dopravnú infraštruktúru a tiež posúdenie vplyvov výstavby a prevádzky nemocnice na životné prostredie bolo vypracované viacero odborných štúdií a to najmä: Štúdia - Dopravno-kapacitné posúdenie napojenia „Nemocnice budúcnosti

Martin“ (príloha č. 2 správy o hodnotení) na existujúcu dopravnú sieť, ktorej účelom bolo overenie možnosti napojenia na existujúcu dopravnú sieť v 1. fáze dopravného napojenia zo západnej strany cez existujúce komunikácie a tiež s možnosťami napojenia na pripravovanú investíciu mesta Martin – VMO. Zo záverov dopravno-kapacitného prieskumu vyplýva, že je potrebné upraviť niektoré križovatky, ktoré pripájajú nemocnicu zo západného smeru a bude potrebná optimalizácia tvaru niektorých križovatiek, resp. radenie jazdných pruhov a tieto úpravy budú predmetom ďalšieho stupňa projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie. Dopravné riešenie počíta s územnou rezervou pre plánovanú výstavbu VMO – križovatka č. 6, ako ďalším možným napojením nemocnice na verejnú cestnú sieť (investícia je pripravovaná mestom Martin). Štúdia - Vplyv dopravy počas výstavby nemocnice, ktorej účelom bolo zhodnotenie staveniskovej dopravy počas výstavby navrhovanej investície nemocnice. Táto štúdia vychádzala tiež s dopravno-kapacitného posúdenia navrhovanej investície nemocnice. Rozptylová štúdia (príloha č. 4 správy o hodnotení), ktorej cieľom bolo posúdenie znečistenia ovzdušia blízkeho okolia objektu nemocnice. Odborný posudok urobil modeláciu, z ktorej vyplynulo, že najvyššie hodnoty koncentrácie znečisťujúcich látok na výpočtovej ploche pri najnepriaznivejších rozptylových a prevádzkových podmienkach budú pri dodržaní stanovených návrhov v projektovej dokumentácii nižšie ako sú legislatívou stanovené limitné hodnoty. Štúdia - Prieskum flóry, fauny a biotopov (príloha č. 8 správy o hodnotení), ktorej cieľom bolo posúdiť vplyv navrhovanej činnosti na genofondový porast a biokoridor potoka Silava s návrhom na zníženie negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky. Samostatné hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti na brehový genofondový porast a biokoridor potoka Silava (príloha č. 8 správy o hodnotení) vyplýva z rozsahu hodnotenia vydaného MŽP SR č. 4382/2020-1.7/fr, 15955/2020 zo dňa 11. 03. 2020, kde sa medzi špecifickými požiadavkami v bode 2.2.7. nachádzala požiadavka „Vyhodnotiť vplyvy navrhovanej činnosti na brehový genofondový porast a biokoridor potoka Silava a navrhnúť tiež opatrenia na zníženie negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti“. Štúdia posúdenia adaptačných a mitigačných opatrení v zmysle Adaptačnej stratégie Slovenskej republiky na zmenu klímy a ďalších predpisov (príloha č. 9 správy o hodnotení), ktorej cieľom je posúdenie projektovej dokumentácie s návrhom opatrení na zmiernenie klimatických dopadov a poskytnutie ďalších odporúčaní na ďalšie možnosti zlepšenia opatrení v rámci jednotlivých častiach projektu. V závere sa uvádza, že na základe hodnotiaceho formulára KLIMAFORM dosiahol projekt skóre 2,32. bodu na stupnici 0 až 5 bodov. Bodový zisk je v porovnaní s inými projektmi hodnotený ako nadpriemerný. Projekt „Nemocnica budúcnosti Martin - vyhovuje“ požiadavkám legislatívy na opatrenia zmiernujúce negatívne dopady Klimatickej zmeny. Štúdia - Hydrogeologické posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti (príloha č. 7 správy o hodnotení), ktorej cieľom bolo posúdenie vplyvov navrhovanej činnosti na podzemnú vodu a odhad ich významnosti. Zo záverov štúdie vyplýva, že identifikované vplyvy na podzemnú vodu sú minimálne a ich vznik je málo pravdepodobný. Na záver možno konštatovať, že štúdie ktoré sa realizovali počas projektovej prípravy stavby preukazujú, že nedochádza k devastáčnym zásahom do ekologickej stability a hodnoty zasiahnutého územia. MŽP SR vzhľadom na uvedené a vzhľadom na predmet konania považuje predložené údaje za postačujúce, pričom túto skutočnosť možno potvrdiť aj vyhodnotením predpokladaných vplyvov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti v rámci tohto záverečného stanoviska.

VIII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Mgr. Filip Rudzan

2. Potvrdenie správnosti údajov

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Mgr. Barbora Donevová
poverená vykonávaním funkcie riaditeľa odboru

3. Miesto a dátum vydania záverečného stanoviska

Bratislava, 30. 06. 2021

IX. INFORMÁCIA PRE POVOĽUJÚCI ORGÁN O DOTKNUTEJ VEREJNOSTI

Dotknutá verejnosť je podľa § 3 písm. s) zákona o posudzovaní vplyvov verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá konaním týkajúcim sa životného prostredia, alebo má záujem na takomto konaní; platí, že mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia a spĺňajúca požiadavky ustanovené v zákone má záujem na takom konaní.

Dotknutá verejnosť má podľa § 24 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov postavenie účastníka v konaniach uvedených v tretej časti zákona a následne postavenie účastníka v povoľovacom konaní k navrhovanej činnosti, ak uplatní postup podľa § 24 ods. 3 alebo ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, t. j. prejaví záujem na navrhovanej činnosti a na konaní o jej povolení podaním odôvodneného písomného stanoviska k zámeru podľa § 23 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, odôvodnených pripomienok k rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti podľa § 30 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov odôvodneného písomného stanoviska k správe o hodnotení činnosti podľa § 35 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, alebo podaním odvolania proti záverečnému stanovisku podľa § 24 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, ak jej účasť v konaní už nevyplýva z § 14 správneho poriadku.

V procese posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti bola identifikovaná dotknutá verejnosť:

- Združenie domových samospráv, Námestie SNP 13, P. O. BOX 218, 850 00 Bratislava,
- Róbert Tomčík, Východná 12, 036 01 Martin,
- Ing. Regina Kollmannová, V. P. Tótha 5, 036 01 Martin.

X. POUČENIE O ODVOLANÍ

1. Údaj, či je záverečné stanovisko konečným rozhodnutím alebo či sa proti nemu možno odvolať

Záverečné stanovisko je podľa § 37 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov rozhodnutie, ktoré je záväzné pre ďalšie povoľovacie konanie. Právoplatnosťou záverečného stanoviska

vzniká oprávnenie navrhovateľa navrhovanej činnosti, podať návrh na začatie povoloacieho konania k navrhovanej činnosti alebo jej zmene vo variante odsúhlasenom príslušným orgánom v záverečnom stanovisku.

Proti tomuto záverečnému stanovisku možno podať rozklad podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku.

Verejnosť má podľa § 24 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov právo podať rozklad proti záverečnému stanovisku aj vtedy, ak nebola účastníkom konania o vydaní záverečného stanoviska.

2. V akej lehote, na ktorý orgán a kde možno podať odvolanie

Rozklad možno podať na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava, v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia záverečného stanoviska účastníkovi konania. V prípade verejnosti podľa § 24 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov sa za deň doručenia záverečného stanoviska považuje pätnásty deň zverejnenia záverečného stanoviska príslušným orgánom podľa § 37 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov.

3. Údaj, či záverečné stanovisko možno preskúmať súdom

Toto záverečné stanovisko je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú.

Rozdeľovník

Doručuje sa: (elektronicky)

1. Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Malá Hora 4A, 036 01 Martin
2. Mesto Martin, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 1, 036 01 Martin
3. Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 1, 036 01 Martin
4. Úrad Žilinského samosprávneho kraja, Komenského 2622/48, 010 01 Žilina
5. Okresný úrad Martin, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 1, 036 01 Martin
6. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, Kuzmányho 540/27, 036 01 Martin
7. Okresný úrad Martin, odbor krízového riadenia, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 1, 036 01 Martin
8. Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Martine, Viliama Žingora 30, 036 01 Martin
9. Krajský pamiatkový úrad Žilina, Mariánske námestie 19, 010 01 Žilina
10. Dopravný úrad, oddelenie ochrany letísk a leteckých pozemných zariadení, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava
11. Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline, Kuzmányho 26, 012 23 Žilina
12. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Limbová, 831 01 Bratislava
13. Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, agentúra správy majetku, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
14. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mlynské Nivy 44/A, 827 15 Bratislava
15. Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, P. O. BOX 100, Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava
16. Združenie domových samospráv, Námestie SNP 13, P. O. BOX 218, 850 00 Bratislava

(poštou)

17. Róbert Tomčík, Východná 12, 036 01 Martin
18. Ing. Regina Kollmannová, V. P. Tótha 5, 036 01 Martin